

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ»

Διπλωματική Εργασία με θέμα:

« Το Θεσμικό Πλαίσιο των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στην
Ελλάδα την τελευταία δεκαετία »

Εκπόνηση από την μεταπτυχιακή φοιτήτρια : Κλεονίκη Τηλιακού (ΑΜ:
ΜΔ02239)

Επιβλέπων Καθηγητής: Παντελής Παντελίδης

Πειραιάς, 2024

Βεβαίωση Εκπόνησης Διπλωματικής Εργασίας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ»

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η διπλωματική εργασία για τη λήψη του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, του Πανεπιστημίου Πειραιώς, «Δίκαιο και Οικονομία» με τίτλο: **«Το Θεσμικό Πλαίσιο των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία»**

έχει συγγραφεί από εμένα αποκλειστικά και στο σύνολό της. Δεν έχει υποβληθεί ούτε έχει εγκριθεί στο πλαίσιο κάποιου άλλου μεταπτυχιακού προγράμματος ή προπτυχιακού τίτλου σπουδών, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, ούτε είναι εργασία ή τμήμα εργασίας ακαδημαϊκού ή επαγγελματικού χαρακτήρα.

Δηλώνω επίσης υπεύθυνα ότι οι πηγές στις οποίες ανέτρεξα για την εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας, αναφέρονται στο σύνολό τους, κάνοντας πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου.

Υπογραφή Μεταπτυχιακού Φοιτητή/ τριας :

Όνοματεπώνυμο: Τηλιακού Κλεονίκη

Ημερομηνία: 06/03/2024

Στην οικογένεια μου...

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Παντελή Παντελίδη για την δυνατότητα που μου έδωσε να ασχοληθώ με το συγκεκριμένο θέμα, για την σημαντική βοήθεια που μου πρόσφερε στην έρευνα, συγγραφή και εκπόνηση της παρούσας διπλωματικής εργασίας, καθώς και για την γενικότερη συμβολή του στην διεξαγωγή του διατμηματικού μεταπτυχιακού προγράμματος “ Δίκαιο και Οικονομία” του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ θα ήθελα να εκφράσω και στους λοιπούς καθηγητές του μεταπτυχιακού προγράμματος, οι οποίοι καθόλη την διάρκεια των μαθημάτων κατέβαλλαν αξιοσημείωτη προσπάθεια, για να μας μεταλαμπαδεύσουν τις γνώσεις τους και εμπειρίες τους και συνέβαλλαν τα μέγιστα για την ομαλή και ευχάριστη παρακολούθηση των διδασκαλιών του προγράμματος.

Επακολούθως, θα επιθυμούσα να ευχαριστήσω και το διοικητικό προσωπικό του Πανεπιστημίου που επικουρούσε και μεριμνούσε για την τήρηση του προγράμματος και την επάρκεια των πόρων για την διεκπεραίωση του μεταπτυχιακού αυτού προγράμματος και τους συμφοιτητές μου που ο καθένας με την δική του ξεχωριστή προσωπικότητα πρόσθεσε κάτι καινούργιο και διαφορετικό κατά την διάρκεια των παραδόσεων καθιστώντας τες μοναδικές.

Και τέλος, δεν θα μπορούσα να παραλείψω τις ευχαριστίες μου στην οικογένεια μου στην οποία και αφιερώνω την παρούσα διπλωματική εργασία, που με στήριξε ηθικά και οικονομικά στην προσπάθεια μου να ανταπεξέλθω στις απαιτήσεις του μεταπτυχιακού αυτού προγράμματος.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Pfizer, Deloitte, Amazon, Cisco, Microsoft και **Volkswagen** είναι μόνο μερικοί από τους πολλούς επενδυτές που τα τελευταία χρόνια έχουν επενδύσει τεράστια κεφάλαια στην χώρα μας. Οι επενδυτές αυτοί εμπιστεύτηκαν και επένδυσαν αξιοσημείωτα ποσά σε μια Ελλάδα που μαστίζεται από οικονομική κρίση, πολιτική αστάθεια, νομοθετικό κατακερματισμό, γραφειοκρατική εμμονή και φυσικά δεν θα μπορούσε να παραλειφθεί και η παγκόσμια υγειονομική κρίση του Covid-19 που οδήγησε αναπόφευκτα σε καθολική παράλυση όλων των οικονομικών και κοινωνικοπολιτικών τομέων της ζωής και των ανθρώπινων δραστηριοτήτων.

Γιατί όμως η Ελλάδα αποτέλεσε πόλο έλξης εν μέσω αυτών των συνθηκών για επενδύσεις; Οι επενδύσεις που έχουν γίνει είναι αρκετές για να βοηθήσουν την χώρα να ανακάμψει; Ποιοι παράγοντες αποτελούν τροχοπέδη; Και τι ακόμη πρέπει να γίνει για να εκμεταλλευτούμε στο έπακρο τις δυνατότητες της χώρας μας επενδυτικά;

Αυτά είναι μόνο μερικά από τα ερωτήματα στα οποία θα επιχειρήσει να δώσει απαντήσεις η παρούσα διπλωματική εργασία αξιοποιώντας παραδείγματα επενδύσεων που έχουν γίνει στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία, παραδείγματα προβληματικών συνιστώσεων που ταλανίζουν την χώρα αλλά και νομοθετικών ρυθμίσεων που ήδη έχουν ψηφιστεί λύνοντας πολλά από τα προβλήματα στην προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων.

Εν κατακλείδι, θα αναφερθούν προτάσεις για μια βιώσιμη ανάπτυξη και προσέλκυση των άμεσων ξένων επενδύσεων που θα μπορέσουν να λειτουργήσουν καταλυτικά για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας μας.

Περιεχόμενα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	I
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	II
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : Οι προβληματικές συνιστώσες της Ελλάδας στην προσέλκυση Άμεσων Ξένων Επενδύσεων	1
1.1 Εισαγωγή.....	1
1.2 Γραφειοκρατία και Διαφθορά στην Δημόσια Διοίκηση.....	2
1.3 Πολυνομία και Κατακερματισμένο ρυθμιστικό πλαίσιο.....	4
1.4 Υψηλή Φορολογία (φορολογικά καθεστώτα).....	5
1.5 Αργή Απονομή Δικαιοσύνης και Αναξιοκρατία	7
1.6 Κρατική Παρεμβατικότητα και Πολιτική Αστάθεια.....	8
1.7 Οικονομική κρίση, ύφεση, ανεργία και πληθωριστικές πιέσεις.....	10
1.8 Προστασία της Διανοητικής Ιδιοκτησίας, Δικαίωμα Εγκατάστασης και Περιβαλλοντικά Ζητήματα.....	13
1.9 Εργασιακό καθεστώς.....	15
1.10 Συμπεράσματα.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : Νομοθετικό Πλαίσιο αναφορικά με την ρύθμιση των επιμέρους ζητημάτων των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στην Ελλάδα	18
2.1 Εισαγωγή.....	18
2.2 Ν. 3299/2004 – Η Αλλαγή του πλαισίου ενισχύσεων ανταποκρινόμενη σε νέες προκλήσεις.....	19
2.3 Ν. 3908/2011- Η Βιωσιμότητα των επιχειρήσεων, Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και η Θεσμοθέτηση του Εθνικού Πιστοποιημένου Μητρώου Αξιολογητών και Ελεγκτών και αναφορά στο Προεδρικό Διάταγμα 33/2011 (ΦΕΚ Α΄ 83/14.04.2011)	21
2.4 Ν. 4242/2014 «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.» (“Enterprise Greece”).....	25
2.5 Ν. 4399/2016- Προώθηση της ανάπτυξης των επενδύσεων με σεβασμό στο περιβάλλον.....	26
2.6 Ν. 3894/2010- “Επιτάχυνση και Διαφάνεια υλοποίησης στρατηγικών επενδύσεων – fast track”- συμπληρωματικοί νόμοι Ν. 4146/2013 ‘Γενική Διεύθυνση Στρατηγικών Επενδύσεων’-Ν. 4442/2016 ‘Έλεγχος προϋποθέσεων έναρξης αδειοδότησης’.....	28
2.7 Ν. 4635/2019- ‘Επενδύω στην Ελλάδα ‘ απλούστευση αδειοδοτήσεων, κίνητρα και στρατηγικές επενδύσεις.....	32

2.8 Ν. 4608/2019- Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Α.Ε. και τροποποιήσεις στις Στρατηγικές Επενδύσεις με τον Ν. 4864/2021 και τον Ν. 5019/2023.....33

2.9Ν. 5093/2023- Προώθηση των επενδύσεων35

2.10 Συμπεράσματα.....36

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : Παραδείγματα Άμεσων Ξένων Επενδύσεων που έχουν γίνει στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια38

3.1 Η επένδυση της Pfizer στην Θεσσαλονίκη.....38

3.2 Η επένδυση της Volkswagen στην Αστυπάλαια.....40

3.3 Η επένδυση της Deloitte σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη , Πάτρα, Ηράκλειο και Ιωάννινα.....42

3.4 Η επένδυση της Amazon Web Services στην Ελλάδα.....44

3.5 Η επένδυση της Cisco στο Διεθνές Κέντρο Ψηφιακού Μετασχηματισμού και Ψηφιακών Δεξιοτήτων (DT&S) στη Θεσσαλονίκη.....46

3.6 Η επένδυση της Microsoft και η δημιουργία data centers στην Ελλάδα.....50

3.7 Η επένδυση των Ναυπηγείων Ελευσίνας του Ναυπηγικού όμιλου Fincantieri52

3.8 Συμπεράσματα.....54

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : Τι θα πρέπει να γίνει για την βιώσιμη ανάπτυξη των άμεσων ξένων επενδύσεων στην Ελλάδα.....61

4.1 Εισαγωγή.....61

4.2 Προτάσεις για φορολογικά κίνητρα62

4.3 Προβολή τομέων της ελληνικής οικονομίας με συγκριτικό πλεονέκτημα.....63

4.4 Ο ρόλος των ομογενών.....65

4.5 Νομοθετικές επεμβάσεις στο ιδιοκτησιακό καθεστώς και παροχή κινήτρων στην επενδυτική πρωτοβουλία (πρόγραμμα Golden visa).....67

4.6 Ψηφιοποίηση και τεχνολογική εξέλιξη.....69

4.7 Πρόγραμμα’’ Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας: Ελλάδα 2.0’’.....72

4.8 Συμπεράσματα.....75

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ.....	76
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	78
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	80
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	86

ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ

Ελληνικά:

ΑΕΙ: Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

ΑΞΕ : Άμεσες Ξένες Επενδύσεις

ΑΕΠ: Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν

ΑΠΕ: Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

ΑΕΠΟ: Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων

ΓΕΜΗ: Γενικό Εμπορικό Μητρώο

ΔΕΣΕ: Διυπουργική Επιτροπή Στρατηγικών Επενδύσεων

ΔΝΤ : Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

ΔΣ: Διοικητικό Συμβούλιο

ΕΕ : Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΚΕΤΑ: Εθνικό Κέντρο Έρευνας & Τεχνολογικής Ανάπτυξης

ΕΜΕ: Ετήσιες Μονάδες Εργασίας

ΕΣΔΙΜ: Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης

ΕΣΠΑ: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΗΠΑ: Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής

ΙΟΒΕ: Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών

ΝΔ: Νομοθετικό Διάταγμα

ΟΟΣΑ: Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

ΟΠΣΚΕ: Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων

ΠΔ: Προεδρικό Διάταγμα

ΠΝ: Πολεμικό Ναυτικό

ΠΣ-Αν: Πληροφοριακό Σύστημα Αναπτυξιακού Νόμου

ΠΣΚΕ: Περιφερειακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων

ΣΜΠΕ: Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

ΣΤΕ: Συμβούλιο της Επικρατείας

ΤΕΙ: Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

ΤτΕ: Τράπεζα της Ελλάδας

ΦΕΚ: Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης

ΦΠΑ: Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

ΧΠΕ: Χάρτης Περιφερειακών Ενισχύσεων

Αγγλικά:

AWS: Amazon Web Services

DT&S: Data, Testing, and Security

EIM: European Investment Monitor (Ευρωπαϊκή Μονάδα Παρακολούθησης Επενδύσεων)

IPR: Intellectual Property Rights (Δικαιώματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας)

LLC: Limited liability company (Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης) (ΕΠΕ)

MW: MW (Megawatt) μονάδα μέτρησης ισχύος

R&D: Research and Development (Ε&Α: Έρευνα και Ανάπτυξη)

SPC: Special Protection Certificates (Ειδικά Προστατευόμενες Ευρεσιτεχνίες)

ΤΠΕ/ICT: Information Communications Technology (Τεχνολογία Πληροφοριών, Τεχνολογία Πληροφοριών και Επικοινωνίας)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Οι προβληματικές συνιστώσες της Ελλάδας στην προσέλκυση Άμεσων Ξένων Επενδύσεων

1.1 Εισαγωγή

Το πρώτο και καθοριστικό βήμα για μια πολυεθνική εταιρεία που θέλει να πραγματοποιήσει μια Άμεση Ξένη Επένδυση σε μια χώρα υποδοχής είναι να ερευνήσει τις συνθήκες που επικρατούν σε αυτήν την χώρα. Στην έρευνα της αυτή η πολυεθνική εταιρεία επιχειρεί να εντοπίσει τα πλεονεκτήματα και τα εμπόδια που διαθέτει η υποψήφια χώρα υποδοχής και με βάση αυτά να αξιολογήσει κατά πόσο την συμφέρει ή όχι η επένδυση της. Συνεπώς, μια χώρα με χαμηλή φορολόγηση, με δυνατότητες χαμηλότοκων δανείων, με επιχορηγήσεις, με συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο, με πολιτική σταθερότητα και αυτοματοποιημένες ταχύτερες διαδικασίες θα μπορούσε να αποτελέσει πόλο έλξης για την προσέλκυση Άμεσων Ξένων Επενδύσεων. Η Ελλάδα πληροί αυτές τις προϋποθέσεις; Και αν όχι ποιοι παράγοντες είναι προβληματικοί και δυσχεραίνουν την εμφάνιση των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων;

Η Ελλάδα, δυστυχώς, τα τελευταία χρόνια βρίσκεται σε έναν κυκεώνα οικονομικής και πολιτικής αστάθειας, η οποία κορυφώθηκε με την παγκόσμια υγειονομική κρίση του Covid 19, με αποτέλεσμα να υπάρχουν ακόμη πολλά προσκόμματα στην προσέλκυση των ΑΞΕ. Παρόλο που παρατηρείται μια αύξηση των ΑΞΕ στην χώρα μας και έχουν γίνει κάποια σημαντικά αξιοσημείωτα βήματα υπάρχουν ακόμη αρκετές προβληματικές συνιστώσες, οι οποίες θα αναλυθούν κατωτέρω που εμποδίζουν την χώρα μας να εκμεταλλευτεί στο έπακρο τις δυνατότητες της στον τομέα των επενδύσεων. Τα εμπόδια αυτά ποικίλουν και εφάπτονται σε διάφορους τομείς του κοινωνικού- πολιτικού και οικονομικού γίγνεσθαι, στο παρόν κεφάλαιο θα αναφερθούν ορισμένα εξ' αυτών που αποτελούν τροχοπέδη για την ανάδειξη της χώρας μας ως κορυφαία χώρα υποδοχής των ΑΞΕ.

1.2 Γραφειοκρατία και Διαφθορά στην Δημόσια Διοίκηση

Η ύπαρξη της γραφειοκρατίας στον ελληνικό χώρο είναι γνωστή από τις απαρχές της οργάνωσης του ελληνικού κράτους και της ανεξαρτησίας του από τον οθωμανικό ζυγό. Η γραφειοκρατία υπάρχει, γιατί συντηρεί το πελατειακό σύστημα και την εξυπηρέτηση οικονομικών συμφερόντων. Τυπολατρία, πολυνομία, αδράνεια, σπάταλη διαχείριση, πελατειακές σχέσεις και διαφθορά είναι μόνο μερικά από τα χαρακτηριστικά που συμπλέουν, προηγούνται και έπονται της γραφειοκρατικής παθογένειας που χαρακτηρίζει την ελληνική κοινωνία και κατ' επέκταση την ελληνική οικονομία. Μέσα σε αυτό το καθεστώς πολίτες και επιχειρήσεις καλούνται να διεκπεραιώσουν τις δραστηριότητες τους «χαμένοι» μέσα από **χρονοβόρες διαδικασίες**, προσκομίζοντας **διαφορετικά δικαιολογητικά** που ζητούνται σε **διάφορα χρονικά στάδια**, για να ολοκληρώσουν τις υποθέσεις τους και αναμένοντας την **έγκριση και την βοήθεια** πολλών διαφορετικών ατόμων σε διάφορες θέσεις. Πώς μέσα σε ένα τέτοιο καθεστώς θα μπορέσουν να ευδοκιμήσουν οι ΑΞΕ στην Ελλάδα;

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται από τον *Γιώργο Μανέττα* σε άρθρο του που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της εφημερίδας «Εθνος» τον Ιανουάριο του 2020 ¹ **«Ζει και βασιλεύει» η γραφειοκρατία στην Ελλάδα**. Όπως εντοπίζεται από τον δημοσιογράφο και αναλύεται διεξοδικώς στο άρθρο του η γραφειοκρατία αποτελεί το μεγαλύτερο εμπόδιο για τις επενδύσεις, όμοια εκτίμηση αναφέρεται στο εν λόγω άρθρο ότι έχει εκφράσει και ο επικεφαλής του ομίλου METRO, *Αριστοτέλης Παντελιάδης*, ο οποίος σχολιάζει σκωπτικά την προσπάθεια των κυβερνήσεων να αντιμετωπίσουν το θέμα της γραφειοκρατίας αναφέροντας χαρακτηριστικά ότι. *«Κάθε κυβέρνηση που βγαίνει τα τελευταία 20 χρόνια παίρνει μέτρα με την ειλικρινή πρόθεση να απλοποιήσει το καθεστώς έκδοσης πολεοδομικών αδειών και αποτυγχάνει πλήρως»*

Συγκεκριμένα, παρά τις τελευταίες νομοθετικές ρυθμίσεις η λειτουργία του Δημοσίου Τομέα δεν παύει να αποτελεί εμπόδιο για τις ΑΞΕ έχοντας ως κυριότερο μέσο την καθυστέρηση των αδειοδοτήσεων. Μάλιστα για να προχωρήσουν αυτές οι **αδειοδοτήσεις** ουκ ολίγες φορές έχει χρειαστεί να **χρηματοδοτούνται ορισμένοι υπάλληλοι** που βρίσκονται σε νευραλγικές θέσεις και έτσι οδηγούμαστε αναπόφευκτα στην διαφθορά της δημόσιας διοίκησης που χρησιμοποιεί την γραφειοκρατία και την πολυνομία (παράγοντας που θα αναλυθεί κατωτέρω, βλ. ενότητα 1.3.) ως μέσο για την εξυπηρέτηση συμφερόντων συγκεκριμένων οικονομικών κύκλων.

¹ Άρθρο του Γιώργου Μανέττα που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της εφημερίδας «Εθνος» με τίτλο «Γραφειοκρατία, το μεγαλύτερο εμπόδιο για τις επενδύσεις» <https://www.ethnos.gr/Economy/article/81037/grafeiokratiatomegalyteroempodiogiatisependyseis>, ημερομηνία πρόσβασης: 6-01-2020.

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα που αναδεικνύει τον έντονο γραφειοκρατικό χαρακτήρα της ελληνικής κοινωνίας που λειτουργεί ανασταλτικά για τις Α.Ξ.Ε διαφαίνεται από τις δηλώσεις του διευθύνοντος συμβούλου της Fraport Greece, *Αλεξάντερ Τζινέλ* όπως αναφέρεται σε σχετικό άρθρο που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Πρώτο Θέμα» τον Ιούνιο του 2018², η οποία έχει αναλάβει τη διαχείριση των 14 περιφερειακών αεροδρομίων για τα επόμενα 40 χρόνια. Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά, η εταιρεία χρειάστηκε να λάβει περισσότερες από **200 άδειες και εγκρίσεις!!!** για να ξεκινήσουν οι εργασίες στα αεροδρόμια, την ώρα που στη Λίμα του Περού δεν χρειάστηκε καμία άδεια, ενώ στην Αγία Πετρούπολη της Ρωσίας χρειάστηκαν μόλις δύο εγκρίσεις!!

Η μάστιγα της γραφειοκρατίας και της διαφθοράς στην Δημόσια Διοίκηση αναφέρεται ως τροχοπέδη για τις ΑΞΕ στην Ελλάδα και από τα συμπεράσματα έρευνας της Metron Analysis που παρουσιάστηκε στο 1ο Forum 2018 InvestGR – Ξένες Επενδύσεις στην Ελλάδα»³ που έλαβε χώρα στην Αθήνα καθώς και από την πρόσφατη έρευνα, η οποία αποτελεί αυτόνομο μέρος του ευρύτερου προγράμματος EY Attractiveness Survey Europe, με το γραφειοκρατικό και διοικητικό περιβάλλον να αξιολογείται από τους ξένους επενδυτές αρνητικά μαζί με την χρηματοδότηση και την φορολογία επιχειρήσεων. Μάλιστα, το γραφειοκρατικό και διοικητικό περιβάλλον συγκέντρωσε τις περισσότερες αρνητικές απαντήσεις του συνόλου του δείγματος (67%), σε σύγκριση με όλα τα υπόλοιπα που αναφέρθηκαν στην ερώτηση.

Στο ερώτημα πως μπορεί να αντιμετωπιστεί το θέμα της γραφειοκρατίας χαρακτηριστικές είναι οι δηλώσεις του κ. *Γ. Παπανικολάου*⁴ από σχετικό άρθρο στα Οικονομικά Χρονικά, Τεύχος 160, Αθήνα 2018 πως « *η γραφειοκρατία αποτελεί το νούμερο έναν εχθρό της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Στη δύσκολη οικονομική περίοδο, που διανύουμε, η προσπάθεια για την ανάκαμψη και την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, αλλά και για την καταπολέμηση της ανεργίας, απαιτεί απλές πρακτικές παρεμβάσεις, όπως η άρση των γραφειοκρατικών δυσκολιών, για τη σύσταση μιας επιχείρησης και η ενίσχυση της*

² Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της ηλεκτρονικής εφημερίδας «Πρώτο Θέμα» με τίτλο «Έρευνα: Παραμένει εχθρική στις ξένες επενδύσεις η Ελλάδα» <https://www.protothema.gr/economy/article/802284/ereuna-paramenei-ehthriki-stis-xenes-ependuseis-i-ellada/>, ημερομηνία πρόσβασης: 4-07-2018.

³ Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της ηλεκτρονικής εφημερίδας «voria.gr» με τίτλο «Φορολογία και γραφειοκρατία τροχοπέδη για ξένες επενδύσεις στην Ελλάδα», <https://www.voria.gr/article/forologia-ke-grafiokratia-trochopedi-gia-xenes-ependisis-stin-ellada>, ημερομηνία πρόσβασης: 4-07-2018.

⁴ Άρθρο του Νικόλαου Φίλιππα στα Οικονομικά Χρονικά, που δημοσιεύθηκε στην τριμηνιαία έκδοση του Οικονομικού Επιμελητηρίου, “Οικονομικά Χρονικά” Τεύχος 160, καθώς και στην ιστοσελίδα Euro2day.gr, Αθήνα 2018. <https://www.euro2day.gr>.

ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, μέσω της διαδικτυακής παροχής του συνόλου των δημοσίων υπηρεσιών, που απαιτούνται για τη σύσταση μιας νέας επιχείρησης».⁵

1.3 Πολυνομία και Κατακερματισμένο ρυθμιστικό πλαίσιο

Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω (ενότητα 1.2) η γραφειοκρατία συμπλέει και γεννά την πολυνομία όπως και το αντίστροφο. Η πολυνομία είναι μια αναπόφευκτη κατάσταση όπως αναλύεται στην έρευνα της *διαΝΕΟσις*⁶ υπό τον τίτλο «Πολυνομία, Κακονομία και Γραφειοκρατία στην Ελλάδα», που εδράζεται σε πολλά αίτια. Στην Ελλάδα πολιτικοί κυρίως παράγοντες οδηγούν στην πολυνομία καθώς οι εναλλαγές των κυβερνήσεων και η πολιτική αστάθεια φέρνουν και αλλαγές των νόμων, κατάργηση παλαιότερων, ψήφιση καινούργιων σχηματίζοντας κατά αυτόν τον τρόπο ένα κατακερματισμένο ρυθμιστικό πλαίσιο.

Η πολυνομία είναι μια εύλογη κατάσταση. Η κοινωνία αλλάζει και οι αλλαγές αυτές πρέπει να ρυθμιστούν, παλιότεροι νόμοι να καταργηθούν και νέοι να ψηφιστούν για να καλύψουν κενά και να εξυπηρετήσουν νέες ανάγκες. Όμως η ελληνική πραγματικότητα⁷ έχει αποδείξει ότι το κύριο αίτιο αλλαγής των νόμων είναι η εξυπηρέτηση συμφερόντων των εκάστοτε κυβερνώντων (με ρουσφέτια, φωτογραφικές διατάξεις κ.ά. να κάνουν αισθητή την εμφάνιση τους). Το αποτέλεσμα είναι μια ανεξέλεγκτη παραγωγή νόμων, διαταγμάτων, ΦΕΚ, τροπολογιών και ούτω καθεξής τα οποία μερικές φορές έχουν αντικρουόμενες διατάξεις, άλλες πάλι φορές δεν μπορούν να εφαρμοστούν στην πράξη και δεν είναι λίγες κι οι φορές που οι φορείς που καλούνται να τους εφαρμόσουν έχουν άγνοια αυτών.

Επειδή όμως οι αριθμοί μπορούν πιο εύκολα να επιβεβαιώσουν την δυσκολία της κατάστασης είναι χαρακτηριστική η αναφορά της προέδρου των Διοικητικών Δικαστών *Ειρήνης Γιανναδάκη*⁸ από στοιχεία που συγκέντρωσε το έτος 2016 και δείχνει τους συνεχείς ανεξέλεγκτους ρυθμούς

⁵ Άρθρο του Γιώργου Μανέττα που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της εφημερίδας «Έθνος» με τίτλο «Γραφειοκρατία, το μεγαλύτερο εμπόδιο για τις επενδύσεις» <https://www.ethnos.gr/Economy/article/81037/grafeiokratiatomegalyteroempodiogiatisependyseis>, ημερομηνία πρόσβασης: 6-01-2020.

⁶ Έρευνα του *διαΝΕΟσις*, Νοέμβριος του 2017 «Πολυνομία, Κακονομία και Γραφειοκρατία στην Ελλάδα Ανάλυση Αποτυχιών του Παρελθόντος και Προτάσεις Βελτιωτικών Παρεμβάσεων» https://www.dianeosis.org/wp-content/uploads/2017/12/Polynomia_Main_UPD_41217.pdf.

⁷ Άρθρο με τίτλο «Η πολυνομία εμποδίζει τις επενδύσεις» στην ιστοσελίδα <https://www.oenet.gr/%CF%84%CE%B5%CE%BB%CE%B5%CF%85%CF%84%CE%B1%CE%AF%CE%B1-%CE%BD%CE%AD%CE%B1/item/44082-i-polinomia-ebodizei-tis-ependyseis>, ημερομηνία πρόσβασης: 6-07-2016.

⁸ Άρθρο της Ιωάννας Μάνδρου που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της εφημερίδας «Καθημερινή» με τίτλο «Η Ελλάδα παράγει χιλιάδες διατάγματα, νόμους, τροπολογίες»

της παραγωγής αυτής. Συγκεκριμένα, **119.000 νόμοι, προεδρικά διατάγματα και υπουργικές αποφάσεις** έχουν συνολικά εκδοθεί από το 1975 μέχρι τις μέρες μας, παράλληλα έχουν ψηφιστεί **250 φορολογικοί νόμοι** – την στιγμή που στις ΗΠΑ από το 1776 μέχρι σήμερα έχουν εκδοθεί 10 φορολογικοί νόμοι. **Ο συνολικός αριθμός των νόμων αντιστοιχεί σε 3.132 κάθε χρόνο και σε 8,6 νόμους την ημέρα!!**

Αναφορικά μάλιστα με την **ποιότητα** αυτών των νόμων θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι είναι **αρκετά χαμηλή ως και κακή**, συνεπώς δεν γίνεται λόγος απλά για πολυνομία αλλά και για κακονομία. Η πλειοψηφία των νόμων αυτών γράφονται και ψηφίζονται βιαστικά και ασυνείδητα χωρίς γνώση και αντίληψη του πραγματικού ρυθμιστικού πλαισίου τους.

Εύκολα, λοιπόν, μπορεί να συμπεράνει κανείς ότι το κατακερματισμένο αυτό νομοθετικό πλαίσιο «δένει» τα χέρια των επενδυτών και δεν λειτουργεί ως κίνητρο για να υλοποιηθούν Άμεσες Ξένες Επενδύσεις στην χώρα μας. **Οι επενδύσεις απαιτούν ξεκάθαρο, άρτιο, γνωστό εκ των προτέρων ρυθμιστικό πλαίσιο.** Σε ένα περιβάλλον όμως που διαρκώς μεταβάλλονται οι νόμοι πώς θα αισθανθεί ασφαλής ο επενδυτής για να επενδύσει τα χρήματά του και να επεκτείνει τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες; **Η πολυνομία και ο κατακερματισμός τροφοδοτεί την ανασφάλεια δικαίου και η ανασφάλεια λειτουργεί ως εμπόδιο για την προσέλκυση των επενδύσεων.**

Το θέμα της πολυνομίας είναι ιάσιμο και η ίαση του κρίνεται επιτακτική, στην έρευνα του φορέα **διαΝΕΟσις** που αναφέρθηκε και ανωτέρω αναφέρονται αξιοσημείωτα μέτρα τόσο σε μεσοπρόθεσμο όσο και βραχυπρόθεσμο ορίζοντα όπως την επεξεργασία νομοσχεδίων από το Συμβούλιο της Επικρατείας (Σ.τ.Ε.) πριν από την κατάθεσή τους στη Βουλή, τον εξ ορθολογισμό και έλεγχο των βουλευτικών προσηκών και τροπολογιών και την ενδυνάμωση της Κεντρικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής και ανεξαρτητοποίησή της.

1.4 Υψηλή Φορολογία (φορολογικά καθεστώτα)

Ένας ακόμη παράγοντας που λειτουργεί σαν αντικίνητρο για την προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων είναι η υψηλή φορολόγηση. **Οι υψηλοί φορολογικοί συντελεστές, η έκτακτη φορολόγηση, τα φαινόμενα φοροδιαφυγής** σε συνδυασμό με τους προαναφερόμενους

παράγοντες γραφειοκρατία και πολυνομία καθιστούν την Ελλάδα απαγορευτικό προορισμό για επενδύσεις.

Η υπερφορολόγηση είναι ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία που χρησιμοποιεί το κράτος για να αποκομίσει έσοδα, ειδικά σε μια χώρα όπως η Ελλάδα της οποίας τα έσοδα αντλούνται σχεδόν αποκλειστικά από την φορολόγηση, δεδομένων των ιδιαίτερων συνθηκών της ύπο ανάπτυξης του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα και της υπερδιόγκωσης του τριτογενούς τομέα παραγωγής. Η υψηλή φορολόγηση είναι ένας τρόπος, για να αποκομίσει το κράτος γρήγορα και εύκολα έσοδα, **γυμνάζοντας τα δημόσια ταμεία με χρήματα και χωρίς βέβαια πολλές φορές να αξιοποιούνται παραγωγικά και προς όφελος των πολιτών**. Στον βωμό αυτής της ανάγκης του κράτους οι πολίτες αισθάνονται αδικημένοι και ανασφαλείς, η **φοροδιαφυγή** ακμάζει και δεν δημιουργούνται κατάλληλες συνθήκες για την ανάπτυξη επενδύσεων.

Είναι χαρακτηριστικό ότι **δεν υπάρχει σταθερό φορολογικό σύστημα για τις επιχειρήσεις**, μάλιστα πολλές φορές **ευνοούνται ορισμένες εξ' αυτών και άλλες παραγκωνίζονται**. Με τον τρόπο αυτόν **δεν δημιουργείται ελεύθερος και θεμιτός ανταγωνισμός**. Όλα αυτά οδηγούν άρρηκτα τις πολυεθνικές επιχειρήσεις στην μη επιλογή της Ελλάδας ως χώρα υποδοχής επενδύσεων.

Με βάση μάλιστα έρευνα που διεξήχθη από ερευνητική ομάδα του Πανεπιστημίου Μακεδονίας που αναφέρεται στην ιστοσελίδα του Economistas ⁹, η οποία πραγματοποιήθηκε στο χρονικό διάστημα από την έναρξη του τρίτου τριμήνου του 2018 έως το 2019, υπό τον καθηγητή *Αριστείδη Μπιτζένη*, ο πρώτος παράγοντας που αξιολογήθηκε αρνητικά από τους ερωτηθέντες (δείγμα 242 πολυεθνικών επιχειρήσεων) στο να τοποθετηθούν κεφάλαια στην χώρα μας είναι η **υπερβολική φορολογία και ο υψηλός ΦΠΑ**, σε ποσοστό μάλιστα **(80,16%) η υπερβολική φορολόγηση και (68,18%) το υψηλό ΦΠΑ**. Την λίστα αυτή συμπληρώνουν η διαφθορά (67,76%), η μακροοικονομική αστάθεια (67,76%), η έλλειψη διαφάνειας (66,94%), το ασταθές νομικό πλαίσιο (66,11%), τη χαμηλή πιστοληπτική ικανότητα της χώρας (60,74%), η πολιτική αστάθεια (57,85%), οι ελλείψεις σε επιχειρηματική υποδομή (57,02%), η γραφειοκρατία (56,19%), η έλλειψη οικονομικών πόρων (55,78%), το μη υγιές τραπεζικό σύστημα (52,47%) και η έλλειψη επιχειρηματικότητας με (51,65%).

Το φορολογικό καθεστώς στην Ελλάδα πρέπει να αναμορφωθεί. Στο ερώτημα πως θα γίνει αυτό έχουν δοθεί απαντήσεις και θα παραθέσουμε μερικές προτάσεις εξ' αυτών. Καταρχάς, θα πρέπει να καθοριστεί ελάχιστος συντελεστής φορολογίας για τις ξένες επενδύσεις. Επιπροσθέτως, θα

⁹ Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «Economistas» με τίτλο «Φορολογία και ΦΠΑ εμποδίζουν τις ξένες επενδύσεις στην Ελλάδα» https://www.economistas.gr/oikonomia/14530_forologia-kai-fpa-empodizoyn-tis-xenes-ependyseis-stin-ellada, ημερομηνία πρόσβασης: 26-05-2019.

πρέπει να υιοθετηθεί σταθερό φορολογικό σύστημα (με συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα), με περιορισμό της χρονικής διάρκειας αποπληρωμής των φορολογικών υποχρεώσεων, μείωση του κόστους φορολογικής συμμόρφωσης και δραστική μείωση των μακροχρόνιων οφειλών. Έπειτα, πρέπει να ληφθεί υπόψιν και η **συμφωνία στο πλαίσιο της G7 και του ΟΟΣΑ**¹⁰ για τη μεταρρύθμιση του διεθνούς συστήματος φορολογίας των μεγάλων επιχειρήσεων σχετικά με τους φορολογικούς παραδείσους, η οποία αποτελεί ευκαιρία για την Ελλάδα να ενισχύσει την προσπάθειά της για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων.

Τέλος, λύση θα μπορούσε να αποτελέσει και η μεταφορά φορολογικής έδρας στην Ελλάδα με φορολογικές εκπτώσεις και απαλλαγές.

#Η συμφωνία στηρίζεται σε δύο πυλώνες: Ο πρώτος προβλέπει, για πρώτη φορά, τη δυνατότητα μίας χώρας να φορολογεί μέρος των κερδών μίας πολυεθνικής εταιρείας που προκύπτει από δραστηριότητά της, ακόμη και χωρίς τη φυσική παρουσία της εταιρείας, στη χώρα. Η δυνατότητα αυτή αφορά μόνο εταιρείες με κέρδη πάνω από 20 δισ. ευρώ και ποσοστό κέρδους τουλάχιστον 10%. Υπολογίζεται ότι υπάρχουν περίπου 100 τόσο μεγάλες εταιρείες στον κόσμο. Επιπλέον, για να ασκήσει το δικαίωμα φορολογίας της η χώρα θα πρέπει τα έσοδα της πολυεθνικής σε αυτή να είναι υψηλότερα από 1 εκατ. ευρώ εφόσον το ΑΕΠ της είναι μεγαλύτερο από 40 δισ. ευρώ (ή τα έσοδα να είναι τουλάχιστον 250.000 ευρώ για ΑΕΠ μικρότερο των 40 δισ. ευρώ). Ο δεύτερος πυλώνας της συμφωνίας προβλέπει έναν ελάχιστο φορολογικό συντελεστή τουλάχιστον 15% για τα κέρδη πολυεθνικών επιχειρήσεων. Στον πυλώνα αυτό υπολογίζεται ότι εμπίπτουν περίπου 8.000 εταιρείες που έχουν τζίρο μεγαλύτερο από 750 εκατ. ευρώ.

1.5 Αργή Απονομή Δικαιοσύνης και αναξιοκρατία

Οι ρυθμοί απονομής της δικαιοσύνης στην Ελλάδα εν έτη 2023 είναι πραγματικά κάτι το πρωτόγνωρο. Η αργή εκδίκαση των υποθέσεων δημιουργεί ένα κλίμα ανασφάλειας δικαίου σε πιθανούς επενδυτές και τους αποτρέπει από την ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην Ελλάδα. Η καθυστέρηση των δικαστικών αποφάσεων, παρατείνει την αβεβαιότητα, αυξάνει το ρίσκο για τους επενδυτές και αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για επενδύσεις.

Χαρακτηριστική είναι η έρευνα του ΣΕΒ¹¹ με τίτλο «Από τη Δικαιοσύνη 0.2 στη Δικαιοσύνη 2.0», για την ψηφιακή μετάβαση της Δικαιοσύνης αναδεικνύει το γνωστό πρόβλημα των αργών ρυθμών στην απονομή της, αλλά και τις επιπτώσεις που έχει αυτό στην επιχειρηματικότητα και τις επενδύσεις, στην οποία αποκαλύπτεται ότι ο χρόνος οριστικής επίλυσης μιας δικαστικής διαφοράς για τις επιχειρήσεις ξεπερνά τα 4,5 χρόνια (σύμφωνα με επίσημα στοιχεία για το

¹⁰ Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της «Ναυτεμπορικής» με τίτλο «Η συμφωνία για ελάχιστο συντελεστή φορολογίας ευκαιρία για ξένες επενδύσεις στην Ελλάδα» <https://www.naftemporiki.gr/finance/790407/i-symfonia-gia-elachisto-syntelesti-forologias-efkairia-gia-xenes-ependyseis-stin-ellada/>, ημερομηνία πρόσβασης: 7-07-2021.

¹¹ Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της εφημερίδας «Το Βήμα» με τίτλο «ΣΕΒ: Στην Ελλάδα η πιο αργή απονομή δικαιοσύνης στην Ευρώπη» <https://www.tovima.gr/2022/10/14/society/sev-stin-ellada-i-pio-argi-aponomi-dikaioynis-stin-eyropi/>, ημερομηνία πρόσβασης: 14-10-2022.

έτος 2020). Το χρονικό αυτό διάστημα είναι το μεγαλύτερο που παρατηρείται στην ΕΕ.(υπερδιπλάσιο της Πορτογαλίας και της Σλοβακίας, που έχουν επιταχύνει σημαντικά την ψηφιοποίηση των συστημάτων και προσεγγίζουν πλέον τον ευρωπαϊκό μέσο όρο). Συγκεκριμένα, βρισκόμαστε **στην 24^η θέση στην Ε.Ε.** στον ρυθμό επίλυσης αστικών και εμπορικών υποθέσεων. **Οι καθυστερήσεις που δημιουργούνται στα πρωτοβάθμια δικαστήρια μεταφράζονται σε τρεις (3) εκκρεμείς υποθέσεις για κάθε 100 πολίτες στο τέλος κάθε έτους.**

Τι είναι όμως αυτό που καθυστερεί την απονομή της δικαιοσύνης; Κάποιοι από τους ανωτέρω παράγοντες που έχουν αναλυθεί απαντούν σε αυτό το ερώτημα. Η γραφειοκρατία είναι αναμφισβήτητα ένας από αυτούς τους παράγοντες, η έλλειψη ψηφιοποίησης- η οποία θα αποτελούσε το κλειδί για να αλλάξει αυτή η κατάσταση, η πολυνομία είναι μερικά μόνο από τα συστατικά της απονομής δικαιοσύνης στην Ελλάδα που στο τέλος συμπληρώνεται από την αναξιοκρατία και την λήψη αποφάσεων εις βάρος πολλές φορές της επιχειρηματικότητας, αφού σταθμίζονται άλλοι παράγοντες στην λήψη αυτών.

Η λύση σε όλα τα ανωτέρω θα ήταν η **τεχνολογική διείσδυση**, που θα έφερνε μειωμένους χρόνους και κόστη (Χώρες που έχουν κάνει βήματα τεχνολογικού μετασχηματισμού, επιλύουν αστικές και εμπορικές υποθέσεις σε διάστημα μικρότερο των 6 μηνών), δια συνδεσιμότητα χωρίς ανάγκη φυσικής παρουσίας, απλοποίηση και επιτάχυνση συνδεδεμένων δημόσιων υπηρεσιών, με πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα για τη Δημόσια Διοίκηση: ψηφιοποίηση συνδεδεμένων μητρώων (π.χ. ΓΕΜΗ, μητρώα αφερεγγυότητας), διεύρυνση χρήσης ψηφιακών συστημάτων διαχείρισης φακέλων, ασφάλεια δεδομένων, κ.ά. Παράλληλα, η ψηφιακή δικαιοσύνη θα βοηθούσε και στον συντονισμό διάφορων βάσεων δεδομένων της Δημόσιας Διοίκησης (π.χ. υποθηκοφυλακεία, δήμοι, πολεοδομίες) και τέλος στην αξιοκρατία μέσω της ανωνυμοποίησης στο άνοιγμα των δεδομένων της δικαιοσύνης, όπως αποφάσεις δικαστηρίων, χρόνοι ολοκλήρωσης και πληροφορίες για την εξέλιξη των δικών, για την ενίσχυση της διαφάνειας.

1.6 Κρατική παρεμβατικότητα και πολιτική αστάθεια

Έκτος από την οικονομική σταθερότητα ένας εξίσου σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει την επενδυτική πρωτοβουλία είναι η πολιτική σταθερότητα. **Κανείς δεν θα ήθελε να επενδύσει σε μια χώρα που μαστίζεται από πολιτικές διαμάχες και συνεχείς εναλλαγές κυβερνήσεων.** Στο πλαίσιο αυτό απαιτείται από όλα τα κόμματα **εθνικός σχεδιασμός**, που θα έχει γνώμονα **πρωτίστως το συμφέρον της χώρας και δευτερευόντως το κομματικό**, μια στόχευση που στην Ελλάδα δεν φαίνεται να τελεσφορεί ιδιαίτερος, αφού η πλειοψηφία των κομμάτων αποβλέπει

στην άσκηση εξουσίας και στην εξυπηρέτηση ιδίων συμφερόντων και όχι στο συμφέρον της χώρας εν γένει.

Η Ελλάδα βέβαια τα τελευταία χρόνια έχει κάνει σημαντικά βήματα στο τομέα της πολιτικής σταθερότητας, όμως υπάρχουν ακόμη μελανά σημεία που κλυδωνίζουν τις ισορροπίες της. όπως **οι υποθέσεις των υποκλοπών, η διαχείριση εξωτερικών κρίσεων με την γείτονα χώρα, την Τουρκία, η οικονομική αβεβαιότητα λόγω του υψηλού πληθωρισμού και της παρατεταμένης ενεργειακής κρίσης,** αποτελούν όλοι ανεξαιρέτως παράγοντες που θίγουν την πολιτική σταθερότητα και αποτρέπουν τις επενδύσεις.

Για να μπορέσει η Ελλάδα να προσελκύσει άμεσες ξένες επενδύσεις θα πρέπει να θωρακιστεί δομικά απέναντι σε όλα αυτά τα εξωτερικά και εσωτερικά προβλήματα του πολιτικού της γίνεσθαι καλλιεργώντας με γενικότερη πολιτική κουλτούρα με στόχο την διασφάλιση της σταθερότητας απέναντι στις κρίσεις και όχι την ανάπτυξη λαϊκίστικων πρακτικών για την ανάληψη εξουσίας.

Πολύ σημαντικός παράγοντας είναι και **η κρατική παρεμβατικότητα**, η οποία θα πρέπει να γίνεται με φειδώ και σε καίριες τοποθετήσεις. Πιο συγκεκριμένα, το ελληνικό κράτος θα πρέπει να διευκολύνει την ανάπτυξη των επενδύσεων και όχι να την δυσχεραίνει με δύσκολες και **δύσκαμπτες διαδικασίες αδειοδοτήσεων και απαγορεύσεων**. Είναι αξιοσημείωτο ότι πολλές επενδύσεις “παγώνουν” λόγω αρχαιολογικών ανακαλύψεων, λόγω απαίτησης για περισσότερες άδειες από άλλα όργανα, λόγω μη έγκρισης από εσωτερικές πιέσεις από εγχώριους επενδυτές, λόγω δημιουργίας καρτελ και συμφωνιών κλπ. Η κρατική παρεμβατικότητα θα πρέπει να εφαρμόζεται αυστηρά κι ελεγχόμενα μόνο σε συνθήκες που το απαιτεί το εθνικό δημόσιο συμφέρον.

Η πολιτική αστάθεια και η κρατική παρεμβατικότητα μάλιστα μπορεί να οδηγήσει σε οικονομική κρίση. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται από τον καθηγητή Χρήστο Φλώρο στην ιστοσελίδα του «money review», τον Νοέμβριο του 2022 ¹²«...Υψηλός πληθωρισμός και ακρίβεια, ενεργειακή και επισιτιστική κρίση. Μια δύσκολη εξίσωση που επιβραδύνει την οικονομική ανάπτυξη και δημιουργεί αβεβαιότητα για το μέλλον λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού, της κλιματικής αλλαγής αλλά και της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία. Όλα αυτά δημιουργούν οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα που θα πρέπει να αντιμετωπισθούν με πολιτικές σταθερότητας και ανάπτυξης...». Στο παρελθόν παρατηρήθηκε ότι πολιτικές αναταραχές έφεραν οικονομικά προβλήματα, με πρόσφατο παράδειγμα τα γεγονότα στη Μεγάλη Βρετανία. Συγκεκριμένα, η πολιτική αστάθεια

¹²Άρθρο του Χρήστου Φλώρου που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «money review» με τίτλο «Πολιτική Σταθερότητα και Οικονομική Ανάπτυξη» <https://www.moneyreview.gr/opinion/95208/politiki-statherotita-kai-oikonomiki-anaptyxi/> ημερομηνία πρόσβασης: 22-11-2022.

στο δεύτερο μισό του 2022 που οδήγησε σε παραίτηση τον Πρωθυπουργό Μπόρις Τζόνσον και στη συνέχεια καταράκλυσε το χρηματιστηριακό δείκτη του Λονδίνου FTSE-100, ενώ η ισοτιμία Βρετανικής Λίρας-Δολαρίου ΗΠΑ έφτασε σε ιστορικό χαμηλό επίπεδο 20ετίας στα τέλη Σεπτεμβρίου του 2022 (το ίδιο συνέβη και στην ανακοίνωση του αποτελέσματος του δημοψηφίσματος του Brexit όπου παρατηρήθηκε μια απότομη πτώση στα τέλη του Ιουνίου του 2016).

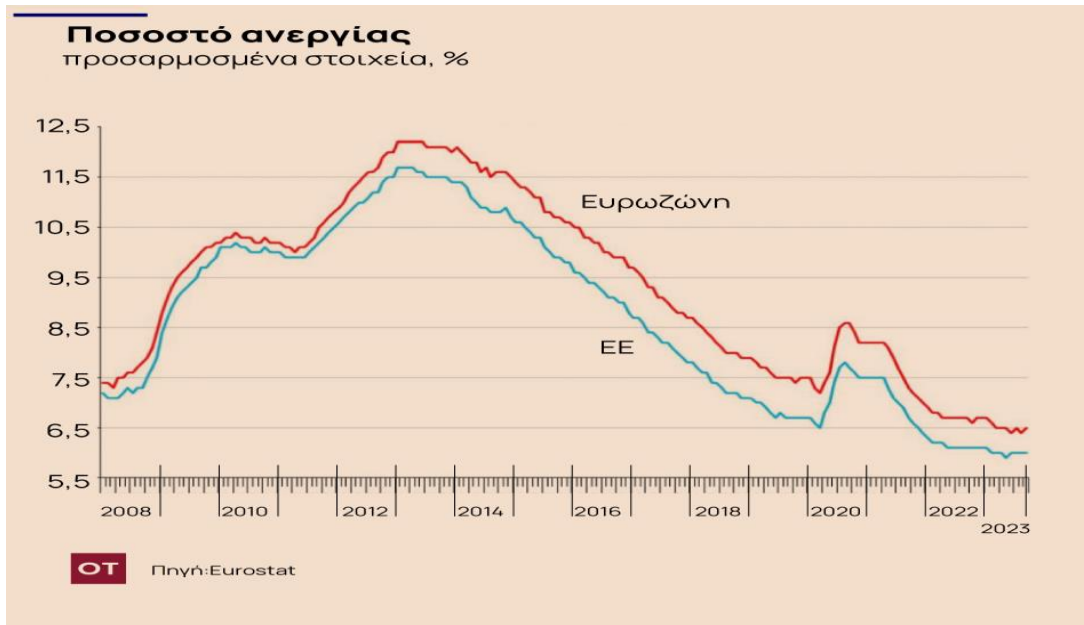
Η πολιτική σταθερότητα μέσω ενός επαρκούς πολιτικού διαλόγου παίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας αφού ευνοείται από την προσέλκυση νέων επενδύσεων. Έτσι, οι επενδυτές παρακινούνται να παρέχουν τα κεφάλαιά τους σε μια χώρα που παρουσιάζει σταθερό πολιτικό κλίμα με υψηλό βαθμό αποτελεσματικής διακυβέρνησης. Τα αποτελέσματα από εμπειρικές μελέτες δείχνουν ξεκάθαρα ότι η πολιτική αστάθεια έχει αρνητική σχέση με την οικονομική ανάπτυξη και αναφέρουν ότι, όταν μια χώρα γίνεται πολιτικά σταθερή τότε τείνει να έχει θετικό αντίκτυπο στην οικονομική ανάπτυξη.

1.7 Οικονομική κρίση ,ύφεση, ανεργία και πληθωριστικές πιέσεις

Από αυτόν τον κατάλογο προβληματικών συνιστώσεων στην προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων δεν θα μπορούσε να λείπει και η οικονομική κρίση και ύφεση. **Η φάση της ύφεσης χαρακτηρίζεται από εκτεταμένη ανεργία, έλλειψη επενδύσεων και ανεπαρκή ζήτηση καταναλωτικών αγαθών.** Αυτό σημαίνει ότι οι επιχειρήσεις που παράγουν τόσο καταναλωτικά όσο και κεφαλαιουχικά αγαθά έχουν αχρησιμοποίητη ή πλεονάζουσα παραγωγική δυναμικότητα. **Η παραγωγή και τα εισόδημα βρίσκονται στο χαμηλότερο επίπεδό τους.** Οι τιμές, αν δε μειώνονται, τουλάχιστον δεν αυξάνονται ή αυξάνονται ελάχιστα και τα κέρδη των επιχειρήσεων είναι χαμηλά. Μάλιστα, πολλές επιχειρήσεις μπορεί να έχουν ζημιές αντί για κέρδη. Το γενικό επιχειρηματικό κλίμα δεν είναι ευνοϊκό για την ανάληψη επενδύσεων και επικρατεί απαισιοδοξία για το μέλλον.

Ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι χώρες που βρίσκονται σε οικονομική ύφεση είναι **το πρόβλημα του πληθωρισμού.** Ως πληθωρισμός ορίζεται η τάση για συνεχή άνοδο του γενικού επιπέδου των τιμών. Ο πληθωρισμός είναι ένα φαινόμενο που διαταράσσει την ομαλή λειτουργία του οικονομικού συστήματος και ασκεί σημαντικές επιδράσεις σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Το δεύτερο πρόβλημα της οικονομικής ύφεσης είναι η **ανεργία.** Στην Ελλάδα, σύμφωνα με έρευνα της Eurostat το ποσοστό ανεργίας ανήλθε

σε 10% μειωμένο σε σχέση με τον Σεπτέμβριο 2022 που ήταν 12,1% αλλά και σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, Αύγουστο 2023 που ήταν 10,6%.¹³

Διάγραμμα 1. Ποσοστό ανεργίας Ελλάδα και Ε.Ε από την χρονική περίοδο 2008-2023 σύμφωνα με έρευνα της Eurostat, όπως αναπαρίσταται από το ανωτέρω διάγραμμα που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «Οικονομικός Ταχυδρόμος» <https://www.ot.gr/2023/11/03/oikonomia/macro/anergia-nea-yboxorisi-sto-65-stin-eyrozoni-stis-dyo-xores-me-dipsifio-pososto-i-ellada/>, ημερομηνία πρόσβασης: 3-11-2023.

Δεδομένων λοιπόν των ανωτέρω συνθηκών καθίσταται σαφές ότι η επενδυτική πρωτοβουλία αποθαρρύνεται από τα ανωτέρω. Από την έναρξη της πανδημίας COVID-19 μέχρι σήμερα, είδαμε ότι μόνο τα αυξημένα κρατικά έσοδα μπορούν να αποφέρουν σημαντικά μέτρα στήριξης των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, κάτι επιβεβλημένο στην εποχή που ζούμε ώστε να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά η οικονομική ύφεση. Η επιδοματική πολιτική είναι πολύ σημαντική με τις συνεχείς αυξήσεις στις τιμές της ενέργειας και τον υψηλό πληθωρισμό να δημιουργούν την ανάγκη συνολικής λύσης μέσω μιας σταθερής πολιτικής. (όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω είναι πολύ σημαντικό να υπάρχει πολιτική σταθερότητα, δες ενότητα 1.6)

¹³ Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα του « Οικονομικός Ταχυδρόμος» με τίτλο «Ανεργία: Νέα υποχώρηση στο 6,5% στην ευρωζώνη – Στις δύο χώρες με διψήφιο ποσοστό η Ελλάδα» <https://www.ot.gr/2023/11/03/oikonomia/macro/anergia-nea-yboxorisi-sto-65-stin-eyrozoni-stis-dyo-xores-me-dipsifio-pososto-i-ellada/>, ημερομηνία πρόσβασης: 3-11-2023.

Συνεπώς στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να υιοθετηθούν οριζόντιες πολιτικές υψηλού ρυθμού ανάπτυξης που θα καλύπτουν ένα μέρος του υψηλού πληθωρισμού, ώστε ο πρόσθετος δημοσιονομικός χώρος να βοηθήσει να αντιμετωπιστεί η ακρίβεια και η ενεργειακή κρίση γρήγορα και αποτελεσματικά σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο.

Ειδικότερα, το γεγονός ότι η Ελλάδα παρουσιάζει μια πολύ καλή επίδοση του Χρηματιστηρίου Αθηνών το 2022 ¹⁴και αναμένει πλεόνασμα τον επόμενο χρόνο, σύμφωνα με το ΔΝΤ, θα αποφέρει πιο εύκολα την επενδυτική βαθμίδα (που θα προσελκύσει περισσότερες επενδύσεις), εφόσον υπάρχει πολιτική σταθερότητα στο τόπο μας τα επόμενα χρόνια. Η άμυνα της Ελλάδας στην οικονομική ύφεση της Ευρωζώνης θα πρέπει να είναι η πολιτική συνεννόηση σε οικονομικά θέματα ανάπτυξης, κάτι σημαντικό ενόψει των εκλογών την επόμενη χρονιά στη χώρα μας. Γενικά, η έλλειψη πολιτικού διαλόγου και ίσως η απουσία κουλτούρας σχετική με αναπτυξιακές πολιτικές, δεν βοηθούν στην αντιμετώπιση οικονομικών προβλημάτων που προκύπτουν λόγω της αβεβαιότητας και της παγκόσμιας οικονομικής ύφεσης που μάλλον έρχεται ως συνέπεια του στασιμοπληθωρισμού και απειλεί κυρίως τις αναπτυγμένες οικονομίες. Συνεπώς, η οικονομική ύφεση μπορεί να αντιμετωπισθεί με σταθερή πολιτική και στρατηγική τόνωσης της ανάπτυξης (αύξηση ΑΕΠ, μείωση φόρων, αύξηση επενδύσεων, κατάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας) με σκοπό να έρθει σύντομα η οικονομική ευημερία.

Αναφορικά με την ανεργία τα μέτρα που παίρνουν οι διάφορες κυβερνήσεις για την καταπολέμηση της ανεργίας είναι δύο γενικών κατηγοριών, δηλαδή μέτρα αύξησης της συνολικής ζήτησης και μέτρα επαγγελματικής κατάρτισης και επανεκπαίδευσης του εργατικού δυναμικού. Τα μέτρα αύξησης της συνολικής ζήτησης είναι δημοσιονομικά και νομισματικά. Τα δημοσιονομικά μέτρα περιλαμβάνουν κυρίως αύξηση των κρατικών δαπανών για δημόσια έργα και προώθηση μεγάλων επενδυτικών έργων. Σκοπός αυτών των μέτρων είναι η άμεση αύξηση της απασχόλησης και των εισοδημάτων. Τα νομισματικά μέτρα αποβλέπουν στη μείωση του επιτοκίου, με σκοπό την ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων, της παραγωγής και, συνεπώς, της απασχόλησης. Τα δημοσιονομικά και νομισματικά μέτρα αποβλέπουν στην αύξηση της συνολικής ζήτησης και, συνεπώς, στη μείωση της ανεργίας που οφείλεται σ' ανεπάρκεια της ζήτησης. Τα μέτρα επαγγελματικής κατάρτισης και επανεκπαίδευσης έχουν σκοπό να διευκολύνουν τους ανέργους στην απόκτηση επαγγελματικών γνώσεων και ειδικεύσεων, οι οποίες είναι απαραίτητες ή χρήσιμες, προκειμένου να απασχοληθούν στις υπάρχουσες κενές θέσεις εργασίας.

¹⁴ Άρθρο του Χρήστου Φλώρου που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «money review» με τίτλο «Πολιτική Σταθερότητα και Οικονομική Ανάπτυξη» <https://www.moneyreview.gr/opinion/95208/politiki-statherotita-kai-oikonomiki-anaptyxi/> ημερομηνία πρόσβασης: 22-11-2022.

Όλα τα ανωτέρω θα λειτουργήσουν ως διορθωτικά μέτρα και θα δημιουργήσουν έτσι ευνοϊκότερες συνθήκες για την ανάπτυξη των άμεσων ξένων επενδύσεων στη χώρα μας.

1.8 Προστασία της Διανοητικής Ιδιοκτησίας, Δικαίωμα Εγκατάστασης και Περιβαλλοντικά Ζητήματα

Καθοριστικό ρόλο στην προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων διαδραματίζει και η θέσπιση κατάλληλων μέτρων από την χώρα υποδοχής αναφορικά με την προστασία του της διανοητικής ιδιοκτησία, του δικαιώματος εγκατάστασης και του περιβάλλοντος.

Σε χαμηλά επίπεδα ικανοποίησης από την προστασία δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας (45%) και τον ρυθμό εισαγωγής και λειτουργίας δικτύων 5G (43%) βρίσκεται η χώρα μας σύμφωνα την τρίτη έκδοση της έρευνας, EY Attractiveness Survey Ελλάδα 2021 η οποία κατέγραψε τις τάσεις που επηρεάζουν την ελκυστικότητα της Ελλάδας ως επενδυτικού προορισμού.

Συγκεκριμένα ¹⁵, στην 18η θέση στον τομέα της προστασίας δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (IP) ανάμεσα σε 55 χώρες καταλαμβάνει η Ελλάδα σύμφωνα με έρευνα Επιμελητηρίου των ΗΠΑ. Ειδικότερα ¹⁶ η χώρα μας βρίσκεται 18^η με βαθμολογία 70,92%, ενώ ο μέσος όρος της Ευρώπης/Κεντρικής Ασίας ανέρχεται σε 76,09%, ο μέσος όρος των 10 χωρών με καλύτερες επιδόσεις σε 91,06% και ο μέσος όρος των 10 οικονομιών με χειρότερες επιδόσεις σε 28,51%. Μεταξύ των αδυναμιών ως προς την προστασία IPR, αναφέρονται: α) το καθεστώς υποχρεωτικής αδειοδότησης πατεντών, το οποίο κατόπιν μεταρρύθμισης το 2019 συνάδει με διεθνή πρότυπα (κατηγορία Patents, Related Rights, and Limitations), β) υψηλά επίπεδα (61% – 63% σε σύγκριση με 26% για Δυτική Ευρώπη) διαδικτυακής πειρατείας και λογισμικού (κατηγορία Copyrights, Related Rights, and Limitations), γ) ζήτημα SPC (Special Protection Certificates για βιοφαρμακευτικά προϊόντα), οποίο τίθεται γενικά έναντι της Ε.Ε. (κατηγορία

¹⁵ Άρθρο από την Ernst & Young – Greece με την Επωνυμία: ΕΡΝΣΤ ΚΑΙ ΓΙΑΝΓΚ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της ανωτέρω εταιρείας με τίτλο «EY Attractiveness Survey Ελλάδα, Ιούλιος 2021 , άμεσες ξένες επενδύσεις Η Ελλάδα κερδίζει έδαφος στον επενδυτικό χάρτη. Πώς θα διατηρήσουμε αυτήν την δυναμική;» https://www.ey.com/el_gr/attractiveness/21/ereyna-ey-gia-tis-ameses-ksenes-ependyseis-stin-ellada-2021, ημερομηνία πρόσβασης: 14-07-2021.

¹⁶ Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «Οικονομικός Ταχυδρόμος» με τίτλο «Ελλάδα: Στην 18η θέση στον τομέα των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας» <https://www.ot.gr/2023/03/07/epikairothta/kosmos/ellada-stin-18i-thesi-ston-tomea-ton-dikaiomatou-dianoitiki-idioktisias/>, ημερομηνία πρόσβασης: 7-03-2023.

Patents, Related Rights, and Limitations), και δ) η υποχρέωση εγγραφής για συμφωνίες αδειοδότησης (κατηγορία Commercialization of IP Assets and Market Access).

Επιπλέον, **τονίζεται η σημασία των τεχνολογιών 5G**, οι οποίες συνεισέφεραν 100 δισ. δολάρια στο ΑΕΠ των ΗΠΑ και αναμένεται να συνεισφέρουν 1,5 τρις. δολάρια του ΑΕΠ έως το 2025, καθώς και 16 εκατ. νέες θέσεις εργασίας. Η συνεχής ανάπτυξη των ΤΠΕ/ICT, (Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών) συμπεριλαμβανομένων των τεχνολογιών 5G, απαιτεί τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος και ισχυρή προστασία των δικαιωμάτων IP, ενώ οι χώρες που παρέχουν τέτοιο πλαίσιο θα προηγηθούν σε αυτό τον τομέα, σε αντίθεση με χώρες που εφαρμόζουν σχετικές δυσμενείς πολιτικές. Θετική εξέλιξη ήταν, το 2022, η λήψη μέτρων σε πολλές οικονομίες για την αντιμετώπιση της διαδικτυακής πειρατείας.

Αναφορικά με την ελευθερία εγκατάστασης είναι χαρακτηριστικό ότι η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών εγγυώνται την κινητικότητα των επιχειρήσεων και των επαγγελματιών εντός της ΕΕ. Οι προσδοκίες για την πλήρη εφαρμογή της οδηγίας για τις υπηρεσίες είναι υψηλές, δεδομένου ότι η (πλήρης) ελευθερία παροχής υπηρεσιών είναι κρίσιμης σημασίας για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν εμπόδια στις ελευθερίες αυτές και η πανδημία COVID-19 επέφερε εντελώς νέες προκλήσεις. Ένα ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την αντιμετώπιση των μη δασμολογικών και μη φορολογικών φραγμών στην ενιαία αγορά, το οποίο εγκρίθηκε στην ολομέλεια του Φεβρουαρίου του 2022, περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να υλοποιηθεί η οικονομική ανάκαμψη από την κρίση της COVID-19 προκειμένου να μετριαστούν οι αρνητικές επιπτώσεις στην ελευθερία εγκατάστασης και στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο.

Τέλος, **η προστασία του περιβάλλοντος** αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο για την προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων την σημερινή εποχή της κλιματικής αλλαγής και των συνεχών περιβαλλοντικών προβλημάτων που ανακύπτουν με ιλιγγιώδεις ρυθμούς. Από τη γενική κυβέρνηση προέρχεται περίπου το 87,8 % των επενδύσεων για την προστασία του περιβάλλοντος στην Ελλάδα (κεφαλαιουχικές δαπάνες), από εξειδικευμένους παραγωγούς και υπηρεσίες (π.χ. εταιρείες αποβλήτων και ύδρευσης) το 8,5 %, ενώ μόλις το 3,7 % από τις βιομηχανίες – επιχειρήσεις, των οποίων οι περιβαλλοντικές δραστηριότητες είναι συνήθως συμπληρωματικές των βασικών δραστηριοτήτων τους. Σε επίπεδο ΕΕ, το 37,2 % των αντίστοιχων επενδύσεων προερχόταν από τις κυβερνήσεις, το 32,5 % από εξειδικευμένους παραγωγούς και το 30,3 % από τη βιομηχανία. Αυτό προκύπτει από την τελευταία έκθεση της Κομισιόν για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής της ΕΕ, η οποία δημοσιεύθηκε στις 8 Σεπτεμβρίου 2022.

Στην Ελλάδα η χρηματοδότηση για περιβαλλοντικές επενδύσεις ανήλθε σε 0,72 % του ΑΕΠ την περίοδο 2014-2020, με ενωσιακούς και εθνικούς πόρους. Κατά την περίοδο 2021-2027, οι αντίστοιχες επενδυτικές ανάγκες εκτιμάται ότι θα υπερβούν το 1,12 % του ΑΕΠ, γεγονός που, όπως επισημαίνεται στην ευρωπαϊκή έκθεση «υποδηλώνει έλλειμμα περιβαλλοντικής χρηματοδότησης ύψους τουλάχιστον 0,4 % του ΑΕΠ, το οποίο ενδέχεται να είναι υψηλότερο όταν συνυπολογίζονται και οι ανάγκες που εντοπίζονται σε επίπεδο ΕΕ (π.χ. προστασία των υδάτων, κυκλικότητα, στρατηγική για τη βιοποικιλότητα κ.λπ.)».

1.9 Εργασιακό καθεστώς

Το εργασιακό καθεστώς είναι πολύ σημαντικό για όλες τις επιχειρηματικές δραστηριότητες. Οι εργατικές διαφορές μπορούν να αποτελέσουν σημαντική τροχοπέδη στην ανάπτυξη μιας επένδυσης, αφού στο τέλος της ημέρας όλα κατευθύνονται και οροθετούνται από τον ανθρώπινο παράγοντα. **Απεργίες, κινητοποιήσεις, στάσεις εργασίας μπορούν να οδηγήσουν μια επένδυση σε πολύ δύσκολη θέση, ιδίως όταν ακόμα βρίσκεται στην αρχή της και δεν έχει παγιωθεί σε μια αγορά.** Η κατοχύρωση εργασιακού καθεστώτος που καθιστά ευχαριστημένο το ανθρώπινο δυναμικό είναι πολύ σημαντικός παράγοντας για τη θεμελίωση και την ανάπτυξη μιας επένδυσης.

Το εργατικό δυναμικό για να αποδώσει και να αποδειχθεί παραγωγικό πρέπει να αισθάνεται ασφαλές. Καλύτεροι μισθοί, μεγαλύτερη ασφάλιση, κατάρτιση και επαγγελματική εκπαίδευση μέσω σεμιναρίων, αξιοποίηση της τεχνολογίας με μέσα που δεν θα αντικατασταθεί ο ανθρώπινος παράγοντας, αλλά θα αξιοποιηθεί παράλληλα είναι μόνο μερικά από τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για να υπάρχει παραγωγικό και δημιουργικό εργατικό δυναμικό που θα προσελκύσει ξένες επενδύσεις.

Οι σχέσεις εργοδοσίας –εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα είναι σήμερα γενικά σε καλό επίπεδο. Το ελληνικό εργατικό δυναμικό όμως ιστορικά έχει δείξει σε πολλές περιπτώσεις την ισχύ του προχωρώντας σε ενέργειες που δημιούργησαν προβλήματα σε Άμεσες Ξένες Επενδύσεις και ίσως αποτρέποντας άλλες Άμεσες Ξένες Επενδύσεις να έρθουν στη χώρα μας. Η απόφαση της Pirelli παραδείγματος χάριν να αποχωρήσει από την Ελληνική αγορά το 1991 «βάζοντας λουκέτο» στην Pirelli Hellas στην Πάτρα, σε μια από τις πιο περίεργες και επίμονες απεργίες που έχουν γίνει στη χώρα, ήταν ένα ισχυρό πλήγμα για τις ΑΞΕ στη χώρα μας. Εξίσου αν όχι περισσότερο όμως στοίχισε στην Ελλάδα το κλείσιμο του τελευταίου εργοστασίου παραγωγής ελαστικών στη χώρα μας και η αποχώρηση της τελευταίας εταιρείας του κλάδου, της Goodyear Hellas, και πάλι λόγω

εργατικών διαφορών (ανανέωση της συλλογικής σύμβασης εργασίας και όροι που είχαν να κάνουν με την καθιέρωση της τέταρτης βάρδιας).

Συνεπώς, προκειμένου να αποφευχθούν παρόμοια περιστατικά είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί ένα εξειδικευμένο νομοθετικό καθεστώς με σεβασμό στο εργατικό δυναμικό και δευτερευόντως στο επιχειρηματικό κέρδος που θα έρθει έτσι και αλλιώς αν το εργατικό δυναμικό είναι ικανοποιημένο.

1.10 Συμπεράσματα

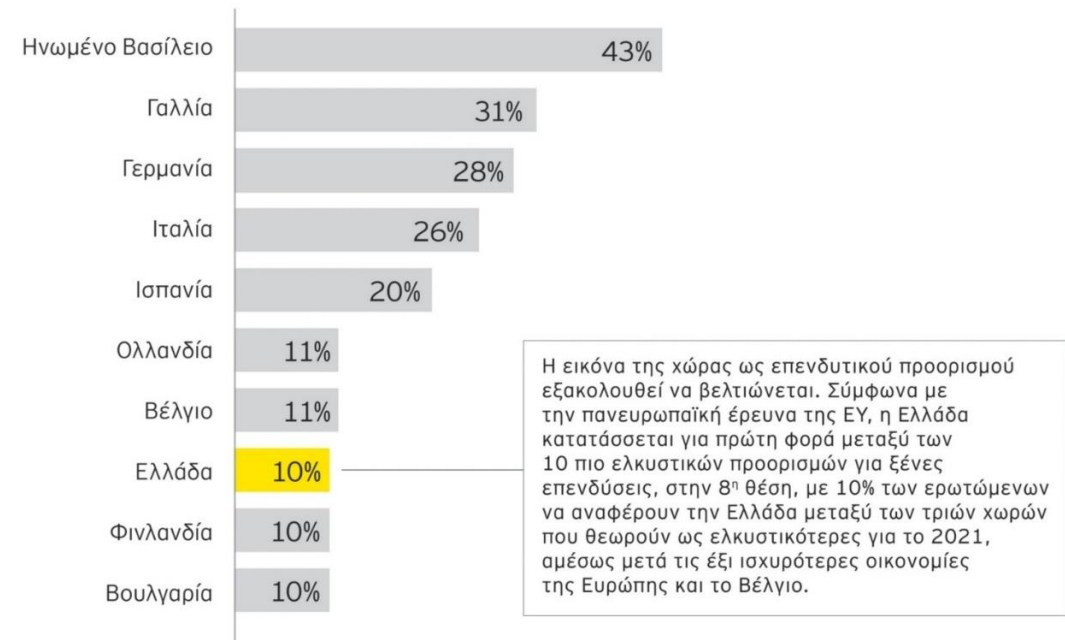
Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ελλάδα ως χώρα υποδοχής των άμεσών ξένων επενδύσεων είναι γνωστά και διαχρονικά. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να ισοπεδώνουμε τις σημαντικές προσπάθειες που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων. Τα προβλήματα σχεδόν σε όλους τους τομείς έχουν αντιμετωπιστεί σε μεγάλο βαθμό. Είναι όμως αυτό αρκετό?

Η έρευνα της EY European Investment Monitor (EIM) EY¹⁷ για την Ελλάδα, σε ένα δείγμα 253 επιχειρήσεων, επιβεβαιώνει τη βελτίωση της εικόνας της χώρας, 62% των επιχειρήσεων του δείγματος, έναντι 38% πέρσι, ανέφεραν ότι η άποψή τους για την Ελλάδα ως ένα μέρος που η επιχείρησή τους θα μπορούσε να αναπτύξει ή να επεκτείνει τις δραστηριότητές της, έχει βελτιωθεί κατά τον τελευταίο χρόνο, ενώ ούτε μία επιχείρηση του δείγματος δε θεωρεί ότι η εικόνα επιδεινώθηκε σημαντικά. Παράλληλα, εντείνεται και η αισιοδοξία για τα επόμενα χρόνια, με τρεις στους τέσσερις ερωτώμενους (75%), έναντι 69% πέρσι, να εκτιμούν ότι η ελκυστικότητα της χώρας θα βελτιωθεί περαιτέρω την επόμενη τριετία.

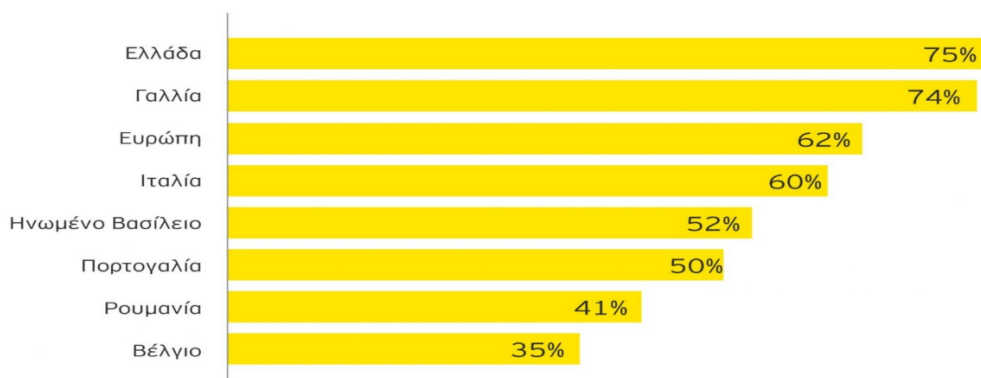
Ωστόσο, υπάρχουν ακόμη πολλά που θα πρέπει να γίνουν και τα οποία θα αναλυθούν διεξοδικώς κατωτέρω προκειμένου να καρπωθούμε τα οφέλη των ΑΞΕ, την βελτίωση της παραγωγικότητας, την διάχυση τεχνογνωσίας και των νέων μεθόδων παραγωγής και διοίκησης, την εκπαίδευση προσωπικού, την δημιουργία διεθνών δικτύων, την ευκολότερη πρόσβαση στις αγορές, την

¹⁷ Άρθρο από την Ernst & Young – Greece με την Επωνυμία «ΕΡΝΣΤ ΚΑΙ ΓΙΑΝΓΚ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ» που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της ανωτέρω εταιρείας με τίτλο «EY Attractiveness Survey Ελλάδα, Ιούλιος 2021 , άμεσες ξένες επενδύσεις Η Ελλάδα κερδίζει έδαφος στον επενδυτικό χάρτη. Πώς θα διατηρήσουμε αυτήν τη δυναμική;» https://www.ey.com/el_gr/attractiveness/21/ereyna-ey-gia-tis-ameses-ksenes-ependyseis-stin-ellada-2021, ημερομηνία πρόσβασης: 14-07-2021.

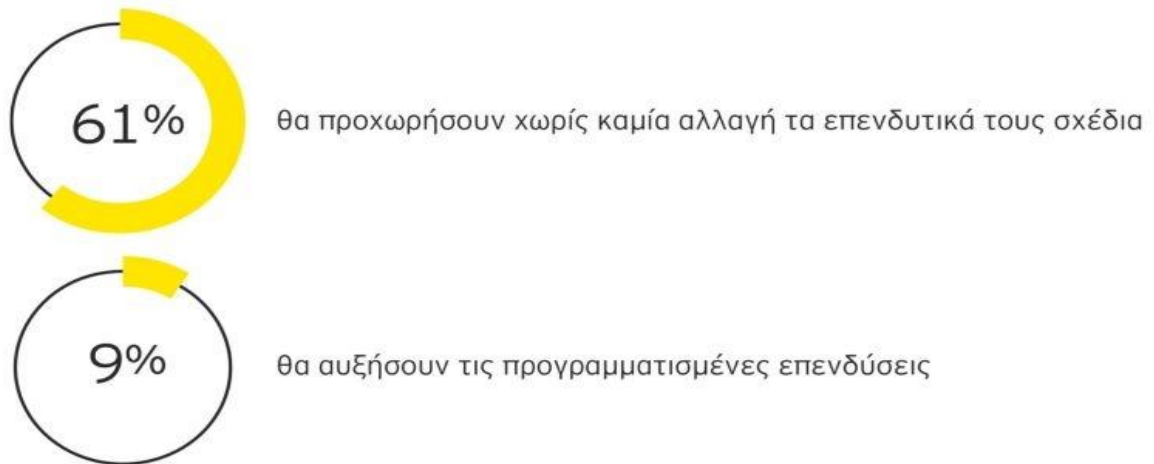
υψηλότερη οικονομική ανάπτυξη, η οποία με τη σειρά της οδηγεί σε μια μεγαλύτερη οικονομία-αγορά, η οποία στη συνέχεια προσελκύει περαιτέρω ΑΞΕ.

Διάγραμμα 2. Ποσοστά των δέκα πιο ελκυστικών ευρωπαϊκών επενδυτικών προορισμών σύμφωνα με έρευνα της ΕΥ European Investment Monitor (EIM) του Ιουλίου 2021, όπως δημοσιεύτηκαν από την Ernst & Young – Greece στην ιστοσελίδα τους, https://www.ey.com/el_gr/attractiveness/21/ereyna-ey-gia-tis-ameses-ksenes-ependyseis-stin-ellada-2021, ημερομηνία πρόσβασης: 14-07-2021

Διάγραμμα 3. Ποσοστά ερωτηθέντων επιχειρήσεων και επενδυτών σχετικά με την εκτίμηση τους ότι η εικόνα της Ελλάδας θα βελτιωθεί ως επενδυτικός προορισμός σύμφωνα με έρευνα της EY European Investment Monitor (EIM) του Ιουλίου 2021, όπως δημοσιεύτηκαν από την Ernst & Young – Greece στην ιστοσελίδα τους Greece στην ιστοσελίδα τους, https://www.ey.com/el_gr/attractiveness/21/ereyna-ey-gia-tis-ameses-ksenes-ependyseis-stin-ellada-2021, ημερομηνία πρόσβασης: 14-07-2021

Διάγραμμα 4. Ποσοστά ερωτηθέντων επιχειρήσεων και επενδυτών σχετικά με την εκτίμηση τους για τις επενδύσεις τους στην Ελλάδα σύμφωνα με έρευνα της EY European Investment Monitor (EIM) του Ιουλίου 2021, όπως δημοσιεύτηκαν από την Ernst & Young – Greece στην ιστοσελίδα τους, https://www.ey.com/el_gr/attractiveness/21/ereyna-ey-gia-tis-ameses-ksenes-ependyseis-stin-ellada-2021, ημερομηνία πρόσβασης: 14-07-2021.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Νομοθετικό Πλαίσιο αναφορικά με την ρύθμιση των επιμέρους ζητημάτων των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στην Ελλάδα

2.1 Εισαγωγή

Με πλήθος αναπτυξιακών νόμων και προσπαθειών επιτάχυνσης και απλούστευσης του πλαισίου για τις επενδύσεις, η Ελλάδα στοχεύει εδώ και δεκαετίες στην προσέλκυση επενδυτών και στη

δημιουργία ενός ελκυστικού και σταθερού περιβάλλοντος αδειοδότησης, χρηματοδότησης και υλοποίησης σημαντικών επενδυτικών σχεδίων. Η προσέλκυση των ΑΞΕ αποτελεί βασικό στόχο των διαφόρων κυβερνήσεων, όπως άλλωστε φαίνεται από την πληθώρα αναπτυξιακών νόμων στη χώρα. Οι νόμοι είναι άλλωστε το μέσο εκείνο που χρησιμοποιείται ανέκαθεν για την υλοποίηση των στόχων των κυβερνήσεων.

Η βασικότερη, βέβαια, απόδειξη της σημασίας που δόθηκε στην προσέλκυση επενδύσεων από το εξωτερικό είναι η **συνταγματική της εξασφάλιση**, η οποία ξεκίνησε με το Σύνταγμα του 1952, με βάση το άρθρο 112 του οποίου η προστασία των αλλοδαπών κεφαλαίων ρυθμίζεται με νόμο αυξημένης τυπικής ισχύος. Σε εκτέλεση, μάλιστα, της συνταγματικής αυτής επιταγής, εκδόθηκε το Ν.Δ. 2687/1953 «Περί επενδύσεως και προστασίας κεφαλαίων εξωτερικού», το οποίο δίνει ιδιαίτερα προνόμια στο ξένο κεφάλαιο και διατηρήθηκε σε ισχύ με ρητή επιταγή του άρθρου 107 του Συντάγματος του 1975.

Η διαμόρφωση του νομικού πλαισίου των επενδύσεων στην Ελλάδα έχει περάσει από διάφορες φάσεις. Η γενική τάση, όμως, που έγινε ιδιαίτερα φανερή με την οικονομική κρίση, είναι η **προσπάθεια απλοποίησης των διαδικασιών χρηματοδότησης και αδειοδότησης των επενδύσεων, προκειμένου η Ελλάδα να μπορέσει να πλησιάσει τον διεθνή μέσο όρο, αν και ακόμα υπολείπεται σημαντικά.**

Τα τελευταία τριάντα χρόνια, έχουν ψηφισθεί αρκετοί αναπτυξιακοί νόμοι με στόχο την παροχή κινήτρων σε επενδύσεις. Ουσιαστικά, κάθε κυβέρνηση έφερνε τον δικό της αναπτυξιακό νόμο, καταργώντας ή τροποποιώντας τον προηγούμενο, ώστε να προωθήσει τους στόχους, τους οποίους έθετε ως προτεραιότητα. Στο παρόν κεφάλαιο θα γίνει μια απόπειρα να αναφερθούν οι βασικότερες ρυθμίσεις και καινοτομίες που έφεραν αρκετοί από τους νόμους αυτούς από το 2004 μέχρι σήμερα.

2.2 Ν. 3299/2004 – Η Αλλαγή του πλαισίου ενισχύσεων ανταποκρινόμενη σε νέες προκλήσεις

Ο νόμος αυτός θέτει τα θεμέλια για την ανάπτυξη της επενδυτικής πρωτοβουλίας που έχει πολλαπλές στοχεύσεις στην ενδυνάμωση της ισόρροπης ανάπτυξης, στην αύξηση της απασχόλησης, στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, στην προώθηση της τεχνολογικής αλλαγής και της καινοτομίας, στην προστασία του περιβάλλοντος, στην εξοικονόμηση ενέργειας και στην επίτευξη της περιφερειακής σύγκλισης παρέχονται σε επενδυτικά σχέδια τα ακόλουθα είδη ενισχύσεων:

Στα υπαγόμενα στις διατάξεις του παρόντος Νόμου επενδυτικά σχέδια παρέχονται τα ακόλουθα είδη ενισχύσεων:

α) Επιχορήγηση που συνίσταται στη δωρεάν παροχή από το Δημόσιο χρηματικού ποσού για την κάλυψη τμήματος της ενισχυόμενης δαπάνης του επενδυτικού σχεδίου.

β) Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο τμήματος των καταβαλλόμενων δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνάπτεται για την απόκτηση καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού.

γ) Φορολογική απαλλαγή που συνίσταται στην απαλλαγή από την καταβολή φόρου εισοδήματος επί των μη διανεμόμενων κερδών από το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης της πρώτης δεκαετίας από την πραγματοποίηση του επενδυτικού σχεδίου, με το σχηματισμό ισόποσου αφορολόγητου αποθεματικού.

δ) Επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης από το επενδυτικό σχέδιο απασχόλησης που συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο, για μια διετία, τμήματος του μισθολογικού κόστους των δημιουργούμενων, εντός της πρώτης τριετίας από την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, θέσεων απασχόλησης.

Πολύ σημαντικό αποτελεί το γεγονός της διάκρισης των ειδών των ενισχύσεων σε: **α) επιχορήγηση ή και επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης, β) φορολογική απαλλαγή, γ) επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης.** Έτσι με τον Νόμο αυτόν έχουμε διάκριση. Τα είδη αυτά λαμβάνονται υπόψιν **εναλλακτικά** και όχι σωρευτικά.

Επίσης, αξίζει να αναφερθεί ότι στον Νόμο αυτόν υπάγονται τα επενδυτικά σχέδια, όπως αυτά προσδιορίζονται για κάθε τομέα οικονομικής δραστηριότητας, τα οποία κατανέμονται σε πέντε (5) κατηγορίες προκειμένου να οριστούν οι παρεχόμενες ενισχύσεις, έχουμε μια αυστηρή διάκριση και κατηγοριοποίηση. Έτσι έχουμε : **Επενδυτικά σχέδια στον πρωτογενή τομέα, β) Επενδυτικά σχέδια στο δευτερογενή τομέα, γ) Επενδυτικά σχέδια στον τομέα του τουρισμού, δ) Επενδυτικά σχέδια στον τριτογενή τομέα και ε) Ειδικά επενδυτικά σχέδια των επιχειρήσεων που ασκούν τις δραστηριότητες των περιπτώσεων (α) έως (γ) του παρόντος Νόμου τα οποία π.χ. σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος και την εξοικονόμηση ενέργειας.**

Στον νόμο αυτόν γίνεται χαρακτηριστική αναφορά κι στην διάκριση των δαπανών. Οι δαπάνες πρέπει να αφορούν πάγια στοιχεία, ενσώματα και άυλα. Λειτουργικές δαπάνες δεν ενισχύονται. Το ποσοστό ενίσχυσης των άυλων πάγιων στοιχείων δεν θα υπερβαίνει για τις μεγάλες επιχειρήσεις το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του κόστους του επενδυτικού σχεδίου. Τα άυλα πάγια στοιχεία θα πρέπει να αποτελούν αποσβεστέα στοιχεία του ενεργητικού που θα χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και μόνο στην ενισχυόμενη επένδυση και θα αποκτώνται από

τρίτους με τους όρους που ισχύουν στην αγορά. Οι ενισχύσεις για δαπάνες αμοιβών μελετών συμβούλων παρέχονται μόνο στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, σε ποσοστό που δεν θα υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό (10%) του κόστους του επενδυτικού σχεδίου και δεν αφορούν συνήθεις λειτουργικές δαπάνες αυτών.

Τέλος, αναφορικά με τον συγκεκριμένο Νόμο αξίζει να αναφερθεί ότι γίνεται και μια εκτενής κατηγοριοποίηση στους όρους για την χορήγηση των επενδύσεων, ειδικότερα: Οι ενισχύσεις του παρόντος Νόμου υπάγονται τα επενδυτικά σχέδια τα οποία υπερβαίνουν το ελάχιστο ύψος κατά περίπτωση ως κατωτέρω:

Για μεγάλες επιχειρήσεις, πεντακόσιες χιλιάδες (500.000,00) ευρώ.

Για μεσαίες επιχειρήσεις, διακόσιες πενήντα χιλιάδες (250.000,00) ευρώ.

Για μικρές επιχειρήσεις, εκατό πενήντα χιλιάδες (150.000,00) ευρώ.

Για πολύ μικρές επιχειρήσεις, εκατό χιλιάδες (100.000,00) ευρώ.

Ενώ καθορίζονται παράλληλα και κριτήρια για την υπαγωγή. Η υπαγωγή στο καθεστώς ενισχύσεων γίνεται με τα ακόλουθα κριτήρια: α) Κριτήρια αξιολόγησης επενδυτικού φορέα (Τα χαρακτηριστικά του φορέα και ειδικότερα η εμπειρία του, κλίμακα και τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων του στο παρελθόν, η φερεγγυότητα και οικονομική του επιφάνεια), β) Κριτήρια οικονομοτεχνικής αξιολόγησης επενδυτικών προτάσεων και βιωσιμότητας της επένδυσης (Η πληρότητα του επιχειρηματικού σχεδιασμού και ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της επένδυσης και η οργάνωση της επιχείρησης που την πραγματοποιεί), γ) Κριτήρια συμβολής της επένδυσης στους στόχους του αναπτυξιακού Νόμου και δ) Ειδικά κριτήρια ανά τομέα δραστηριότητας.

2.3 Ν. 3908/2011- Η Βιωσιμότητα των επιχειρήσεων, Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και η Θεσμοθέτηση του Εθνικού Πιστοποιημένου Μητρώου Αξιολογητών και Ελεγκτών και αναφορά στο Προεδρικό Διάταγμα 33/2011 (ΦΕΚ Α΄ 83/14.04.2011)

Με τον παρόντα Νόμο, σε αντίθεση με τον προηγούμενο στον οποίον τα επενδυτικά σχέδια είχαν συγκεκριμένη κατηγοριοποίηση, **εδώ υπάγονται επενδυτικά σχέδια σε όλους τους τομείς της Οικονομίας**, με ορισμένες όμως επιφυλάξεις, όπως ο τομέας του χάλυβα, του άνθρακα, ο τομέας της ναυπηγίας, όπως ορίζεται στο πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις στη ναυπηγική βιομηχανία (2003/C137/06), εξαιρουμένων των ναυπηγημάτων που προορίζονται για σταθερές, μακροχρόνιες πλωτές βιομηχανικές ή και ενεργειακές εγκαταστάσεις, τα επενδυτικά σχέδια

δημόσιων επιχειρήσεων και οργανισμών, επιχειρήσεις που λειτουργούν με τη μορφή της κοινωνίας, της εταιρίας του αστικού δικαίου ή της κοινοπραξίας, έργα πολιτικού μηχανικού που υποστηρίζουν την κατασκευή ενεργειακών εγκαταστάσεων και υποδομών, εκπαίδευση κλπ. (στον Νόμο εμφανίζεται ένας κατάλογος με συγκεκριμένες αναφορές σε ποικίλες περιπτώσεις που δεν μπορούν να αποτελέσουν επενδυτικά σχέδια).

Διαφορές σε σχέση με τον προηγούμενο Νόμο εντοπίζονται και στα είδη των ενισχύσεων οι οποίες είναι πλέον με τον παρόν Νόμο τρεις και αφορούν την φορολογική απαλλαγή που συνίσταται στην απαλλαγή από την καταβολή φόρου εισοδήματος επί των πραγματοποιούμενων προ φόρου κερδών, τα οποία προκύπτουν με βάση τη φορολογική νομοθεσία, από το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης, αφαιρουμένου του φόρου του νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας που αναλογεί στα κέρδη που διανέμονται ή αναλαμβάνονται από τους εταίρους, την επιχορήγηση που συνίσταται στη δωρεάν παροχή από το Δημόσιο χρηματικού ποσού για την κάλυψη τμήματος των ενισχυόμενων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου και προσδιορίζεται ως ποσοστό αυτών και την επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο τμήματος των καταβαλλόμενων δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Στον παρόντα Νόμο τα ποσοστά ενισχύσεων καθορίζονται ανά Νομό μέσω ενός συγκεκριμένου πίνακα ο οποίος παρατίθεται αυτούσιος και έχει ως εξής : (σημειώτεον ότι και στον προηγούμενο Νόμο είχαμε κατηγοριοποίηση αλλά όχι τόσο εξειδικευμένη ανά περιοχή και ποσοστό ΑΕΠ όπως εδώ)

Πίνακας 1- Άρθρο 5 παράγραφος 5 του Ν.3908/2011 «Ποσοστά Ενισχύσεων» από την ιστοσελίδα <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/58456/nomos-3908-2011>.

Περιφέρειες	Νομοί	ΑΕΠ 2007 (Μέσ ος Όρος Χώρα ς = 100)	Ζών ες	Όρια Εγκεκριμέν ου ΧΠΕ	Ποσοστά ενίσχυσης		
					Μεγάλες επιχειρήσ εις	Μεσαίες επιχειρήσ εις	Μικρές και Πολύ Μικρές επιχειρήσ εις
Νότιο	Κυκλάδων	114,6	Γ	15%	15%	25%	35%
Αιγαίο	Δωδεκανήσ ου	102,6	Γ	15%	15%	25%	35%
Στερεά Ελλάδα	Φθιώτιδος	84,05	Β	15%	15%	25%	35%
	Φωκίδος	75,54	Β	20%	20%	30%	40%
	Ευβοίας	81,79	Β	15%	15%	25%	35%

	Βοιωτίας	148,1 7	A	15%	15%	20%	25%
	Ευρυτανίας	53,45	Γ	20%	20%	30%	40%
	Θεσσαλονί κης	85,56	B	30%	30%	35%	40%
	Χαλκιδικής	78,66	B	30%	30%	35%	40%
Κεντρική	Κιλκίς	79,31	Γ	30%	30%	40%	50%
Μακεδονία	Πέλλας	64,66	Γ	30%	30%	40%	50%
	Ημαθίας	71,55	Γ	30%	30%	40%	50%
	Πιερίας	64,44	Γ	30%	30%	40%	50%
	Σερρών	56,47	Γ	30%	30%	40%	50%
	Γρεβενών	64,44	Γ	30%	30%	40%	50%
Δυτική	Κοζάνης	92,78	B	30%	30%	35%	40%
Μακεδονία	Φλώρινας	73,60	Γ	30%	30%	40%	50%
	Καστοριάς	68,00	Γ	30%	30%	40%	50%
Αττική	Αττικής	134,4 8	A	20%	15%	20%	25%
	Λάρισας	76,51	B	30%	30%	35%	40%
Θεσσαλία	Μαγνησίας	87,72	B	30%	30%	35%	40%
	Καρδίτσας	54,42	Γ	30%	30%	40%	50%
	Τρικάλων	61,75	Γ	30%	30%	40%	50%
	Κέρκυρας	74,78	Γ	30%	30%	40%	50%
	Λευκάδας	74,68	Γ	30%	30%	40%	50%
Ιόνια	Κεφαλληνί ας	91,16	Γ	30%	30%	40%	50%
	Ζακύνθου	101,6 2	Γ	30%	30%	40%	50%
	Ηρακλείου	92,67	B	30%	30%	35%	40%
Κρήτη	Χανίων	91,70	B	30%	30%	35%	40%
	Λασιθίου	94,61	B	30%	30%	35%	40%
	Ρεθύμνης	82,22	B	30%	30%	35%	40%
	Λακωνίας	65,63	Γ	30%	30%	40%	50%
	Μεσσηνίας	67,67	Γ	30%	30%	40%	50%
Πελοπόννη σος	Κορινθίας	106,3 6	B	30%	30%	35%	40%
	Αρκαδίας	98,06	B	30%	30%	35%	40%
	Αργολίδας	78,99	B	30%	30%	35%	40%
	Λέσβου	71,88	Γ	30%	30%	40%	50%
Β. Αιγαίο	Χίου	85,45	Γ	30%	30%	40%	50%
	Σάμου	72,95	Γ	30%	30%	40%	50%
	Καβάλας	76,19	Γ	40%	40%	45%	50%

Ανατολική Μακεδονία - Θράκη	Ξάνθης	64,98 Γ	40%	40%	45%	50%
	Ροδόπης	57,54 Γ	40%	40%	45%	50%
	Δράμας	63,15 Γ	40%	40%	45%	50%
	Έβρου	69,18 Γ	40%	40%	45%	50%
	Ιωαννίνων	78,66 Γ	40%	40%	45%	50%
Ήπειρος	Άρτας	61,64 Γ	40%	40%	45%	50%
	Πρέβεζας	71,23 Γ	40%	40%	45%	50%
	Θεσπρωτία ς	75,22 Γ	40%	40%	45%	50%
Δυτική Ελλάδα	Αχαΐας	77,48 Γ	40%	40%	45%	50%
	Αιτ/νίας	60,24 Γ	40%	40%	45%	50%
	Ηλείας	52,26 Γ	40%	40%	45%	50%

Έτσι με αυτόν τον πίνακα τηρούνται τα όρια του εγκεκριμένου από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων και καθορίζονται ζώνες Α΄, Β΄ και Γ΄ και όρια στις επενδύσεις των επιχειρήσεων ανάλογες του μεγέθους τους.

Τα ελάχιστα όρια των επενδύσεων καθορίζονται ως εξής :

- Για Μεγάλες επιχειρήσεις, στο ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000,00) ευρώ.

- Για Μεσαίες επιχειρήσεις, στο ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000,00) ευρώ.

- Για Μικρές επιχειρήσεις, στο ποσό των τριακοσίων χιλιάδων (300.000,00) ευρώ.

- Για Πολύ Μικρές επιχειρήσεις, στο ποσό των διακοσίων χιλιάδων (200.000,00) ευρώ.

Παρατηρείται συνεπώς σχετική αύξηση σε σχέση με τον προϊσχύσαντα νόμο.

Για την εύρυθμη λειτουργία του παρόντα Νόμο θεσπίστηκε και το Προεδρικό Διάταγμα 33/2011 με το οποίο δημιουργείται μητρώο αξιολογητών και ελεγκτών για την διευθέτηση των επενδυτικών σχεδίων. Στο Μητρώο αξιολογητών εγγράφονται μετά από αίτησή τους φυσικά πρόσωπα κατά την διαδικασία των επόμενων παραγράφων. Οι αξιολογητές σύμφωνα με τον τότε ισχύσαντα νόμο έπρεπε να είχαν πτυχίο Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι. και σχετική εμπειρία στην αξιολόγηση επενδυτικών σχεδίων. Για την εγγραφή τους στο Μητρώο η Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων καλεί με δημόσια πρόσκληση τους ενδιαφερόμενους να υποβάλλουν σχετική αίτηση. Στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος εξειδικεύονται τα προαναφερόμενα προσόντα των ενδιαφερομένων και ο τρόπος τεκμηρίωσης αυτών. Για την εξειδίκευση των υποχρεώσεων που οφείλουν να τηρούν οι αξιολογητές κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και των συνεπειών που επιφέρει η μη συμμόρφωσή τους σε αυτές εκδίδεται Οδηγός Δεοντολογίας Αξιολογητών από τη Γενική Γραμματεία Επενδύσεων και Ανάπτυξης

Στην απόφαση υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου στις διατάξεις του νόμου 3908/2011 ορίζεται προθεσμία για την ολοκλήρωσή του, η διάρκεια της οποίας συναρτάται με το κόστος του, το αντικείμενό του και από ειδικά χαρακτηριστικά που μπορούν να επηρεάσουν τη διάρκεια του χρόνου υλοποίησης και δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία έτη.

Τα επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στους επενδυτικούς νόμους ελέγχονται τόσο κατά την διαδικασία υλοποίησής τους όσο και κατά την διάρκεια της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, για τον λόγο αυτόν συγκροτείται και σώμα ελεγκτών που το απαρτίζουν διαφορετικά πρόσωπα από το σώμα αξιολογητών. Σκοπός των ελέγχων είναι η διαπίστωση της συμμόρφωσης ή μη του φορέα του επενδυτικού σχεδίου προς τις διατάξεις του νόμου και της ορθής εκπλήρωσης εκ μέρους του των προϋποθέσεων και των όρων της απόφασης υπαγωγής. Καθένα από τα μέλη του Οργάνου Ελέγχου ασκεί το ελεγκτικό έργο που του ανατέθηκε. Μετά το πέρας του ελέγχου συντάσσεται έκθεση, σύμφωνα με τον Οδηγό Ελέγχου Επενδύσεων της παραγράφου 3 του άρθρου 11 του παρόντος. Η έκθεση αυτή περιλαμβάνει τα αποτελέσματα του ελέγχου, υπογράφεται από τα μέλη του Οργάνου και υποβάλλεται αμέσως στην αρμόδια υπηρεσία ηλεκτρονικά και σε έντυπη μορφή. Ο τακτικός έλεγχος ολοκληρώνεται με την υποβολή της έκθεσης εντός προθεσμίας τριών μηνών από τον ορισμό του Οργάνου Ελέγχου. Έκτακτος έλεγχος μπορεί να ενεργείται οποτεδήποτε με απόφαση του αρμοδίου οργάνου για τις επενδύσεις που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του νόμου 3908/2011 ή προγενέστερων επενδυτικών νόμων.

2.4 Ν. 4242/2014 «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.» (“Enterprise Greece”)

Με τον Νόμο αυτόν δημιουργείται η **Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.**, η οποία αποτελεί μια ανώνυμη εταιρεία αντικαθιστά την ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» (Ν. 2372/1996) και μετονομάζεται σε «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.», με διακριτικό τίτλο της στην αγγλική γλώσσα το «Enterprise Greece».

Σκοπός της «Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.» είναι η προσέλκυση, η υποδοχή, η προώθηση, η υποστήριξη και η διατήρηση επενδύσεων στην Ελλάδα, η συμβολή στη διαρκή βελτίωση του θεσμικού πλαισίου τους, η υποστήριξη των διεθνών επενδυτικών συνεργασιών, η προώθηση της χώρας ως επενδυτικού προορισμού, μέσω ανάπτυξης θεσμικών συνεργασιών με διεθνείς φορείς, η προώθηση και ανάπτυξη κάθε είδους εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών, η παροχή ενημέρωσης μέσω της λειτουργίας ενιαίας εθνικής ηλεκτρονικής πύλης για την εξωστρεφή επιχειρηματικότητα και η παροχή πληροφόρησης,

συμβουλευτικής βοήθειας και κάθε άλλης υποστηρικτικής υπηρεσίας προς τις ελληνικές επιχειρήσεις με στόχο τη διευκόλυνση επιχειρηματικών επαφών και τη στήριξη των ελληνικών εξαγωγών και της ελληνικής επιχειρηματικότητας στις διεθνείς αγορές.

Για την εξασφάλιση των στόχων αυτών η ανώνυμη αυτή εταιρεία στηρίζει την πραγματοποίηση ελληνικών επενδύσεων σε αγορές του εξωτερικού, την ανάπτυξη του αντισταθμιστικού εμπορίου, τη δημιουργία μικτών επιχειρήσεων και εφαρμόζει τεχνικές υποστήριξης των εξαγωγών με σύμπραξη και συμμετοχή σε κοινές δράσεις, οργανώνει ως επίσημος κρατικός φορέας την εθνική συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις του εξωτερικού και δημιουργεί εμπορικά κέντρα στο εξωτερικό, κινητοποιεί τους ενδιαφερόμενους επενδυτές και τους πληροφορεί για το θεσμικό, νομοθετικό, φορολογικό και χρηματοοικονομικό πλαίσιο που διέπει τις επενδύσεις στην Ελλάδα, προβάλλει στις αλλοδαπές χρηματοοικονομικές αγορές τις συνθήκες του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και τις επενδυτικές ευκαιρίες στην Ελλάδα κατά τομέα και κλάδο, οργανώνει ολοκληρωμένα προγράμματα προβολής και προώθησης προϊόντων σε συνεργασία με τους κλαδικούς φορείς και τις επιχειρήσεις, καθώς και δράσεις διεθνούς marketing που περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, προσκλήσεις αγοραστών, δημοσιογράφων, εκδηλώσεις προβολής ελληνικών προϊόντων, παρέχει υπηρεσίες γενικής και εξειδικευμένης πληροφόρησης (υπηρεσίες συμβούλου) κλπ.

Στην εταιρεία αυτή μπορεί να προσλαμβάνεται προσωπικό με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου, ορισμένου χρόνου, με σύμβαση έμμισθης εντολής, καθώς και με συμβάσεις έργου. Οι υποψήφιοι επιλέγονται με αιτιολογημένη απόφαση βάσει τυπικών και ουσιαστικών προσόντων. Στην εταιρεία προσλαμβάνονται και τέσσερις (4) νομικοί σύμβουλοι, καθώς και εσωτερικός ελεγκτής, με σχέση έμμισθης εντολής.

Τέλος, οι Γενικοί Διευθυντές, μέχρι δύο τον αριθμό, είναι ανώτατα στελέχη τα οποία προΐστανται αυτοτελών τομέων δράσης του και ορίζονται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου που εκδίδεται μετά από πρόταση του Διευθύνοντος Συμβούλου, στην οποία προσδιορίζονται και οι αρμοδιότητες του καθένα. Οι Γενικοί Διευθυντές επιλέγονται από εξειδικευμένα στελέχη διοίκησης από το προσωπικό της εταιρείας, ή εκτός αυτού, και ανακαλούνται ελεύθερα από το Δ.Σ., μετά από πρόταση του Διευθύνοντα Συμβούλου, χωρίς την καταβολή οποιασδήποτε αποζημίωσης.

2.5 Ν. 4399/2016- Προώθηση της ανάπτυξης των επενδύσεων με σεβασμό στο περιβάλλον

Ο Νόμος 4399/ 2016 έχει θεσπιστεί με γνώμονα την ανάπτυξη των επενδύσεων με σεβασμό στο περιβάλλον , γεγονός που διαφαίνεται ακόμη και από το πρώτο άρθρο του παρόντος Νόμου με κάποιες προσθήκες και αλλαγές σε σχέση με τον προϊσχύσαντα σκοπός λοιπόν του παρόντος είναι η **προώθηση της ισόρροπης ανάπτυξης με σεβασμό στους περιβαλλοντικούς πόρους** και την υποστήριξη λιγότερο ευνοημένων περιοχών της χώρας, η αύξηση της απασχόλησης, η βελτίωση της συνεργασίας και η αύξηση του μέσου μεγέθους των επιχειρήσεων, η τεχνολογική αναβάθμιση, η διαμόρφωση μιας νέας εξωστρεφούς εθνικής ταυτότητας (branding), η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας και έντασης γνώσης, η μετακίνηση στην αλυσίδα παραγωγής της αξίας για την παραγωγή πιο σύνθετων προϊόντων, η εξοικονόμηση των φυσικών πόρων στην προοπτική μιας κυκλικής οικονομίας, η προσφορά καλύτερων υπηρεσιών, η προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων και εν τέλει η εξασφάλιση καλύτερης θέσης της χώρας στο Διεθνή Καταμερισμό Εργασίας.

Η επίτευξη των στόχων αυτών επιδιώκεται με τις ενισχύσεις του παρόντος, μέσω των καθεστώτων που προβλέπονται στο Ειδικό Μέρος του και συγκεκριμένα με:

α. την εξωστρέφεια και την καινοτομία,

β. τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας,

γ. την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας με έμφαση στην απασχόληση εκπαιδευμένου ανθρώπινου δυναμικού, προκειμένου να αναστραφεί το ρεύμα φυγής νέων επιστημόνων,

δ. την προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων,

ε. την υψηλή προστιθέμενη αξία,

στ. τη βελτίωση του τεχνολογικού επιπέδου και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων,

ζ. την έξυπνη εξειδίκευση, η. την ανάπτυξη δικτύων, συνεργειών, συνεταιριστικών πρωτοβουλιών και εν γένει τη στήριξη της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας,

θ. την ενθάρρυνση συγχωνεύσεων,

ι. τομές και παρεμβάσεις αναπτυξιακού χαρακτήρα για την ενίσχυση της υγιούς και στοχευμένης επιχειρηματικότητας με ειδική έμφαση στη μικρομεσαία επιχειρηματικότητα.

Το σύνολο των διαδικασιών που προβλέπονται στον παρόντα νόμο διενεργείται υποχρεωτικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (Π.Σ.Κ.Ε.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, η λειτουργία του οποίου διέπεται από τις διατάξεις του ν. 4314/2014 (Α' 265) και το οποίο είναι προσβάσιμο μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr-ΕΨΠ).

Κατ' εξαίρεση δύναται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων να μην διενεργούνται διαδικασίες μέχρι να ολοκληρωθεί η υλοποίησή τους στο Π.Σ.Κ.Ε. Με απόφαση του ιδίου θα διαπιστώνεται η λειτουργικότητά τους. Τυχόν ενέργειες που έχουν υλοποιηθεί μέχρι να καταστούν οι αντίστοιχες διαδικασίες λειτουργικές λαμβάνονται υπόψη για τις περαιτέρω διαδικασίες που προβλέπονται στο πλαίσιο εφαρμογής του νόμου αυτού.

Επιπροσθέτως, τα επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων ελέγχονται κατά τη διάρκεια υλοποίησής τους, κατά την ολοκλήρωση και έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης και για την τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεών τους. Ο έλεγχος μπορεί να είναι έλεγχος επί των εγγράφων του φακέλου («διοικητικός έλεγχος») ή/και επιτόπιος έλεγχος.

Στον νόμο μάλιστα αυτόν στο κεφάλαιο Ζ (άρθρο 24 και 24) εντάσσεται και το μητρώο αξιολογητών και ελεγκτών του Π.Δ. 33/2011, με αποτέλεσμα να καθίσταται πλέον ένα ενιαίο κείμενο και να είναι ευχερέστερη η διαχείριση των επενδυτικών σχεδίων. Ενώ καθορίζεται παράλληλα και όργανο γνωμοδοτικές επιτροπές. Οι αποφάσεις ανάκλησης και επιστροφής ενισχύσεων, εκτός από αυτές που εκδίδονται κατόπιν αιτήσεων των φορέων των επενδύσεων, καθώς και ο τρόπος συμμόρφωσης προς δικαστικές αποφάσεις και συστάσεις ελεγκτικών οργάνων για επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του παρόντος, εκδίδονται κατόπιν γνωμοδότησης Γνωμοδοτικών Επιτροπών.

2.6 Ν. 3894/2010- “ Επιτάχυνση και Διαφάνεια υλοποίησης στρατηγικών επενδύσεων – fast track”- συμπληρωματικοί νόμοι Ν. 4146/2013 “Γενική Διεύθυνση Στρατηγικών Επενδύσεων”-Ν. 4442/2016 “ Έλεγχος προϋποθέσεων έναρξης αδειοδότησης”

Με τον Νόμο του 3894/2010 ορίστηκαν αρχικά οι Στρατηγικές Επενδύσεις ως οι παραγωγικές επενδύσεις που επιφέρουν ποσοτικά και ποιοτικά αποτελέσματα σημαντικής εντάσεως στη συνολική εθνική οικονομία και προάγουν την έξοδο της χώρας από την οικονομική κρίση. Οι Στρατηγικές Επενδύσεις αφορούν ιδίως στην κατασκευή, ανακατασκευή, επέκταση, αναδιάρθρωση, εκσυγχρονισμό ή στη διατήρηση υφιστάμενων υποδομών, εγκαταστάσεων και δικτύων: α. στη βιομηχανία, β. στην ενέργεια, γ. στον τουρισμό, δ. στις μεταφορές και επικοινωνίες, ε. στην παροχή υπηρεσιών υγείας, στ. στη διαχείριση απορριμμάτων, ζ. σε έργα υψηλής τεχνολογίας και καινοτομίας, η. στον τομέα εκπαίδευσης, θ. στον τομέα του πολιτισμού, ι. στον πρωτογενή τομέα και στη μεταποίηση αγροδιατροφικών προϊόντων και ια. στην παροχή υπηρεσιών, εν γένει, του τριτογενούς τομέα.

Με τον παρόντα Νόμο «Fast Track» ορίζεται η διαδικασία που επιταχύνει την αδειοδότηση “στρατηγικών επενδύσεων” που προέρχονται από τον ιδιωτικό τομέα ή από σύμπραξη ιδιωτικού με δημόσιο. Η διαδικασία θα αναλαμβάνεται από έναν μόνο φορέα (one-stop-shop) με στόχο τη γρήγορη έκδοση αδειών υλοποίησης του έργου.

Η επιτάχυνση των Στρατηγικών Επενδύσεων προκύπτει από την σύντμηση των προθεσμιών της αδειοδοτικής διαδικασίας με την θεσμοθέτηση συντομότερων και συγκεκριμένων προθεσμιών ανταπόκρισης στις εμπλεκόμενες Δημόσιες Υπηρεσίες.

Στα πλαίσια του νόμου Στρατηγική χαρακτηρίζεται μία επένδυση όταν ισχύει τουλάχιστον μια από τις παρακάτω συνθήκες:

-Το συνολικό κόστος της επένδυσης είναι πάνω από €100.000.000, ανεξαρτήτως τομέα επένδυσης.

-Το συνολικό κόστος της επένδυσης είναι πάνω από €15.000.000, για επενδύσεις στον τομέα της βιομηχανίας εντός ήδη οργανωμένων υποδοχέων σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, ή €3.000.000 για επενδύσεις που αποτελούν εγκεκριμένα έργα στο πλαίσιο του ταμείου χαρτοφυλακίου (κεφαλαίου) **JESSICA**.

-Το συνολικό κόστος της επένδυσης είναι πάνω από €40.000.000 και ταυτόχρονα από την επένδυση δημιουργούνται τουλάχιστον 120 νέες θέσεις εργασίας.

-Από την επένδυση δημιουργούνται κατά βιώσιμο τρόπο τουλάχιστον 150 νέες θέσεις εργασίας ή διατηρούνται κατά βιώσιμο τρόπο τουλάχιστον 600 θέσεις εργασίας ή το συνολικό κόστος της επένδυσης είναι πάνω από €5.000.000 για επενδύσεις ανάπτυξης Επιχειρηματικών Πάρκων.

Μέσω του Fast Track καταργούνται σημαντικοί παράγοντες οι οποίοι αναστέλλουν μεγάλες επενδύσεις στην Ελλάδα. Παρακάμπτεται δηλαδή η γραφειοκρατία, η πολυπλοκότητα του νομικού πλαισίου και η αδιαφάνεια, που σήμερα αποθαρρύνουν τους επενδυτές και καθυστερούν σημαντικά την υλοποίηση των μεγάλων έργων.

Συμπληρωματικά με τον Νόμο 3894/2010 θεσμοθετείται ο Νόμος 4146/2013 «Διαμόρφωση Φιλικού Αναπτυξιακού Περιβάλλοντος για τις Στρατηγικές και Ιδιωτικές Επενδύσεις» του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ενισχύει και διευρύνει το Fast Track, **απλοποιώντας την αδειοδοτική διαδικασία**. Ο νέος Νόμος Fast Track απλοποιεί τη διαδικασία αδειοδότησης για τις στρατηγικές επενδύσεις, καθιστώντας τη διαδικασία πιο εύκολη, πιο ομαλή και πιο ελκυστική.

Τα βασικότερα στοιχεία του Νόμου «Διαμόρφωση Φιλικού Αναπτυξιακού Περιβάλλοντος για τις Στρατηγικές και Ιδιωτικές Επενδύσεις» (Ν.4146/2013) είναι τα εξής:

- Η Γενική Γραμματεία Στρατηγικών και Ιδιωτικών Επενδύσεων θα αναλάβει όλες τις αδειοδοτικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης συγκεκριμένων αδειών εσωτερικά. Το σύστημα αδειοδότησης επενδυτικών σχεδίων διευκολύνεται, καθώς συστήνεται Γενική Διεύθυνση Στρατηγικών Επενδύσεων

- Το πλαίσιο των Στρατηγικών Επενδύσεων διευρύνεται καθώς παρέχεται η δυνατότητα υπαγωγής στο σχετικό θεσμικό πλαίσιο και επιχειρήσεων που ήδη λειτουργούν, η διατήρηση των οποίων θεωρείται κρίσιμη για την εθνική οικονομία. Για παράδειγμα, επιχειρήσεις που λειτουργούν σήμερα στην Ελλάδα, μπορούν να υποβάλουν αίτηση για ένταξη στη διαδικασία, εφόσον το επιχειρηματικό τους σχέδιο εξασφαλίζει τη διατήρηση τουλάχιστον 600 θέσεων εργασίας

- Ενισχύεται ο ρόλος της Διυπουργικής Επιτροπής Στρατηγικών Επενδύσεων (Δ.Ε.Σ.Ε.)

- Δίνονται φορολογικά κίνητρα, όπως η διασφάλιση ενός σταθερού φορολογικού πλαισίου, η παροχή φοροαπαλλαγών, και η έκπτωση ύψους 10% των παράβολων που είναι απαραίτητα σε κάποιες άδειες.

- Καταργείται η εγγυητική επιστολή

- Δυνατότητα έκδοσης Άδειας Εγκατάστασης και Άδειας Λειτουργίας, από τον Υπουργό Ανάπτυξης, εντός ενός μηνός

- Σε περίπτωση που μία άδεια δεν εκδίδεται εντός των απαιτούμενων χρονικών ορίων, ο Υπουργός Ανάπτυξης εξουσιοδοτείται να την εκδώσει εντός ενός μηνός

- Οι ξένοι επενδυτές διευκολύνονται ως προς την παραμονή τους στην Ελλάδα με την παροχή διευρυσμένων χρονικών ορίων παραμονής για τους εκπροσώπους των επενδυτικών φορέων και των συνεργατών τους. Παράλληλα, παρέχεται δυνατότητα χορήγησης αδειών διαμονής σε πολίτες τρίτων χωρών και στα μέλη της οικογένειάς τους, που προβαίνουν σε αγορά ακίνητης περιουσίας στην Ελλάδα, η αξία της οποίας υπερβαίνει τα €250.000 (ποσό που σε ορισμένες περιοχές έχει αλλάξει σύμφωνα με τον πρόσφατο Νόμο 5007/2022 και έχει αναπροσαρμοστεί στα 500.000 ευρώ)

- Για πρώτη φορά δημιουργείται κεντρική χαρτογράφηση των αδειοδοτικών διαδικασιών

Αναγνωρίζοντας επιπροσθέτως την ανάγκη ύπαρξης ενός περιεκτικού νομοθετικού πλαισίου για την χρήση της γης αναφορικά με τις στρατηγικές επενδύσεις, εντάχθηκαν στο νέο Νόμο 4146/2013 τα Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικών Επενδύσεων. Τα σχέδια αυτά επιτρέπουν την παρέμβαση του κράτους όταν κρίνεται απαραίτητη η χρήση συγκεκριμένης τοποθεσίας προκειμένου να προχωρήσει η επένδυση.

Τέλος με τον Νόμο 4442/2016 για πρώτη φορά κατατάσσονται όλες οι οικονομικές δραστηριότητες σε τρεις κατηγορίες σε σχέση με τις προϋποθέσεις έναρξης της λειτουργίας τους:

(α) ελεύθερη άσκηση,

(β) γνωστοποίηση, που στον Ν. 4262/2014 ήταν οι ασαφείς γενικοί όροι λειτουργίας,

(γ) εκ των προτέρων έγκριση

Η κατηγοριοποίηση των δραστηριοτήτων στα τρία επίπεδα κινδύνου (χαμηλού ρίσκου = ελεύθερη άσκηση, μεσαίο ρίσκου = γνωστοποίηση, υψηλού ρίσκου = έγκριση ex ante) γίνεται πλέον με σαφή, επιστημονικά κριτήρια, σε τρεις άξονες:

(1) κίνδυνος για την υγεία των καταναλωτών,

(2) κίνδυνος για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων και περιοίκων,

(3) κίνδυνος για το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον στο βαθμό που δεν καλύπτεται από άλλη νομοθεσία.

Εισάγεται έτσι για πρώτη φορά το σύγχρονο **εργαλείο της γνωστοποίησης**, σύμφωνα και με τα καλύτερα παραδείγματα της διεθνούς πρακτικής. Η γνωστοποίηση είναι ένα έγγραφο με το οποίο ο επιχειρηματίας ενημερώνει τη διοίκηση για την έναρξη λειτουργίας της επιχείρησης. Πλέον, τα δικαιολογητικά δεν προσκομίζονται. Τα κρατά η επιχείρηση στο αρχείο της και είναι διαθέσιμα στις ελεγκτικές αρχές. Αντίθετα, η δήλωση σε συνδυασμό με τους γενικούς όρους λειτουργίας του Ν. 4262/2014 ήταν ουσιαστικά εκ των προτέρων άδεια, με προσκόμιση δικαιολογητικών και έκδοση διοικητικής πράξης.

Το νέο νομοθετικό πλαίσιο βασίζεται κατά αυτόν τον τρόπο σε δύο πυλώνες:

α) την αξιολόγηση του κινδύνου που δύναται να επέλθει από την άσκηση των δραστηριοτήτων σε πτυχές του δημοσίου συμφέροντος, όπως η δημόσια υγεία και το περιβάλλον και

β) την εισαγωγή ενός συγχρόνου εργαλείου δημόσιας διοίκησης, του εργαλείου της γνωστοποίησης, για τις δραστηριότητες εκείνες που αξιολογείται εμπεριστατωμένα με βάση επιστημονικά δεδομένα και διδάγματα της κοινής πείρας ότι ενέχουν χαμηλό κίνδυνο προσβολής του δημοσίου συμφέροντος. Η γνωστοποίηση εμπεριέχει αποκλειστικά την απαραίτητη πληροφορία που προορίζεται για τις αρχές ελέγχου, και είναι αυτό το σημείο ακριβώς που το διαφοροποιεί από το μοντέλο της αναγγελίας, που είχε εισαγάγει πλήρως αποτυχημένα ο ν. 4262/2014, καθώς είχε στοιχεία που προσidiaζαν σε εκ των προτέρων άδεια, όπως η εκ των προτέρων προσκόμιση δικαιολογητικών και η έκδοση διοικητικής πράξης βεβαιωτικής της υποβολής δήλωσης συμμόρφωσης προς τους (μη προσδιορισμένους εννοιολογικά) γενικούς όρους λειτουργίας.

2.7 Ν. 4635/2019- ‘Επενδύω στην Ελλάδα ‘ απλούστευση αδειοδοτήσεων, κίνητρα και στρατηγικές επενδύσεις

Με τον Νόμο του 4635/2019 θεσπίζεται **Εθνικό Πρόγραμμα Απλούστευσης Διαδικασιών το οποίο αποτελεί το κεντρικό, κυβερνητικό πλαίσιο διϋπουργικού συντονισμού, του σχεδιασμού και της υλοποίησης δράσεων ανασχεδιασμού και απλούστευσης των διοικητικών διαδικασιών**, οι οποίες επιδιώκουν την καταπολέμηση της γραφειοκρατίας και τη μείωση των διοικητικών βαρών των παρεχόμενων προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις υπηρεσιών και των εσωτερικών λειτουργιών της δημόσιας διοίκησης. Το Εθνικό Πρόγραμμα Απλούστευσης Διαδικασιών τελεί υπό την υψηλή εποπτεία του Πρωθυπουργού, η οποία ασκείται δια του αρμοδίου για την ψηφιακή διακυβέρνηση Υπουργού.

Έχοντας ως στόχο του Εθνικού Προγράμματος Απλούστευσης Διαδικασιών την βελτίωση της καθημερινότητας όλων των πολιτών χωρίς αποκλεισμούς και την υποστήριξη της αναπτυξιακής δυναμικής της χώρας, μέσα από την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων δημοσίων υπηρεσιών και την απελευθέρωση των κοινωνικών και παραγωγικών δυνάμεων της χώρας από γραφειοκρατικές διαδικασίες αλλά και την ουσιαστική προστασία του δημοσίου συμφέροντος και του κράτους δικαίου μέσα από υψηλής ποιότητας ρυθμίσεις, κανόνες, λειτουργίες και διοικητικές διαδικασίες, ο Νόμος αυτός έρχεται να αντιμετωπίσει πολλές από τις παθογένειες της ελληνικής πραγματικότητας στον τομέα των επενδύσεων.

Στο Εθνικό Πρόγραμμα Απλούστευσης Διαδικασιών εντάσσεται κάθε πολιτική, ενέργεια, δράση ή πρωτοβουλία οποιουδήποτε δημοσίου φορέα, η οποία αφορά σε ή σχετίζεται με την καταπολέμηση της γραφειοκρατίας ή τη μείωση των διοικητικών βαρών, όπως ενδεικτικά:(α) ανασχεδιασμός και απλούστευση διοικητικών διαδικασιών και ροής εργασιών ή τροποποίηση, βελτίωση ή κατάργηση δικαιολογητικών, διατυπώσεων ή υποχρεώσεων πληροφόρησης προς τη δημόσια διοίκηση ή προς τρίτους, εφόσον αυτό απαιτείται από νόμο ή κανονιστική πράξη,(β) τροποποίηση, προσαρμογή, απλούστευση και εν γένει βελτίωση του νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου υφιστάμενων ρυθμίσεων ή κωδικοποίηση της νομοθεσίας, διοικητική ή νομοθετική, πριν αυτή εξετασθεί από την Κεντρική Επιτροπή Κωδικοποίησης, (γ) ψηφιοποίηση των διαδικασιών και δράσεις διαλειτουργικότητας των πληροφοριακών συστημάτων,(δ) βελτίωση της πληροφόρησης των πολιτών ή των επιχειρήσεων με προσβάσιμο και φιλικό προς το χρήστη τρόπο, για κάθε διοικητική διαδικασία ή για υποχρεώσεις πληροφόρησης προς της διοίκηση ή προς τρίτους, εφόσον αυτό απαιτείται από νόμο ή κανονιστική πράξη, και (ε)

αναβάθμιση της εξυπηρέτησης όλων των πολιτών χωρίς αποκλεισμούς από φυσικά σημεία εξυπηρέτησης και υπηρεσίες υποδοχής κοινού.

Στο πλαίσιο αυτό, οι ως άνω δράσεις σχεδιάζονται, υλοποιούνται και παρακολουθούνται ως συνεκτικά και αλληλεξαρτώμενα μέρη του Προγράμματος με σκοπό τη διασφάλιση της **συνοχής, της συνέργειας και της διαλειτουργικότητας των δράσεων**, καθώς και οικονομιών κλίμακας και τη μεγιστοποίηση του οφέλους που προκύπτει από την υλοποίηση των δράσεων αυτών.

Το Εθνικό Πρόγραμμα Απλούστευσης Διαδικασιών υποστηρίζεται διοικητικά και επιστημονικά από την Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και λειτουργεί με την υποστήριξη ομάδων εργασίας οι οποίες συγκροτούνται με κοινές αποφάσεις του αρμόδιου για την ψηφιακή διακυβέρνηση Υπουργού και των αρμοδίων κατά περίπτωση Υπουργών και οι οποίες αναλύουν, επεξεργάζονται και εισηγούνται τις κατάλληλες ενέργειες και δράσεις για την απλούστευση της επιλεγμένης ή των επιλεγμένων διαδικασιών.

Συνιστάται τέλος στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης Παρατηρητήριο Γραφειοκρατίας, το οποίο υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών, με κύρια αποστολή την κυλιόμενη μέτρηση και αποτύπωση των διοικητικών βαρών, τα οποία προκύπτουν από τη νομοθεσία και τις κανονιστικές πράξεις της διοίκησης προς όλους τους πολίτες, επιχειρήσεις και δημοσίους υπαλλήλους, καθώς και την σύνταξη ετήσιων αναφορών για τις τάσεις της γραφειοκρατίας στην Ελλάδα με ποσοτικούς και ποιοτικούς όρους.

2.8 Ν. 4608/2019- Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Α.Ε, τροποποιήσεις στις Στρατηγικές Επενδύσεις με τον Ν. 4864/2021 και τον Ν. 5019/2023

Η Εταιρεία αυτή διέπεται από τον παρόντα Νόμο και τον Ν. 4548/2018 και λειτουργεί σύμφωνα με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας.

Η «Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Ανώνυμη Εταιρία» έχει ως κύριο σκοπό την **προώθηση της δίκαιης, βιώσιμης και ολιστικής ανάπτυξης της οικονομίας σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο**. Η εθνική αναπτυξιακή πολιτική αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της στρατηγικής της Εταιρείας. Ειδικότερα, η Εταιρεία έχει ως σκοπό: α) τη στήριξη της επιχειρηματικότητας, β) τη διευκόλυνση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε πηγές χρηματοδότησης για την αντιμετώπιση και κάλυψη δυσλειτουργιών και ανεπαρκειών της αγοράς, μέσω, ιδίως, του σχεδιασμού, της δημιουργίας και της εφαρμογής χρηματοδοτικών μέσων για τη βέλτιστη διοχέτευση των εθνικών, ευρωπαϊκών και άλλων κονδυλίων προς επιχειρήσεις, γ) την προώθηση της

καινοτομίας, δ) την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, ε) την προώθηση ποιοτικών, στρατηγικών και καινοτόμων έργων, στ) την προσέλκυση κεφαλαίων και την προώθηση των επενδύσεων στη Χώρα με στόχο την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, ζ) τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και υλοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων, η) την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε επιχειρήσεις και στον δημόσιο τομέα, όπως αυτός ορίζεται στον ν. 4270/2014, θ) την προώθηση της κοινωνικής και αλληλέγγυης οικονομίας και η) την ενίσχυση της απασχόλησης, όπως ειδικότερα ο σκοπός αυτός ορίζεται στο Καταστατικό της.

Η Εταιρεία αυτή και οι άμεσες θυγατρικές της δεν ανήκουν στο Δημόσιο ή ευρύτερο δημόσιο τομέα.

Η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Ανώνυμη Εταιρία αποτελεί συνδεδετικό κρίκο στον οικονομικό κύκλο της χρηματοδότησης μεταξύ της μικρομεσαίας επιχείρησης και της τράπεζας, αναλαμβάνοντας εκείνο το μέρος του επιχειρηματικού κίνδυνου της μικρομεσαίας επιχείρησης που δεν αναλαμβάνει η τράπεζα. **Ο συμπληρωματικός αυτός ρόλος την καθιερώνει ως θεσμό αναφοράς για την ανάπτυξη της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας.**

Επακολούθως με τον **Νόμο 4864/2021** καθορίζονται για τις στρατηγικές επενδύσεις οι ακόλουθες προϋποθέσεις, ανεξαρτήτως τομέα επένδυσης:

αα) Ο συνολικός προϋπολογισμός της επένδυσης είναι μεγαλύτερος των εβδομήντα πέντε εκατομμυρίων (75.000.000) ευρώ.

αβ) Ο συνολικός προϋπολογισμός της επένδυσης είναι μεγαλύτερος των σαράντα εκατομμυρίων (40.000.000) ευρώ και ταυτόχρονα με την επένδυση δημιουργούνται κατά βιώσιμο τρόπον εβδομήντα πέντε (75), τουλάχιστον, νέες Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (Ε.Μ.Ε.).

β) «Στρατηγικές Επενδύσεις 2», οι οποίες πληρούν μια (1), τουλάχιστον, από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

βα) Ο συνολικός προϋπολογισμός της επένδυσης είναι μεγαλύτερος από είκοσι εκατομμύρια (20.000.000) ευρώ και αφορά σε έναν (1) ή περισσότερους από τους τομείς της αγροδιατροφής, έρευνας και καινοτομίας, βιοτεχνολογίας, πολιτιστικής και δημιουργικής βιομηχανίας, ρομποτικής, τεχνητής νοημοσύνης, ιατρικού τουρισμού, διαχείρισης απορριμμάτων και αποβλήτων, διαστημικής βιομηχανίας

ββ) Οι επενδύσεις δημιουργούν κατά βιώσιμο τρόπον πενήντα (50), τουλάχιστον, νέες Ε.Μ.Ε. και ο συνολικός προϋπολογισμός τους είναι μεγαλύτερος των τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ, και ούτω καθεξής.

Και με τον Νόμο **5019/2023** καθορίζεται ότι για την ένταξη στις κατηγορίες των Στρατηγικών Επενδύσεων, οι οποίες υλοποιούνται εξ ολοκλήρου σε περιοχές που εντάσσονται στα Εδαφικά

Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης (Ε.Σ.Δ.Ι.Μ.), τα οποία συνοδεύουν το Πρόγραμμα Δίκαιης Μετάβασης ΕΣΠΑ 2021-2027 και τα οποία παρουσιάζουν συμβατότητα με τους στόχους της Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, όπως αυτοί αποτυπώνονται στα Ε.Σ.Δ.Ι.Μ. και χαρακτηρίζονται ως έργα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, σύμφωνα με το οικείο νομοθετικό πλαίσιο για τη δίκαιη αναπτυξιακή μετάβαση, εφαρμόζεται επί των απαιτούμενων σε εκάστη κατηγορία στρατηγικών επενδύσεων μεγεθών συνολικού προϋπολογισμού, ενώ παράλληλα για την πραγματοποίηση των Στρατηγικών Επενδύσεων απαιτούνται η προηγούμενη Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Α.Ε.Π.Ο.)

2.9 Ν.5039/2023 Διατάξεις για την προώθηση των επενδύσεων

Με τον Νόμο του 5039/2023 έχουμε τις εξής καινοτόμες ρυθμίσεις με τις οποίες δίνονται κίνητρα για άμεσες ξένες επενδύσεις: Αρχικά αξιοποιούνται **κίνητρα φορολογικής απαλλαγής** σε επενδυτικά σχέδια των νόμων 3908/2011 και 4399/2016. Ειδικότερα, επιχειρήσεις, επενδυτικά σχέδια των οποίων έχουν υπαχθεί στους ν. 3908/2011 (Α' 8) και 4399/2016 (Α' 117), τα οποία, μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2022, έχουν υποβάλει αίτηση για την πιστοποίηση υλοποίησης ποσοστού πενήντα τοις εκατό (50%) ή εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του επενδυτικού τους σχεδίου ή της ολοκλήρωσής του, δικαιούνται τη χρήση της ωφέλειας κινήτρου φορολογικής απαλλαγής, κατ' εξαίρεση για τα εισοδήματα που αποκτήθηκαν το έτος 2022, εφόσον η απόφαση πιστοποίησης εκδοθεί έως την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των δηλώσεων εισοδήματος του φορολογικού έτους 2022.

Προβλέπεται με τον παρόντα Νόμο επίσης η δυνατότητα προκήρυξης του καθεστώτος της «**Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης**» με τη μορφή διακριτών καθεστώτων ενίσχυσης Υποστήριξη του καθεστώτος «Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης» από το Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 29 και παρ. 1 και 4 άρθρου 126 ν. 4887/2022.

Για την υποστήριξη της εφαρμογής των καθεστώτων του παρόντος λειτουργεί στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων Πληροφοριακό Σύστημα Αναπτυξιακού Νόμου (Π.Σ.-Αν), το οποίο διαλειτουργεί με το Πληροφοριακό Σύστημα που προβλέπεται από τις διατάξεις που διέπουν τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027. Το σύνολο των διαδικασιών που προβλέπονται στον παρόντα, διενεργείται υποχρεωτικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Αναπτυξιακών Νόμων (Π.Σ.-Αν). Ειδικά

για το καθεστώς της «Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης» οι διαδικασίες δύνανται να διενεργούνται είτε μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Αναπτυξιακού Νόμου (Π.Σ-Αν) είτε μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (Ο.Π.Σ.Κ.Ε.).

Για την εξυπηρέτηση επίσης των κατασκευαστικών αναγκών Στρατηγικών Επενδύσεων, οι οποίες είναι χωροθετημένες σε περιοχές όπου δεν υφίσταται χερσαία ή άλλη επαρκής σύνδεση με το κεντρικό οδικό δίκτυο της ηπειρωτικής χώρας, όπως νησιά και δύσκολα προσβάσιμοι παραλιακοί οικισμοί, με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ύστερα από γνώμη της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, δύναται να χορηγείται σε επιβατικά οχηματαγωγά πλοία που εξυπηρετούν σκοπούς της Στρατηγικής Επένδυσης, έκτακτη δρομολόγηση, από και προς ενδεδειγμένους τοπικούς εμπορικούς λιμένες ή λιμένες εξυπηρέτησης αλιευτικών σκαφών ή μικτής χρήσης.

Ενώ τέλος προβλέπονται και αποζημιώσεις μελών του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Ελεγκτών και του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών για τις αξιολογήσεις και τους ελέγχους επενδυτικών σχεδίων αναπτυξιακών νόμων.

2.10 Συμπεράσματα

Όπως είδαμε τα τελευταία τριάντα χρόνια, έχουν ψηφισθεί αρκετοί αναπτυξιακοί νόμοι με στόχο την παροχή κινήτρων σε επενδύσεις. Το 2004, με την τότε κυβερνητική αλλαγή, ψηφίστηκε ο νέος επενδυτικός νόμος **3299/2004**, ο οποίος άλλαξε το πλαίσιο ενισχύσεων ανταποκρινόμενος σε νέες προκλήσεις, όπως η αύξηση της απασχόλησης, η προώθηση της τεχνολογικής αλλαγής, η προστασία του περιβάλλοντος και η εξοικονόμηση της ενέργειας.

Μετέπειτα, ο νόμος **3908/2011** έδωσε μεγάλη έμφαση στην εξωστρέφεια, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, την περιφερειακή συνοχή και τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων, όπως ήταν αναμενόμενο εν μέσω της οικονομικής κρίσης. Επιπλέον, θεσμοθετήθηκε με το Π.Δ. **33/2011** Εθνικό Πιστοποιημένο Μητρώο Αξιολογητών και Ελεγκτών και τέθηκε ως προτεραιότητα η ολοκλήρωση της διαδικασίας από την προκήρυξη μέχρι την έγκριση του επενδυτικού σχεδίου σε έξι μήνες με θέσπιση διαδικασίας ηλεκτρονικής υποβολής του επενδυτικού φακέλου στο πληροφοριακό σύστημα κρατικών ενισχύσεων. Επιπροσθέτως, ψηφίζεται και ο Νόμος **4242/2014** με τίτλο ‘‘ Enterprise Greece’’.

Η κυβερνητική αλλαγή το 2015 έφερε τον καινούριο αναπτυξιακό νόμο **4399/2016** για την προώθηση της ανάπτυξης με σεβασμό στο περιβάλλον, την τεχνολογική αναβάθμιση και τη διαμόρφωση εθνικής ταυτότητας για τη εξασφάλιση καλύτερης θέσης της χώρας στον διεθνή καταμερισμό εργασίας. Μετέπειτα ο νόμος **4635/2019** με τίτλο «Επενδύω στην Ελλάδα», ο οποίος θέτει ρητά τον στόχο της προσέλκυσης στρατηγικών επενδύσεων με παροχή κινήτρων, επέκταση των επιχειρηματικών πάρκων, απλούστευση των διαδικασιών αδειοδότησης και των δημοσίων συμβάσεων, διατάξεις για ταχύτερη έγκριση των επενδυτικών σχεδίων και δημιουργία ενιαίου ψηφιακού χάρτη.

Ο νόμος **3894/2010** «Επιτάχυνση και διαφάνεια υλοποίησης Στρατηγικών Επενδύσεων», γνωστός ως fast track, αποτελεί το εργαλείο επιτάχυνσης της αδειοδότησης των μεγάλων επενδύσεων, που κρίνεται ότι αποφέρουν σημαντικά ποσοτικά και ποιοτικά αποτελέσματα στη συνολική οικονομία της χώρας. Ο νόμος **4146/2013** συμπλήρωσε το fast track του 3894/2010 απλοποιώντας τη διαδικασία αδειοδότησης. Με τη σύσταση της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικών Επενδύσεων, ως κεντρικής αδειοδοτικής αρχής, επιτυγχάνεται η επιτάχυνση της αδειοδότησης, παρέχεται ασφάλεια δικαίου και δημιουργείται σταθερό επενδυτικό περιβάλλον χωρίς άσκοπες γραφειοκρατικές διαδικασίες. Με τον νόμο **4442/2016**, θεσμοθετήθηκε η εκ των υστέρων διαδικασία ελέγχου των προϋποθέσεων έναρξης μιας οικονομικής δραστηριότητας, έτσι ώστε ο χρόνος της αδειοδότησης να μειωθεί ακόμη περισσότερο. Επιπλέον, εισάγεται για πρώτη φορά το εργαλείο της γνωστοποίησης (αντί για έγκριση) για την έναρξη αρκετών οικονομικών δραστηριοτήτων, οι οποίες ενέχουν χαμηλό κίνδυνο προσβολής του δημοσίου συμφέροντος.

Τέλος , με τους Νόμους **4608/2019**, **5019/2023** και **5093/2023** καθορίζεται η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα, θεσμοθετούνται νέες προϋποθέσεις για την υλοποίηση στρατηγικών επενδύσεων και ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα με στόχο μάλιστα φορολογικές ελαφρύνσεις και απαλλαγές να συγκαταλέγονται στις σημαντικότερες αλλαγές.

Στο πλαίσιο λοιπόν αυτό ¹⁸ αναπτύχθηκαν και υλοποιήθηκαν πολύ σημαντικές επενδύσεις οι οποίες θα αναλυθούν κατωτέρω.

¹⁸ <https://www.enterprisegreece.gov.gr/ependyste-sthn-ellada/strathgikes-ependyseis/nomiko-plaisio>

Άρθρο της Αλεξιάννας Τσότσου στην ιστοσελίδα του «Lawyer magazine» με τίτλο «Το νομικό πλαίσιο των επενδύσεων στην Ελλάδα: Μια αργή πορεία ετών προς την απλοποίηση» <https://lawyermagazine.gr/to-nomiko-plaisio-twn-ependisewn-sthn-ellada-mia-argh-poreia-etwn-pros-tin-aplopoihs/>, ημερομηνία πρόσβασης: 22-06-2022.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Παραδείγματα Άμεσων Ξένων Επενδύσεων που έχουν γίνει στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

3.1 Η επένδυση της Pfizer στην Θεσσαλονίκη

Τον Δεκέμβριο του 2020 ανακοίνωσε για πρώτη φορά ο Έλληνας διευθύνων σύμβουλος της φαρμακοβιομηχανίας της Pfizer κ. Αλβέρτος Μπουρλά ¹⁹ την πρόθεση της φαρμακοβιομηχανίας να προχωρήσει σε μία νέα επένδυση στη Θεσσαλονίκη, το χρονικό της οποίας είχε ήδη ξεκινήσει να οραματίζεται από τον Σεπτέμβριο του 2019. Η επένδυση αυτή θα αφορούσε την δημιουργία **ενός κέντρου υπηρεσιών και συντονισμού των κέντρων καινοτομίας** της φαρμακοβιομηχανίας ανά τον κόσμο, μέσω ψηφιακών συστημάτων στελεχωμένο **από 350 εργαζόμενους**. Προτεραιότητα μάλιστα ήταν να στελεχωθεί από Έλληνες του εξωτερικού υψηλού μορφωτικού επιπέδου που είχαν καταφύγει στο εξωτερικό για καλύτερες συνθήκες εργασίας.

Στα κίνητρα που ώθησαν σε αυτήν την πρόθεση της Pfizer για επένδυση στον ελληνικό χώρο ήταν **η πολιτική** της χώρας που χαρακτηρίστηκε ως φιλική για ξένες επενδύσεις και το **υψηλό μορφωτικό επίπεδο** Ελλήνων επιστημόνων του εξωτερικού, αλλά και σε τοπικό επίπεδο.

Έτσι τον Οκτώβριο του 2021 εγκαινιάστηκε το παγκόσμιο Κέντρο Ψηφιακής Καινοτομίας (είχε ξεκινήσει την λειτουργία του ήδη από το 2020) και το παγκόσμιο Κέντρο Επιχειρησιακών Λειτουργιών και Υπηρεσιών της στη Θεσσαλονίκη, με προβλέψεις για κέρδη άνω των 650 εκατ. ευρώ σε βάθος δεκαετίας και δημιουργία άνω των 1.100 νέων θέσεων εργασίας. Το κέντρο της Pfizer στην Θεσσαλονίκη δημιουργήθηκε με γνώμονα την μίμηση του

¹⁹ Άρθρο του Στέλιου Μορφίδη με τίτλο στην ιστοσελίδα του «newmoney» «Νέα σημαντική επένδυση της Pfizer στη Θεσσαλονίκη ανακοίνωσε ο Μπουρλά» <https://www.newmoney.gr/roh/palmos-oikonomias/business-stories/nea-simantiki-ependisi-tis-pfizer-sti-thessaloniki-anakinose-o-bourla/>, ημερομηνία πρόσβασης: 3-12-2020.

αντίστοιχου κέντρου στην Νέα Υόρκη με αποτέλεσμα την παραγωγή τεχνογνωσίας στην Ελλάδα και διοχέτευσής της ανά τον κόσμο.

Η επόμενη επένδυση της Pfizer²⁰, τέλη του 2022 ήταν το τμήμα «**Safety Surveillance & Risk Management**» που έχει παρουσία σε συνολικά οκτώ χώρες στον κόσμο εκ των οποίων οι τέσσερις βρίσκονται στην Ευρώπη, με την Ελλάδα να αποτελεί πλέον μια από αυτές. Σήμερα απασχολεί 15 γιατρούς, οι οποίοι ασχολούνται με την ανάλυση και κατανόηση δεδομένων ασφαλείας των προϊόντων της Pfizer παγκοσμίως.

Τα στελέχη του νέου αυτού τμήματος ονομάζονται «**Safety Leads**», είναι ιατροί όλων των ειδικοτήτων και βασική τους δραστηριότητα θα είναι η ανάλυση και κατανόηση δεδομένων ασφαλείας των προϊόντων της Pfizer παγκοσμίως. Τα δεδομένα που θα αναλύουν θα προέρχονται από επιστημονικά περιοδικά, αναφορές ανεπιθύμητων ενεργειών, κλινικές και μη κλινικές μελέτες (*in vitro & in vivo*) και επιδημιολογικές μελέτες.

Οι **Safety Leads**, θα είναι υπεύθυνοι για την βελτιστοποίηση του προφίλ ασφαλείας ενός ή περισσότερων φαρμακευτικών προϊόντων της Pfizer. Παράλληλα, στις αρμοδιότητες του νέου παγκόσμιου τμήματος θα είναι και η συνεργασία και αλληλεπίδραση με τις ρυθμιστικές αρχές σε όλο τον κόσμο για θέματα ασφάλειας φαρμάκων.

Συνολικά, οι νέες θέσεις εργασίας που έχει ανοίξει η εταιρεία στη Θεσσαλονίκη έχουν ξεπεράσει το φράγμα των 1000, με περίπου το 15% αυτών να αφορούν σε Έλληνες που επέστρεψαν από το εξωτερικό και το 63% να διαθέτουν τουλάχιστον έναν τίτλο μεταπτυχιακών σπουδών.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με ανάλυση του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE)²¹, μόνο με τις δύο πρώτες επενδύσεις της εταιρείας, η συνολική συμβολή στο ΑΕΠ της χώρας ανέρχεται σε 1,6 δισ. ευρώ, σε βάθος δεκαετίας, και 0,4% η επίδραση στο ΑΕΠ της Θεσσαλονίκης, ενώ οι θέσεις εργασίας διαμορφώνονται στις 2600. Τέλος, η έκθεση του IOBE,

²⁰ Άρθρο της Έφης Τσιβίκα στην ιστοσελίδα του «insider» με τίτλο «Νέα επένδυση Pfizer: Hub κλινικών μελετών στη Θεσσαλονίκη - Πάνω από 100 νέες θέσεις εργασίας» <https://www.insider.gr/epiheiriseis/270172/nea-ependysi-pfizer-hub-klinikon-meleton-sti-thessaloniki-pano-apo-100-nees>, ημερομηνία πρόσβασης: 5-04-2023.

²¹ Άρθρο του Βαγγέλη Μανδραβέλλη στην ιστοσελίδα του «the power game» με τίτλο «Pfizer: Φοροαπαλλαγές 7,1 εκατ. για την επένδυση στη Θεσσαλονίκη» <https://www.powergame.gr/epichirisis/281043/pfizer-foroapallages-71-ekat-gia-tin-ependysi-sti-thessaloniki/>, ημερομηνία πρόσβασης: 22-07-2022.

αποτυπώνει την καθοριστική συμβολή τέτοιου είδους επενδύσεων στο διεθνές προφίλ καινοτομίας της χώρας μας.

Στο πλαίσιο αυτό στον ορίζοντα αναμένεται μια νέα επένδυση με τη δημιουργία εντός του 2023 Κέντρου Κλινικών Μελετών στη Θεσσαλονίκη. Η επένδυση αναμένεται να ανοίξει πάνω από 100 νέες θέσεις εργασίας για επιστήμονες Υγείας.

Το hub κλινικών μελετών θα είναι η τέταρτη κατά σειρά επένδυση της Pfizer στη Θεσσαλονίκη, μέσα σε τέσσερα χρόνια.

Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι προθέσεις της Pfizer για τις επενδύσεις ενισχύθηκαν και από τις φοροαπαλλαγές, ύψους 7,1 εκατ. ευρώ που δόθηκαν κατά την πρώτη επένδυση. Οι απαλλαγές δόθηκαν στο πλαίσιο ένταξης της συγκεκριμένης επένδυσης στις διατάξεις του νόμου περί στρατηγικών επενδύσεων (νόμοι 4608/2019 και 4864/2021). Η φορολογική απαλλαγή παρέχεται για ενισχυόμενες δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου ύψους 20,2 εκατ. ευρώ σε σύνολο δαπανών 125 εκατ. ευρώ. Το ύψος της χορηγούμενης ενίσχυσης της φοροαπαλλαγής ανέρχεται σε 7,088 εκατ. ευρώ, δηλαδή στο 35% της συνολικής ενισχυόμενης δαπάνης των 20,2 εκατ. ευρώ. Τα δεδομένα αυτά αναδεικνύουν τον πολύ σημαντικό ρόλο που έχουν τα **φορολογικά κίνητρα** για την υλοποίηση μιας επένδυσης.

3.2 Η επένδυση της Volkswagen στην Αστυπάλαια

Και από την επένδυση στον τομέα της υγείας, μεταβαίνουμε σε μια επένδυση **στον τομέα του περιβάλλοντος, της ηλεκτροκίνησης και της ενεργειακής αυτονομησης**, στην επένδυση της Volkswagen στο νησί της Αστυπάλαιας.

Η Volkswagen, ύστερα από αρκετούς μήνες προεργασίας μαζί με την ελληνική κυβέρνηση, κατέληξε και ανακοίνωσε τον Νοέμβριο του 2020 την επιλογή της Αστυπάλαιας προκειμένου να υλοποιήσει το **project Green & Sustainable Island**.²²

²²Άρθρο του Ηλία Μπέλλου στην ιστοσελίδα της «Καθημερινή» με τίτλο «Η Volkswagen επενδύει στην Αστυπάλαια» <https://www.kathimerini.gr/economy/561141379/i-volkswagen-stin-astypalaia/>, ημερομηνία πρόσβασης: 3-11-2020.

Άρθρο του Στέλιου Μορφίδη στην ιστοσελίδα του «newmoney» με τίτλο «Υπεγράφη η μεγάλη επένδυση της Volkswagen στην Αστυπάλαια» <https://www.newmoney.gr/roh/palmos-oikonomias/epixeiriseis/ypegrafh-h-megalh-ependisi-tis-volkswagen-sthn-astypalaia-to-ayrio-einai-hdh-edv/>, ημερομηνία πρόσβασης: 4-11-2020.

Το έργο επιμερίζεται σε φάσεις και περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την αντικατάσταση όλων των δημόσιων συγκοινωνιών με ηλεκτροκινούμενα οχήματα, την παροχή γενναίων κινήτρων για την αντικατάσταση των οχημάτων των κατοίκων από ηλεκτροκίνητα οχήματα, τον διαμοιρασμό και την κοινοχρησία οχημάτων, την αυτόνομη οδήγηση, την παραγωγή ανανεώσιμης ενέργειας και την ανάπτυξη μονάδας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με μηδενικό αποτύπωμα άνθρακα, η οποία θα μπορεί να καλύπτει το σύνολο των αναγκών του νησιού σε ηλεκτρισμό.

Περαιτέρω, η Volkswagen ακολουθεί μια ολιστική προσέγγιση για τη μετάβασή της στην ηλεκτροκίνηση και την γενικότερη αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης, εκτός από την κατασκευή ηλεκτρικών αυτοκινήτων, παράγει κυψέλες μπαταριών, κατασκευάζει υποδομές φόρτισης και παρέχει πράσινο ηλεκτρικό ρεύμα. Κάτι που θα κάνει και στην Αστυπάλεια.

Η επένδυση αυτή στην Αστυπάλεια αναμένεται να ξεπεράσει τα 10 εκατομμύρια ευρώ, ενώ άλλα τόσα θα προέλθουν και από την ελληνική κυβέρνηση μέσω διαφόρων προγραμμάτων. Οι επαφές της εταιρείας με την ελληνική κυβέρνηση είχαν ως αντικείμενο τη δημιουργία υποδομής τηλεματικής με τεχνολογία αιχμής προκειμένου να δημιουργηθεί **ένα έξυπνο νησί (Smart & Sustainable Island)** που θα μπορεί να υποστηρίξει δοκιμές αυτόνομων ηλεκτρικών οχημάτων, δηλαδή αυτοκινήτων χωρίς οδηγό.

Μακροπρόθεσμα, η Αστυπάλεια θα καταστεί ένα νησί-πρότυπο για την κλιματικά ουδέτερη κινητικότητα με έναν χρονικό ορίζοντα να διαμορφώνεται στα **έξι χρόνια** για την ολοκλήρωση της δημιουργίας του έξυπνου-νησιού, όπου η μετακίνηση θα είναι έξυπνη και φιλική για τους κατοίκους και τους επισκέπτες του.

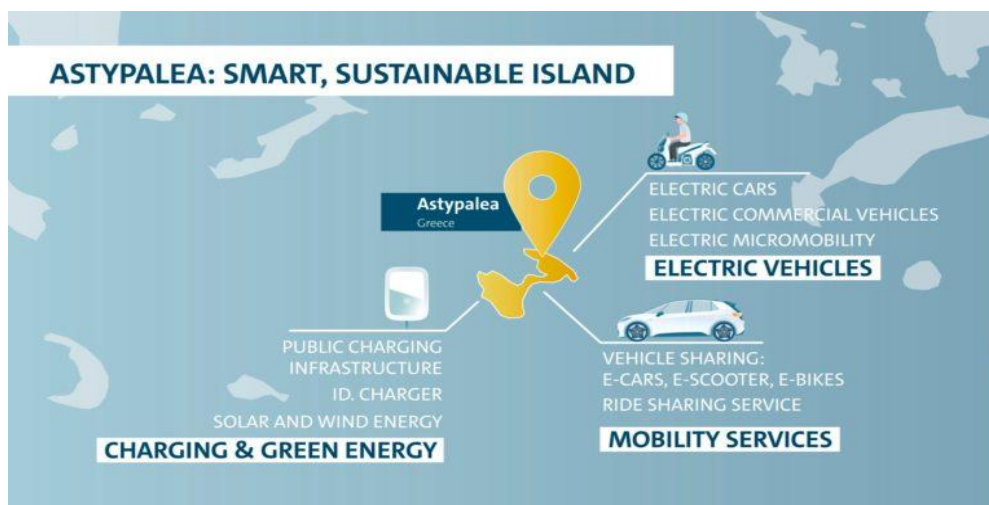
Συγκεκριμένα, στο νησί κατοικούν περίπου 1.300 μόνιμοι κάτοικοι, ενώ τους καλοκαιρινούς μήνες περισσότεροι από 70.000 τουρίστες περνούν τις διακοπές τους εκεί. Στο νησί υπάρχουν τουλάχιστον 1.500 οχήματα με θερμικούς κινητήρες, τα οποία σταδιακά θα αντικατασταθούν από αμιγώς ηλεκτρικά, είτε αυτά είναι αυτοκίνητα, είτε μέσα συγκοινωνιών, είτε φορτηγά, είτε σκούτερ. Παράλληλα θα αναπτυχθεί ένα δίκτυο 230 σταθμών φόρτισης, δημόσιων και ιδιωτικών, ενώ θα τεθούν σε λειτουργία υπηρεσίες car-sharing και ride-sharing που θα εκσυγχρονίσουν τις δημόσιες υπηρεσίες μεταφορών του νησιού. Ο στόλος ηλεκτρικών οχημάτων θα τροφοδοτείται

εξ' ολοκλήρου από ενέργεια που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές (ΑΠΕ). Όλα αυτά έχουν ξεκινήσει να θέτονται σε λειτουργία ήδη από το 2021.

Η Volkswagen Group μάλιστα έχει δεσμευθεί για την επίτευξη των στόχων της Συμφωνίας του Παρισιού και σκοπεύει να καταστεί κλιματικά ουδέτερο έως το 2050, έχει δε εκπονήσει σχετικά τη στρατηγική αειφορίας «goTOzero».

Η ελληνική κυβέρνηση “σφράγισε” αυτήν την συμφωνία με την υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας (Memorandum of Understanding) υπεγράφη τον Νοέμβριο του 2020 στην Αθήνα και στο Βόλφσμπουργκ, από τον κ. Κωνσταντίνο Φραγκογιάννη, Αναπληρωτή Υπουργό Εξωτερικών για την Οικονομική Διπλωματία και την Εξωστρέφεια και τον Dr. Herbert Diess, Διευθύνοντα Σύμβουλο του Volkswagen Group, αντίστοιχα.

Η Αστυπάλεια επιλέχθηκε γιατί εκτός από την κατάλληλη υποδομή, οι κάτοικοι της αγάπησαν το εγχείρημα αυτό από την πρώτη κιόλας στιγμή. Τα αποτελέσματα του προγράμματος αυτού αναμένεται να εφαρμοστούν σε μεγαλύτερη κλίμακα παγκοσμίως σε μια προσπάθεια αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής.

Διάγραμμα 5. Περιεχόμενου του Αστυπάλεια project / Volkswagen Group που αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα <https://www.autonomous.gr/pos-ependysi-vw-group-tha-metaschimatisei-tin-astypalaia/> σε άρθρο του Μένιου Κατή με τίτλο « Πως η επένδυση του VW Group θα μετασχηματίσει την Αστυπάλεια», ημερομηνία πρόσβασης 4-11-2020.

3.3 Η επένδυση της Deloitte σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη , Πάτρα, Ηράκλειο και Ιωάννινα

Είναι ενδεικτικό πως αυτή τη στιγμή η Deloitte στην Ελλάδα έχει περίπου 185 θέσεις εργασίας ανοικτές ζητώντας κόσμο για τις μεγάλες δομές που έχει φτιάξει και λειτουργεί σε **Αθήνα** και **Θεσσαλονίκη** αλλά και τις νέες που διαμορφώνει πλέον στην **Πάτρα** και το **Ηράκλειο** της Κρήτης και με την πιο πρόσφατη στα **Ιωάννινα**.

Το επενδυτικό σχέδιο της Deloitte Business Solutions ΑΕ ²³ αναφέρεται στη «**δημιουργία μονάδας παροχής υπηρεσιών σχεδιασμού και ανάπτυξης τεχνολογιών της πληροφορίας (Brainzone), για εφαρμογές και παροχής συμβουλών για θέματα συστημάτων και λογισμικού, δυναμικότητας 188.000 ανθρωποωρών/έτος**».

Όραμα της Deloitte είναι να δημιουργήσει μια νέα εργασιακή, οικονομική και κοινωνική προοπτική στις προαναφερθείσες πόλεις, προσφέροντας την ευκαιρία σε νέα στελέχη να ενταχθούν στο δυναμικό της, ενώ παράλληλα, μέσα από τη δράση και τα προγράμματα που αναπτύσσει, να σταθεί αρωγός στην τοπική επιχειρηματικότητα και κοινωνία.

Στην **Πάτρα** δημιουργείται και το **Κέντρο Αριστείας**, σε συνεργασία με την **Google**, για περαιτέρω ανάπτυξη των υπηρεσιών στον τομέα της βιωσιμότητας, ενώ παρεμφερή δημιουργία Κέντρου Αριστείας έχει δημιουργηθεί και στο Ηράκλειο.

Τα γραφεία στην πόλη των Ιωαννίνων εγκαινίασε η Deloitte Ελλάδος, το Μάιο του 2023, ως η τελευταία και πιο πρόσφατη επένδυση της. Πρόκειται για κίνηση που εντάσσεται στο πλαίσιο επέκτασης της παρουσίας της Deloitte σε όλη την Ελλάδα, με τον πέμπτο πια βασικό σταθμό να έχει έδρα τα Ιωάννινα, μετά από εκείνους σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο και Πάτρα, σε μια κίνηση αποκέντρωσης και συνεργασίας με τις τοπικές πανεπιστημιακές δομές των πόλεων αυτών για την στελέχωση των νέων αυτών μονάδων.

Η επιλογή των πόλεων αυτών δεν έγινε τυχαία, αλλά πάτησε στις βάσεις που έχουν δημιουργήσει στελέχη της Deloitte ήδη τα πανεπιστημιακά ιδρύματα εκεί²⁴, όλα γίνονται κατόπιν συμφωνίας με τα τοπικά πανεπιστήμια προκειμένου να αξιοποιηθούν οι απόφοιτοι

²³ Άρθρο του Στέλιου Μορφίδη στην ιστοσελίδα του «newmoney» με τίτλο «Η επέκταση της Deloitte στην Ελλάδα με «κλειδί» το ντιλ με την Google και οι νέες θέσεις εργασίας» <https://www.newmoney.gr/roh/palmos-oikonomias/business-stories/i-epektasi-tis-deloitte-stin-ellada-me-klidi-to-ntil-me-tin-google-ke-i-nees-thesis-ergasias/>

,ημερομηνία πρόσβασης: 29-12-2022.

²⁴ Δελτίο Τύπου της Deloitte σχετικά με την επέκταση στην Πάτρα https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/gr/Documents/press-releases/gr_press_release_patra_opening_noexp.pdf, ημερομηνία πρόσβασης: 26-01-2023.

σχολών και να στελεχώσουν τα κέντρα αυτά σε νευραλγικές θέσεις. Συνεπώς, κατά αυτόν τον τρόπο δημιουργείται συνδέεται η πανεπιστημιακή αγορά με την αγορά εργασίας.

Σήμερα η Deloitte παρέχει μια γκάμα υπηρεσιών: ο έλεγχος και οι φορολογικές υπηρεσίες είναι το μεγαλύτερο κομμάτι. Επίσης, συμβουλευτική διαχείρισης ρίσκου, χρηματοοικονομική συμβουλευτική (εξαγορές, συγχωνεύσεις, αποτιμήσεις, κ.ά.), συμβουλευτική στη διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού, υπηρεσίες στρατηγικής, τεχνητή νοημοσύνη, ρομποτική κ.ά. αποτελούν σημαντικούς τομείς απασχόλησης της.

Η Deloitte στην Ελλάδα έχει σήμερα 38 partners. ²⁵ Οι δύο νομικές οντότητές της (Deloitte A.E. Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών με διευθύνοντα σύμβουλο τον κ. Κουτσόπουλο και Deloitte Business Solution με πρόεδρο και διευθύνοντα σύμβουλο τον κ. Αλέξη Δαμαλά) εμφάνισαν ενδεικτικά την χρήση (1/7/20-30/6/21) συνδυαστικά κάπου **88 εκατ. ευρώ ως κύκλο εργασιών (30,77 εκατ. ευρώ από 28,24 εκατ. έναν χρόνο πριν η πρώτη και 57,51 εκατ. ευρώ από 41,3 εκατ. η δεύτερη).**

3.4 Η επένδυση της Amazon Web Services στην Ελλάδα

Τον Δεκέμβριο του 2021 ανακοινώθηκε από ανώτατα στελέχη της Amazon Web Services (AWS) επένδυση στην Ελλάδα αξίας 200 εκατομμυρίων.

Η επένδυση αφορά υποδομές που αναπτύσσει σε 30 κομβικά σημεία ανά την υφήλιο η αμερικανική εταιρεία και τις οποίες αποκαλεί Local Zones. ²⁶ Οι «τοπικές ζώνες» της Amazon Web Services είναι ένας τύπος υποδομών που τοποθετεί την υπολογιστική δύναμη, την αποθήκευση και άλλες επιλεγμένες υπηρεσίες πιο κοντά στους πελάτες, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να εκτελούν εφαρμογές στο περιβάλλον της AWS, που **απαιτούν ταχύτητες απόκρισης μονοψήφιου αριθμού χιλιοστών του δευτερολέπτου (*single-digit millisecond latencies*) στους τελικούς χρήστες και στις εγκαταστάσεις τους.** Τι είναι οι Τοπικές Ζώνες

²⁵ Άρθρο στην ιστοσελίδα του «newmoney» με τίτλο «Η Deloitte εγκαινιάζει νέα γραφεία στα Ιωάννινα» <https://www.newmoney.gr/roh/palmos-oikonomias/epixeiriseis/i-deloitte-egkeniazi-nea-grafia-sta-ioannina/>, ημερομηνία πρόσβασης: 12-05-2023.

²⁶ Άρθρο του Νικόλαου Ταμπακόπουλου στην ιστοσελίδα του «liberal» με τίτλο «Amazon: Τι περιλαμβάνει η επένδυση των 150 εκατ. ευρώ στην Ελλάδα» <https://www.liberal.gr/oikonomia/amazon-ti-perilambanei-i-ependysi-ton-150-ekata-eyro-stin-ellada>, ημερομηνία πρόσβασης: 3-12-2021.

Οι Τοπικές Ζώνες έτσι μειώνουν τον χρόνο απόκρισης (latency) εφαρμογών, προσφέρουν υπολογιστική ισχύ, ψηφιακό αποθηκευτικό χώρο, βάσεις δεδομένων και άλλες επιλεγμένες υπηρεσίες μέσω υποδομών που εγκαθίστανται πολύ κοντά σε μεγάλα αστικά, βιομηχανικά και τεχνολογικά κέντρα, επιταχύνουν τις αποκρίσεις στο επίπεδο των ελάχιστων χιλιοστών του δευτερολέπτου, διευκολύνοντας ουσιαστικά δραστηριότητες όπως οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, η παραγωγή πολυμέσων, η ζωντανή ροή βίντεο, το gaming υψηλών απαιτήσεων, οι προσομοιώσεις, τα περιβάλλοντα επαυξημένης και εικονικής πραγματικότητας και η μηχανική μάθηση.

Αυτές οι νέες τοπικές ζώνες της AWS είναι διαθέσιμες από το 2022 στην Ελλάδα και σε άλλες 20 χώρες, μεταξύ των οποίων Αυστραλία, Αυστρία, Βέλγιο, Βραζιλία, Καναδάς, Τσεχία, Δανία, Φινλανδία, Γερμανία, Ινδία, Ολλανδία, Νορβηγία, Πολωνία και Πορτογαλία. Η επιλογή της Ελλάδας από την αμερικανική πολυεθνική έρχεται έπειτα από δύο χρόνια συνεργασίας με την ελληνική κυβέρνηση, που έδωσε τους πρώτους καρπούς στις αρχές του 2020 με την υπογραφή μνημονίου συνεργασίας με το υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και έμφαση στους τομείς της ψηφιακής διακυβέρνησης, των ψηφιακών δεξιοτήτων, των ψηφιακών υποδομών και της καινοτομίας και συνεχίστηκε με νέο μνημόνιο συνεργασίας για την δημιουργία ενός περιφερειακού κόμβου διαστήματος (regional space hub)²⁷

Η νέα επένδυση της Amazon Web Services αυτομάτως αναβάθμισε τη χώρα ως επενδυτικό προορισμό, καθώς οδηγεί σε μαζικό και ποιοτικό εκσυγχρονισμό και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας για τις επιχειρήσεις.

Η Ελλάδα αποκτά έτσι τα δικά της data centers που θα δώσουν τη δυνατότητα για ταχύτερη και ασφαλή πρόσβαση σε υπηρεσίες υψηλής τεχνολογίας, τις οποίες οι επιχειρήσεις θα μπορούν να χρησιμοποιούν με ασφάλεια καθημερινά, χωρίς να χρειαστεί να επενδύσουν για να αγοράσουν τις υποδομές.

Η Amazon για την υλοποίηση αυτού του προγράμματος προέβη στην σύσταση μιας νέας εταιρικής οντότητας που θα τρέξει όλο αυτό το κομμάτι, με τίτλο **Amazon Kuiper Greece A.E.** Ως μοναδικός εταίρος εμφανίζεται η Amazon Kuiper Holding LLC με έδρα στο Ντέλαγουερ των ΗΠΑ και εκπρόσωπός της ο κ. Γιώργος Ράμμος.

²⁷ Άρθρο του Δημήτρη Δελεβέγκου στην ιστοσελίδα της εφημερίδας «Καθημερινή» με τίτλο « Amazon Web Services: Προχωρεί η επένδυση στην Αθήνα» <https://www.kathimerini.gr/economy/561730642/amazon-web-services-prochorei-i-ependysi-stin-athina>, ημερομηνία πρόσβασης: 22-02-2022.

Στο καταστατικό της περιγράφεται ως σκοπός «η παροχή υπηρεσιών δορυφορικών τηλεπικοινωνιών και συνδεσιμότητας και κάθε σχετική δραστηριότητα». Το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας είναι 230.000 ευρώ και διαιρείται σε 230.000 κοινές ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας 1 ευρώ η καθεμία²⁸

Τι είναι όμως το «Kuiper»; Με λίγα λόγια, θα μπορούσε να πει κανείς ότι το έργο, συνολικού προϋπολογισμού 10 δισ. δολαρίων, στοχεύει στην παροχή ευρυζωνικών συνδέσεων Ιντερνετ υψηλής ταχύτητας και χαμηλής καθυστέρησης σε πελάτες, συμπεριλαμβανομένων νοικοκυριών, επιχειρήσεων, κυβερνητικών υπηρεσιών, επιχειρήσεων αντιμετώπισης καταστροφών, παρόχων κινητής τηλεφωνίας και άλλων οργανισμών που «εργάζονται σε μέρη χωρίς αξιόπιστη σύνδεση στο Ιντερνετ», όπως σημειώνει η Amazon Web Services (AWS). Το έργο θα βασιστεί σε έναν «αστερισμό» 3.236 δορυφόρων που αναμένεται να τεθούν σε τροχιά έως το 2029.

Ο αντιπρόεδρος της Amazon Web Services Michael Punke σημείωσε ότι η επιλογή της Ελλάδας για την επένδυση αυτήν έγινε λόγω της μέριμνας της **ελληνικής κυβέρνησης** και της ανάπτυξης της **ελληνικής οικονομίας** τα τελευταία χρόνια.

Η επένδυση είναι αποτέλεσμα συντονισμένων δράσεων της ελληνικής κυβέρνησης, η οποία με τις ενέργειές της και το φιλοεπενδυτικό κλίμα που έχει καλλιεργήσει, θέτει την Ελλάδα στο επίκεντρο του επενδυτικού ενδιαφέροντος, αλλά κι στην γενικότερη προσπάθεια της ελληνικής πολιτικής και κοινωνίας για **ψηφιοποίηση**.

3.5 Η επένδυση της Cisco στο Διεθνές Κέντρο Ψηφιακού Μετασχηματισμού και Ψηφιακών Δεξιοτήτων (DT&S) στη Θεσσαλονίκη

Το Διεθνές Κέντρο Ψηφιακού Μετασχηματισμού και Ψηφιακών Δεξιοτήτων ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 2020 από τη Cisco σε συνεργασία με τον Δήμο Θεσσαλονίκης²⁹, το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, υπό την αιγίδα του Γραφείου του

²⁸ Άρθρο στην ιστοσελίδα «Euronews» με τίτλο «Μεγάλη επένδυση της Amazon Web Services στην Ελλάδα» <https://gr.euronews.com/2021/12/02/amazon-web-services-ependisi-stin-ellada>, ημερομηνία πρόσβασης: 2-12-2021.

²⁹ Άρθρο της Μαρίας Κουζούφης στην ιστοσελίδα της εφημερίδας «Typoshes» με τίτλο «Θεσσαλονίκη: Αγγίζει τα 2,5 εκατ. η επένδυση της Cisco - Δυο χρόνια DT&S» https://www.typoshes.gr/thessaloniki/294105_thessaloniki-aggizei-ta-25-ekat-i-ependysi-tis-cisco-dyo-hronia-dts, ημερομηνία πρόσβασης: 30-09-2022.

Πρωθυπουργού στη Θεσσαλονίκη. Σκοπός του είναι η ενίσχυση της καινοτομίας, η επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού, η ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων καθώς και η προώθηση του ψηφιακού πολιτισμού.

Στο Κέντρο φιλοξενούνται επίσημοι συνεργάτες του δικτύου της Cisco, οι οποίοι με τη συνδρομή στελεχών της εταιρείας, παρουσιάζουν σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους, πλήθος λύσεων και εφαρμογών ψηφιακού μετασχηματισμού.

Παράλληλα, συγκεκριμένες ομάδες εργάζονται στην ανάλυση, επίλυση και δημιουργία καινοτόμων λύσεων σε προβλήματα και ιδέες, στις οποίες ζητείται η συνδρομή του κέντρου από εταιρείες και δημόσιους φορείς. Γι' αυτό τον λόγο στο Κέντρο φιλοξενούνται ήδη δύο (2) start-ups και υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα αλλά και συνεργάτες και επιστήμονες. Οι λύσεις που είναι διαθέσιμες άμεσα προς επίδειξη στους επισκέπτες του Κέντρου,³⁰ είναι:

1. Λύσεις Έξυπνης Πόλης

Smart Parking

Smart Lighting

Smart Waste management

Environmental monitoring

Urban mobility

City platform

Smart metering (water & gas)

2. Ασφαλείς πόλεις και κυβερνοασφάλεια

³⁰ Άρθρο του Αλέξανδρου Αλεξιάδη στην ιστοσελίδα «Gr. Times» με τίτλο «Cisco: Πολλαπλασιαστικά τα οφέλη για τη Θεσσαλονίκη από τη λειτουργία του Διεθνούς Κέντρου Ψηφιακού Μετασχηματισμού» <https://www.grtimes.gr/oikonomia/epixeiriseis/cisco-pollaplasiaastika-ta-ofeli-gia-ti-thessaloniki-apo-ημερομηνία πρόσβασης: 30-09-2022.>

Λύσεις ασφάλειας για πόλεις

Λύσεις ενίσχυσης της κυβερνοασφάλειας σε επιχειρήσεις και δημόσιους φορείς

3. Επιχειρησιακή και Επιχειρηματική Συνέχεια

Τηλεϊατρική

Απομακρυσμένες υπηρεσίες υγείας

Υποστήριξη ασθενών στο σπίτι

Λύσεις διαχείρισης πανδημίας (COVID-19)

Τηλε-εκπαίδευση

Σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Απομακρυσμένη συνεργατικότητα

Τηλεργασία

Λύσεις απομακρυσμένης εργασίας με ασφαλή τρόπο

Λύσεις και εργαλεία συνεργατικότητας για απομακρυσμένη εργασία

4. Συστήματα Γεωργίας Ακριβείας

Απομακρυσμένη παρακολούθηση περιβαλλοντικών συνθηκών

Υπηρεσίες κλίματος και πρόγνωσης καιρού

Λύσης υψηλής ακρίβειας εξατομικευμένης συμβουλευτικής

5. Ηλεκτροκίνηση, Ενεργειακή Αναβάθμιση Κτηρίων, κτλ

Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (φωτοβολταϊκά, ανεμογεννήτριες)

Ηλεκτρικοί φορτιστές

Λύσεις Ενεργειακής Αναβάθμισης Κτηρίων

Η απόφαση της Cisco Hellas, για τη δημιουργία και λειτουργία του Κέντρου, εντάσσεται στην στρατηγική της Cisco για την ενίσχυση του ψηφιακού μετασχηματισμού και των ψηφιακών δεξιοτήτων στην Ελλάδα, μέσω της τεχνολογικής καινοτομίας για την ενίσχυση της οικονομία της χώρας και κατ' επέκταση για την ανάπτυξη, επισημαίνεται σε σχετική ανακοίνωση, στην οποία προστίθεται: Το Κέντρο αποτελεί σημείο αναφοράς για καινοτόμες τεχνολογικές λύσεις που αναπτύσσει η Cisco με το οικοσύστημα των συνεργατών της, με νεοφυείς επιχειρήσεις και με εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα της χώρας, σε τομείς όπως: ποιότητα ζωής των πολιτών (π.χ. έξυπνες πόλεις), υγεία, αγροτική ανάπτυξη, τουρισμός, προστασίας του περιβάλλοντος, πολιτικής προστασίας, κα. όχι μόνο για την Ελλάδα αλλά και για τα Βαλκάνια και την Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Οι εταιρείες που συνεργάζονται με το Διεθνές Κέντρο Ψηφιακού Μετασχηματισμού και Ψηφιακών Δεξιοτήτων είναι οι ³¹:

Gold partners: COSMOTE, SPACE HELLAS

Ecosystem partners: IOTECH, OTS, DATAWAYS

Supporters: LEVER, GLOBILED, ΔΕΗ, AGROAPPS, LENOVO, SAMSUNG

Distributor partner: INFO QUEST TECHNOLOGIES

Digital Skills partners: INTERLEI, CITYLAB, SCG

Η επένδυση της Cisco στη Θεσσαλονίκη για το Διεθνές Κέντρο Ψηφιακού Μετασχηματισμού και Ψηφιακών Δεξιοτήτων λειτουργίας φτάνει τα 2, 5 εκατομμύρια, ενώ είναι χαρακτηριστικό ότι η δημιουργία αυτού του κέντρου είναι μόνο η αρχή για την υλοποίηση εξίσου σημαντικών σχετικών έργων που έχουν τεθεί υπόψιν.

³¹Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «voria.gr» με τίτλο «Θεσσαλονίκη: Άνοιξε το Διεθνές Κέντρο Ψηφιακού Μετασχηματισμού της Cisco» <https://www.voria.gr/article/thessaloniki-se-litourgia-to-diethnes-kentro-psifiakou-metasmatismou-tis-cisco>, ημερομηνία πρόσβασης: 24-09-2020.

Σημαντικά έργα που θα υλοποιηθούν το προσεχές διάστημα είναι το έξυπνο, ασφαλές και πράσινο νοσοκομείο Σύρου, οι λύσεις τηλεφροντίδας και βοήθειας στο σπίτι που θα υλοποιηθούν στο Δήμο Αλεξανδρούπολης και στο Δήμο Στροβόλου (Κύπρος), σε συνεργασία με την HealthSys ,το έξυπνο, ασφαλές και διαδραστικό πάρκο σε συνεργασία με το Δήμο Αθηναίων, στην έξυπνη διασταύρωση σε συνεργασία με το Δήμο Αλεξανδρούπολης – ΕΚΕΤΑ η απομακρυσμένη καλλιτεχνική εκπαίδευση σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού, η δημιουργία private 5G campus στο DT&S αλλά και στο λιμάνι Θεσσαλονίκης σε συνεργασία με τη Wind καθώς και δράσεις ανάπτυξης ψηφιακών δεξιοτήτων για ανέργους, φοιτητές ,υπαλλήλους ,μαθήματα STEM-Ρομποτικής κλπ.

3.6 Η επένδυση της Microsoft και η δημιουργία data centers στην Ελλάδα

Με ορίζοντα πλήρους λειτουργίας το 2025, το πρώτο **data center region** ³² του τεχνολογικού κολοσσού στη νοτιοανατολική Ευρώπη, εκτιμάται πως θα έχει αποτύπωμα 1 δις. ευρώ για την ελληνική οικονομία. **Η περιβαλλοντική αδειοδότηση του τεράστιου πρότζεκτ, που περιλαμβάνει τρία Κέντρα Δεδομένων σε Σπάτα και Κορωπί, έχει μπει σε τροχιά.**

Προχωρούν οι διαδικασίες για την ανάπτυξη data centers από τη Microsoft στην Ελλάδα. Οπως προκύπτει από τις οικονομικές καταστάσεις της ελληνικής θυγατρικής, Microsoft Operations 4733 Hellas, η εταιρεία ολοκλήρωσε τον Οκτώβριο του 2022 την αγορά τρίτου οικοπέδου στην Αττική, ενώ έχει υπογράψει σύμβαση ύψους 8,1 εκατ. ευρώ για την εγκατάσταση σταθμού μέσης τάσης ρεύματος.

Το υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων δημοσιοποίησε προς διαβούλευση τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του επενδυτικού σχεδίου «Investment in Data Centers in Greece». Η ολοκλήρωση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης θα βάλει το πρότζεκτ, που έχει υπαχθεί στο καθεστώς των στρατηγικών επενδύσεων, στην τελική ευθεία για την υλοποίηση, με πρώτο βήμα τον διαγωνισμό για την επιλογή αναδόχου.

Σύμφωνα με το κείμενο της μελέτης, ο συνολικός προϋπολογισμός για τα **3 Κέντρα Δεδομένων** στη δεκαετία έχει υπολογιστεί σε **976.168.800 ευρώ** , εκ των οποίων τα 746.548.800 ευρώ θα

³² Άρθρο της Όλγας Κλώντζα που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «Οικονομικός Ταχυδρόμος» με τίτλο «Microsoft: Σε τροχιά υλοποίησης η μεγάλη επένδυση στην Ελλάδα» <https://www.ot.gr/2022/11/18/tehnologia/microsoft-se-troxia-ylopoiisis-i-megali-ependysi-stin-ellada/> ,ημερομηνία πρόσβασης: 18-11-2022.

κατευθυνθούν σε κεφαλαιουχικές δαπάνες, συμπεριλαμβανομένων της αγοράς γης, της κατασκευής κτηρίων και της προμήθειας τεχνολογικού εξοπλισμού. Τα υπόλοιπα 229.620.000 ευρώ υπολογίζονται για λειτουργικές δαπάνες προσωπικού, κόστος συντήρησης κτηρίων και υπηρεσίες κοινής ωφέλειας.

Επίσης, θα συμβάλλει στην αύξηση της απασχόλησης μέσω της δημιουργίας στη φάση λειτουργίας περισσότερων από **100 άμεσων θέσεων εργασίας (35 ανά βάρδια) υψηλής ποιότητας σε κάθε ένα από τα Κέντρα Δεδομένων**. Οι κύριοι τύποι θέσεων εργασίας που θα δημιουργηθούν θα αφορούν στους τομείς της ασφάλειας, της λειτουργίας εγκαταστάσεων και της πληροφορικής.

Η επένδυση της Microsoft αποτελεί ακόμη μια ψήφο εμπιστοσύνης τόσο στην ελληνική οικονομία, όσο και στις προοπτικές ανάδειξης της χώρας μας σε περιφερειακό data hub.

Το πρώτο data center, στο οποίο αφορά η δημοσιευθείσα ΣΜΠΕ³³, θα αναπτυχθεί στην περιοχή των Σπάτων. Ουσιαστικά θα είναι ο μεγαλύτερος κρίκος στην αλυσίδα των τριών εγκαταστάσεων.

Βάσει του επενδυτικού σχεδίου της Microsoft, ένα από τα τρία κέντρα δεδομένων θα κατασκευαστεί σε συνολική έκταση 85 στρεμμάτων που αποτελείται από δύο οικοπέδα στο επιχειρηματικό πάρκο Σπάτων, διαθέτοντας δυναμικότητα 19,2 MW. Τα υπόλοιπα δύο data centers δυναμικότητας 9,6 MW θα υλοποιηθούν στο επιχειρηματικό πάρκο του Κορωπίου, ενώ όλα θα βρίσκονται σε λειτουργική σχέση μεταξύ τους.

Ο λόγος που επιλέγεται η λύση της συστάδας τριών Κέντρων Δεδομένων, που θα λειτουργούν σε απόλυτη μεταξύ τους σχέση, είναι η τήρηση πολύ αυστηρών προδιαγραφών ασφαλείας και η εξασφάλιση της απρόσκοπτης λειτουργίας ακόμη και σε περίπτωση βλάβης σε ένα εξ αυτών, π.χ. λόγω φυσικής καταστροφής.

Εστιάζοντας στην εξοικονόμηση ενέργειας και τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης, η ενέργεια που θα καταναλώνεται στα data centers θα προέρχεται στο σύνολό της από ανανεώσιμες πηγές. Κάθε εγκατάσταση θα διαθέτει φωτοβολταϊκό σύστημα παραγωγής ενέργειας, που θα συνδέεται κατάλληλα με το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας. Όσον αφορά, δε, στη διαχείριση του

³³ Άρθρο του Δημήτρη Δελεβέγκου που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «money review» με τίτλο «Προχωρά η επένδυση των data centers της Microsoft» <https://www.moneyreview.gr/business-and-finance/105715/prochora-i-ependysi-ton-data-centers-tis-microsoft/>, ημερομηνία πρόσβασης: 18-03-2023.

νερού, θα είναι διαθέσιμος αποδοτικός εξοπλισμός και συστήματα για την κατανάλωση και για εργασίες καθαρισμού, ενώ θα γίνεται όσο το δυνατόν μεγαλύτερη επαναχρησιμοποίηση. Τέλος, θα εγκατασταθούν μετρητές ή ροόμετρα σε διάφορα σημεία των λειτουργικών συστημάτων και του εξοπλισμού για τον έλεγχο της κατανάλωσης νερού, ρεύματος και καυσίμου.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι μέσω της χρήσης των υπηρεσιών cloud, οι οποίες θα υποστηρίζονται και από τα ελληνικά data centers και οι πολίτες και οι καταναλωτές θα έχουν ταχύτατη και ασφαλή πρόσβαση σε ψηφιακές υπηρεσίες από το ηλεκτρονικό εμπόριο μέχρι τις δημόσιες υπηρεσίες. **Το σύμπλεγμα των data centers στην Ελλάδα είναι το πρώτο που θα κατασκευάσει η Microsoft στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, με την υλοποίηση τέτοιου είδους εγκαταστάσεων να είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τα έργα δημιουργίας υποθαλάσσιων καλωδίων οπτικών ινών.**

3.7 Η επένδυση των Ναυπηγείων Ελευσίνας του Ναυπηγικού όμιλου Fincantieri

Ο ναυπηγικός όμιλος Fincantieri είναι ο στρατηγικός επενδυτής στη συμφωνία εξυγίανσης των Ναυπηγείων Ελευσίνας.³⁴ Ο ιταλικός όμιλος θα συνεργαστεί με την ONEX Shipyards, που ελέγχει και τα Ναυπηγεία Σύρου, για τη διαχείριση του συγκροτήματος στην Ελευσίνα, ενώ παράλληλα θα λάβει χρηματοδότηση και από την αμερικανική κρατική αναπτυξιακή τράπεζα DFC.

Τα Ναυπηγεία Ελευσίνας βαρύνονται με υποχρεώσεις προς το Δημόσιο και τις τράπεζες της τάξεως των 450 εκατομμυρίων. Μέσω της δικαστικά επικυρωμένης συμφωνίας εξυγίανσης οι υποχρεώσεις αυτές αναμένεται να μειωθούν στο επίπεδο των 250 εκατομμυρίων και η αποπληρωμή τους να γίνει σε βάθος χρόνου, που θα εκτείνεται ενδεχομένως ακόμα και σε ορίζοντα δύο ή και περισσότερων δεκαετιών. Η Fincantieri μαζί με τους συνεργάτες της θα προχωρήσουν, μετά την ανάληψη του ελέγχου των ναυπηγείων, σε επενδύσεις της τάξεως των 100 εκατομμυρίων για τον εκσυγχρονισμό του συγκροτήματος και του εξοπλισμού του. Υπενθυμίζεται πως η Fincantieri έχει εξαγοράσει και αμερικανική μονάδα, τη Fincantieri Bay Shipbuilding στο Ουισκόνσιν των ΗΠΑ, και συνεργάζεται με εμπορικούς αλλά και στρατιωτικούς πελάτες διεθνώς. Σε αυτό το πλαίσιο, αναμένεται να αναλάβει και το ναυπηγικό

³⁴ Άρθρο του Αντώνη Τσιμπλάκη που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «ναυτεμπορική» με τίτλο «Αναγέννηση και των Ναυπηγείων Ελευσίνας» <https://www.naftemporiki.gr/maritime/1527390/anagenisi-kai-ton-naypigeion-eleysinas/>, ημερομηνία πρόσβασης: 20-10-2023.

πρόγραμμα των Eurocorvette, τις οποίες εκτιμάται ευρέως πως θα αξιολογήσει για να προμηθευτεί και το ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό.

Ο όμιλος σχεδιάζει να προχωρήσει σε βάθος τριετίας σε επενδύσεις άνω των 300 εκατ. ευρώ, ενώ ήδη έχει εξασφαλίσει χρηματοδότηση μέσω δανεισμού, ύψους 125 εκατ. δολαρίων, από την Αμερικανική Αναπτυξιακή Τράπεζα (DFC).

Μάλιστα, ο όμιλος είχε προχωρήσει σε επενδύσεις μέσα στο ναυπηγείο πριν εκδώσει την απόφασή του το δικαστήριο, αφού ολοκληρώθηκε με επιτυχία η πλήρης ανέλκυση της δεξαμενής Νο.1 των Ναυπηγείων Ελευσίνας, το οποίο είχε χαρακτηριστεί «ένα εξαιρετικά πολύπλοκο εγχείρημα λόγω της κακής κατάστασης στην οποία βρισκόταν, ύστερα από δεκαετίες εγκατάλειψης, σε συνδυασμό με την πολυετή παραμονή της στον βυθό των εγκαταστάσεων των Ναυπηγείων Ελευσίνας.

Σύμφωνα με τον σχεδιασμό³⁵, στα δύο ναυπηγεία του ομίλου θα επισκευάζονται περισσότερα από 300 πλοία σε ετήσια βάση, αφού ο στόχος για την Ελευσίνα είναι να φτάσει τα 200 πλοία, ενώ στη Σύρο έχει ξεπεράσει τα 100 πλοία σε ετήσια βάση.

Σύμφωνα με την ONEX, τα Ναυπηγεία Ελευσίνας αποτελούν μια κρίσιμη υποδομή, ύψιστης στρατηγικής σημασίας για την Ελλάδα και την παγκόσμια ναυτιλία, ενώ προβλέπεται να ενισχύσει έως και 1% το παραγόμενο ΑΕΠ της χώρας σε ετήσια βάση εντός των επόμενων πέντε ετών.

Ωστόσο είναι πολύ σημαντικό το γεγονός ότι πέρα από τους παραδοσιακούς τομείς της κατασκευής και επιδιόρθωσης πλοίων, η επένδυση αυτή έχει στόχο και την αξιοποίηση της **αιολικής ενέργειας**.

Τα Ναυπηγεία Ελευσίνας, σύμφωνα με τους σχεδιασμούς του ομίλου, θα διαδραματίσουν ηγετικό ρόλο στην ενεργειακή ασφάλεια της περιοχής και στην «πράσινη» ναυτιλία.

Παράλληλα τα Ναυπηγεία Ελευσίνας συνεργάζονται με τον μεγάλο ιταλικό ναυπηγικό όμιλο Fincantieri στον τομέα του **αμυντικού υλικού**, με κατασκευή φρεγατών, προσφέροντας στο

³⁵Άρθρο του Ηλία Μπέλλου που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της εφημερίδας «Καθημερινή» με τίτλο «Στρατηγικός επενδυτής στα Ναυπηγεία Ελευσίνας» <https://www.kathimerini.gr/economy/561551458/stratigikos-ependytis-sta-naypigeia-eleysinaz/>, ημερομηνία πρόσβασης: 23-10-2021.

Πολεμικό Ναυτικό σύγχρονες, διαλειτουργικές λύσεις υψηλής τεχνολογίας ώστε να αναβαθμίσει σημαντικά τις επιχειρησιακές του δυνατότητες στην Ανατολική Μεσόγειο.

Οι στόχοι που θα επιτευχθούν μέσω αυτών των προγραμμάτων είναι οι εξής:

α) προσφορά λύσης – πακέτου (κορβέτες, φρεγάτες κ.λπ.) για το Π.Ν,

β) δυνατότητα για επικράτηση στην Ανατολική Μεσόγειο,

γ) δημιουργία πάνω από 2.400 νέων θέσεων εργασίας,

δ) δημιουργία γραμμής παραγωγής για το Π.Ν. και άλλους στόλους,

ε) δημιουργία κέντρου αριστείας για την περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

Συνεπώς, πρόκειται για μια συνεργασία με **πολλαπλασιαστικά οφέλη** για την Ελληνική οικονομία και άμυνα, ενώ ενισχύει την προοπτική περαιτέρω συνεργασίας των δύο Ομίλων σε μελλοντικά προγράμματα κατασκευής πολεμικών και εμπορικών πλοίων , με μεταφορά τεχνογνωσίας. Στόχος για τα Ναυπηγεία Ελευσίνας είναι να δημιουργηθεί **γραμμή παραγωγής** που θα δίνει την δυνατότητα κατασκευής πλοίων παράλληλα και όχι σε σειρά μόνο, αλλά και να λειτουργήσουν ως πόλος καινοτομίας, εστιάζοντας στην Πράσινη Ναυτιλία, ενώ υπάρχουν σκέψεις, όταν σε θεσμικό επίπεδο προχωρήσουν οι διαδικασίες να μπει και στα ηλεκτρικά πλοία.

3.8 Συμπεράσματα

Η ελκυστικότητα της Ελλάδας ως πόλος έλξης άμεσων ξένων επενδύσεων τα τελευταία χρόνια αυξάνεται με γρήγορους ρυθμούς. Τα ανωτέρω ενδεικτικά παραδείγματα αποτελούν μερικές μόνο από τις επενδύσεις που έχουν γίνει στην χώρα μας τον τελευταίο καιρό. Ωστόσο , δεν πρέπει να εφησυχάζουμε, αλλά πρέπει να διαμορφώσουμε ένα φιλόξενο περιβάλλον για να προσελκύσουμε και άλλες τέτοιες μεγάλες, διεθνώς αναγνωρίσιμες, πολυεθνικές επιχειρήσεις. Είναι χαρακτηριστικό ότι στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 31 ετών ανήλθαν οι άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ) στην Ελλάδα ξεπερνώντας όχι μόνο τα προ πανδημίας επίπεδα, αλλά και προηγούμενα ρεκόρ.

Οι επενδύσεις, όπως τα data Center της Microsoft και της Digital Reality, το κέντρο web services από την Amazon, το κέντρο ψηφιακών δεξιοτήτων της Cisco, αλλά και τα κέντρα που Pfizer στην

Θεσσαλονίκη είχαν ανακοινωθεί σταδιακά από το 2020 και πλέον είτε έχουν υλοποιηθεί πλήρως είτε είναι στην φάση της υλοποίησης είτε σε φάση επέκτασης των δραστηριοτήτων τους.

Περαιτέρω³⁶, επενδύσεις σε χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες άγγιξαν τα 2,42 δις ευρώ, ενώ 1,03 δις επενδύθηκε σε διαχείριση ακίνητης περιουσίας. Ο χώρος των ακινήτων εμφανίζεται ιδιαίτερα ελκυστικός σε επενδύσεις, καθώς πέρα από το real estate, καταγράφονται και 918 εκ. ευρώ επενδύσεις σε ιδιωτικές αγοραπωλησίες ακινήτων. Μεγάλο μερίδιο στις άμεσες ξένες επενδύσεις του 2022, είχαν και οι επενδύσεις στην μεταποίηση, για τις οποίες εισέρευσαν κεφάλαια ύψους 1,15 δις ευρώ, από τα οποία μεγάλο μερίδιο (436 εκ. ευρώ) επενδύθηκε στα τρόφιμα και τα ποτά, 428 εκ. ευρώ σε άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες και 189 εκ. ευρώ στο τομέα της φαρμακοβιομηχανίας.

Από τις υπόλοιπες κατηγορίες, σύμφωνα με την ΤτΕ³⁷ επενδύθηκαν 319 εκ. ευρώ σε κατασκευές, 309 εκ. ευρώ σε επιχειρήσεις ενημέρωσης και επικοινωνίας, 291 εκ. ευρώ σε παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, 265 εκ. ευρώ σε χονδρικό και λιανικό εμπόριο και μικρότερα ποσά σε άλλες δραστηριότητες.

Σε ένα περιβάλλον παγκόσμιων οικονομικών προκλήσεων, η ελκυστικότητα της Ελλάδας ως επενδυτικού προορισμού, εξακολουθεί να ενισχύεται 40% των επιχειρήσεων που συμμετείχαν σε έρευνα της ΕΥ Ελλάδος, σχεδιάζουν να επενδύσουν, ή να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους στη χώρα μας, στη διάρκεια του επόμενου χρόνου, ενώ 67% εκτιμούν ότι η ελκυστικότητα της Ελλάδας θα βελτιωθεί περαιτέρω στα επόμενα τρία χρόνια – το υψηλότερο ποσοστό μεταξύ των υπό σύγκριση ευρωπαϊκών χωρών.

Σε ερώτηση προς τις επιχειρήσεις που έχουν ήδη παρουσία στη χώρα, σχετικά με τους τομείς όπου αναμένουν να αυξήσουν το τρέχον επενδυτικό τους αποτύπωμα, κατά την επόμενη τριετία, στις πρώτες θέσεις βρέθηκαν οι υπηρεσίες προς επιχειρήσεις (61%) και τα logistics (58%). Αντίθετα, μία στις τρεις επιχειρήσεις σκοπεύει να αυξήσει το αποτύπωμά της στον κρίσιμο τομέα

³⁶ Άρθρο της Δήμητρας Μανιφάβας που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της εφημερίδας «Καθημερινή» με τίτλο «Ρεκόρ 31 ετών στις άμεσες ξένες επενδύσεις» <https://www.kathimerini.gr/economy/561903766/rekor-31-eton-stis-ameses-xenes-ependyseis/>, ημερομηνία πρόσβασης: 11-06-2022.

³⁷ Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «Business Daily» με τίτλο «ΕΥ: Μέσα στο 2022, η Ελλάδα προσέλκυσε 47 άμεσες ξένες επενδύσεις» https://www.businessdaily.gr/oikonomia/97465_ey-mesa-sto-2022-i-ellada-proselkyse-47-ameses-xenes-ependyseis, ημερομηνία πρόσβασης: 3-10-2023.

της έρευνας και ανάπτυξης (R&D) στην Ελλάδα (33%), έναντι 64% στο σύνολο της Ευρώπης, ενώ 25%, μάλιστα, δήλωσαν ότι αναμένουν να το μειώσουν.

Όλοι αυτοί οι αριθμοί αναδεικνύουν την δυναμικότητα που έχει η χώρα μας στον τομέα των επενδύσεων τα τελευταία χρόνια (χαρακτηριστικά αυτής της δυναμικότητας είναι και τα σχεδιαγράμματα που ακολουθούν) παρά τα προσκόμματα που υπάρχουν πολλές φορές στην ελληνική οικονομία και πολιτική και μας δείχνουν την κατεύθυνση με τις επιλογές που κάνουν όλοι αυτοί οι επενδυτές για το τι πρέπει να βελτιωθεί για να προσελκύσουμε ακόμη μεγαλύτερο ενδιαφέρον και να ανοιχτούμε και προς άλλες αγορές και μελλοντικούς επενδυτές., τα οποία θα αναλυθούν κατωτέρω στις επόμενες ενότητες.

Πίνακας 2- Χώρες που πραγματοποίησαν τις πιο πολλές Άμεσες Ξένες Επενδύσεις στην Ελλάδα το 2021 από την Coordinated Direct Investment Survey (CDIS), ΔΝΤ που δημοσιεύτηκε σε άρθρο της Συμέλας Τουχτίδου με τίτλο « ΔΝΤ: Η «ακτινογραφία» των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στην Ελλάδα» στην ιστοσελίδα «new money», ημερομηνία πρόσβασης: 9-12-2022 <https://www.newmoney.gr/roh/palmos-oikonomias/oikonomia/dnt-i-aktinografia-ton-ameson-xenon-ependiseon-stin-ellada-diagrammata/>.

Διάγραμμα 6. Η εξέλιξη των άμεσων ξένων επενδύσεων στην Ελλάδα μέχρι το 2021 που αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα της εφημερίδας της «καθημερινής» που δημοσιεύτηκε σε άρθρο της Δήμητρας Μανιφάβας με τίτλο «Ρεκόρ 31 ετών στις άμεσες ξένες επενδύσεις» στις 11 -06-2022: <https://www.kathimerini.gr/economy/561903766/rekor-31-eton-stis-ameses-xenes-ependyseis/>

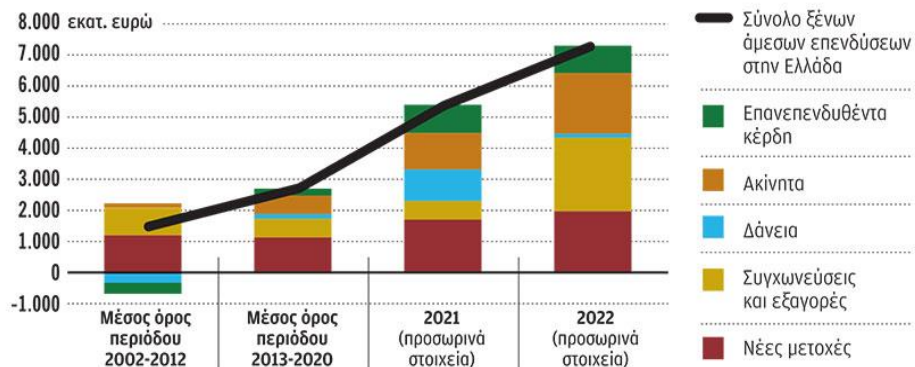
Πίνακας 3- Ποσά των άμεσων ξένων επενδύσεων το 2021 και το 2022 ανάλογα των επενδυτικών προϊόντων από την Τράπεζα της Ελλάδος που δημοσιεύτηκε σε άρθρο της Ειρήνης Χρυσολωράς με τίτλο «Οι «σκιές» στο ρεκόρ των ξένων επενδύσεων στην ιστοσελίδα της εφημερίδας της καθημερινής» στις 11-04-2023: <https://www.kathimerini.gr/economy/562366864/oi-skies-sto-rekor-ton-xenon-ependyseon/>

Ξένες άμεσες επενδύσεις στην Ελλάδα

* προσωρινά στοιχεία

ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ	2021*	2022*	Σύνολο
Νέες μετοχές	1.720,1	1.979,9	2021* €5,35 δισ.
Συγχωνεύσεις - εξαγορές	569,3	2.302,2	
Δάνεια	1.011,9	90,0	2022* €7,22 δισ.
Ακίνητα	1.176,1	1.975,3	
Επανεπενδυθέντα κέρδη	873,1	873,1	

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

ΠΗΓΗ: Τράπεζα της Ελλάδος

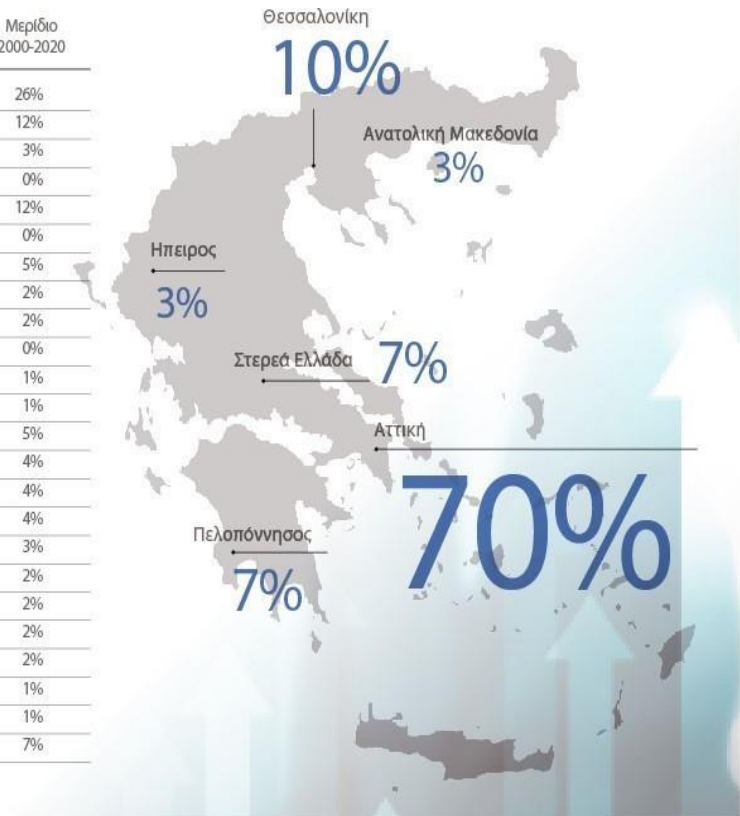
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

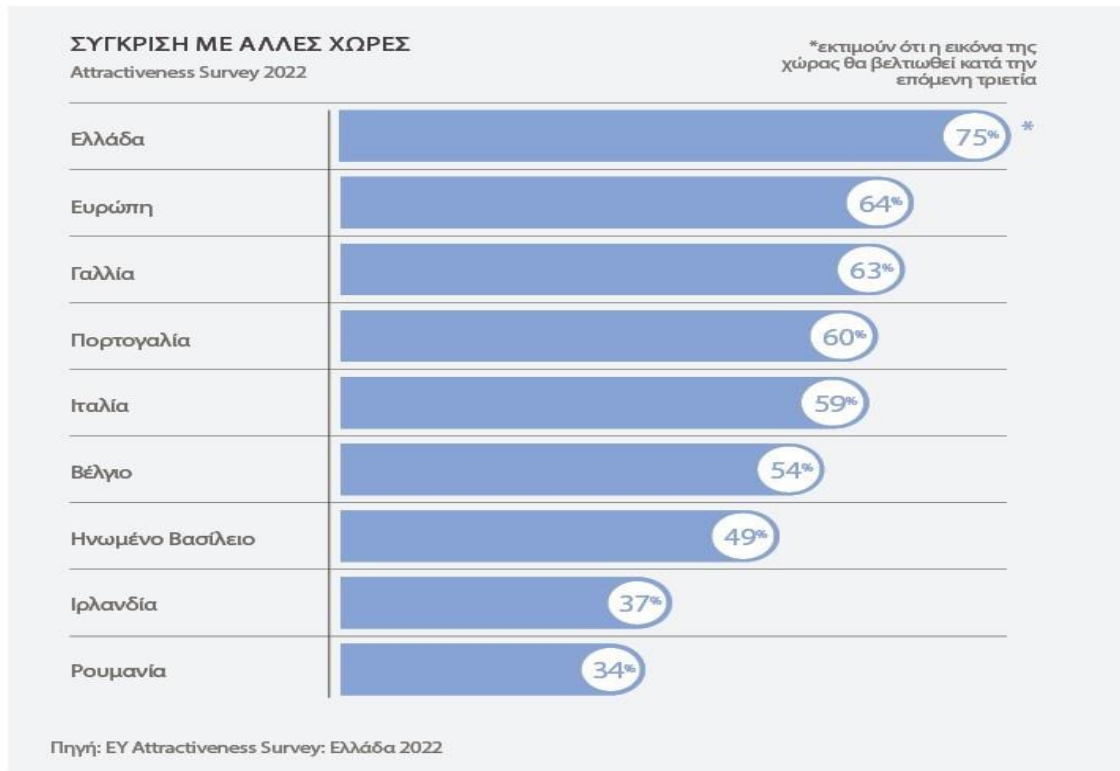
Διάγραμμα 7. Μέσοι όροι των άμεσων ξένων επενδύσεων το 2021 και το 2022 ανάλογα των επενδυτικών προϊόντων από την Τράπεζα της Ελλάδος που δημοσιεύτηκε σε άρθρο της Ειρήνης Χρυσολωράς με τίτλο «Οι «σκιές» στο ρεκόρ των ξένων επενδύσεων στην ιστοσελίδα της εφημερίδας της καθημερινής» στις 11-04-2023: <https://www.kathimerini.gr/economy/562366864/oi-skies-sto-rekor-ton-xenon-ependyseon/>

Πίνακας 4- Χώρες που πραγματοποίησαν Άμεσες Ξένες Επενδύσεις και μερίδια προέλευσης με βάση την γεωγραφική κατανομή της Ελλάδας σύμφωνα με την EY Attractiveness survey Ελλάδα, 2022 που δημοσιεύτηκε σε άρθρο του Στέλιου Μορφίδη με τίτλο «Πάμε για νέο ρεκόρ ξένων άμεσων επενδύσεων το 2022» στην ιστοσελίδα «new money», ημερομηνία πρόσβασης 28-08-2022 <https://www.newmoney.gr/roh/palmos-oikonomias/ependyseis/pame-gia-neo-rekor-xenon-ameson-ependiseon-to-2022-pinakes/>.

Χώρες προέλευσης των ΑΞΕ	Αριθμός έργων	Μερίδιο 2021	Μερίδιο 2000-2020
ΗΠΑ	7	23%	26%
Ηνωμένο Βασίλειο	5	17%	12%
Δανία	4	13%	3%
Αυστρία	2	7%	0%
Γερμανία	2	7%	12%
Ινδία	2	7%	0%
Ιταλία	2	7%	5%
Ισπανία	2	7%	2%
Κύπρος	1	3%	2%
Ισραήλ	1	3%	0%
Ρουμανία	1	3%	1%
Τουρκία	1	3%	1%
Ολλανδία	-	-	5%
Γαλλία	-	-	4%
Ελβετία	-	-	4%
Κίνα	-	-	4%
Ιαπωνία	-	-	3%
Νορβηγία	-	-	2%
Ιρλανδία	-	-	2%
Σουηδία	-	-	2%
ΗΑΕ	-	-	2%
Καναδάς	-	-	1%
Αυστραλία	-	-	1%
Άλλες χώρες	-	-	7%

Πηγή: EY Attractiveness Survey, Ελλάδα 2022

Διάγραμμα 8. Σύγκριση Ελλάδας με άλλες χώρες του ρυθμού αύξησής των άμεσων ξένων επενδύσεων από EY Attractiveness survey Ελλάδα, 2022 που δημοσιεύτηκε σε άρθρο του Στέλιου Μορφίδη με τίτλο «Πάμε για νέο ρεκόρ ξένων άμεσων επενδύσεων το 2022» στην ιστοσελίδα «new money», ημερομηνία πρόσβασης 28-08-2022: <https://www.newmoney.gr/roh/palmos-oikonomias/ependyseis/pame-gia-neo-rekor-xenon-ameson-ependiseon-to-2022-pinakes/>.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Τι θα πρέπει να γίνει για την βιώσιμη ανάπτυξη των άμεσων ξένων επενδύσεων στην Ελλάδα

4.1 Εισαγωγή

Όπως αναλύθηκε και ανωτέρω ο ρόλος των άμεσων ξένων επενδύσεων στην ελληνική οικονομία είναι πολύ σημαντικός και η επιρροή του τεράστια. Η διασυνοριακή κίνηση κεφαλαίων άλλωστε σε συνδυασμό με την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας μπορούν να έχουν μόνο θετικές επιδράσεις στην οικονομία μιας χώρας, ειδικά όταν πρόκειται για τον ελλαδικό χώρο στον οποίον εκλείπουν οι υποδομές εκείνες που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην ανάπτυξη του δευτερογενούς τομέα με την δημιουργία εργοστασιακών μονάδων και την κίνηση κεφαλαίων εξαιτίας αυτών. Ανωτέρω αναλύθηκαν διεξοδικώς οι ανασταλτικοί παράγοντες οι οποίοι αποθαρρύνουν τις άμεσες ξένες επενδύσεις στον αντίποδα λοιπόν αυτών θα αναφερθούν σε αυτές τις ενότητες ενδεχόμενες λύσεις που μπορούν να εφαρμοστούν για να γίνουν τα ελαττώματα προτερήματα. Ήδη σε πολλούς τομείς έχουν γίνει σημαντικά βήματα, με αποτέλεσμα να έχουμε και τα ανωτέρω παραδείγματα άμεσων ξένων επενδύσεων από κολοσσούς. Συνήθως το “όπλο” που έχει μια κοινωνία για να αντιμετωπίσει κάποια προβλήματα που την ταλανίζουν είναι η θέσπιση νόμων. Ωστόσο, δεν θα πρέπει να είναι μόνο αυτό. Θα πρέπει να καλλιεργηθεί γενικότερα μια συγκεκριμένα κουλτούρα προκειμένου οι νόμοι όντως να εφαρμόζονται και να μην συναντώνται άλλες πρακτικές στην πραγματικότητα από αυτές που έχουν θεσπιστεί.

Φυσικά αναντίρρητος παράγοντας καθίσταται και η εποχή την οποία διανύουμε και οι τάσεις που είναι διαφορετικές κάθε φορά και μας καλούν να προσαρμοστούμε. Και ποιες είναι αυτές? Κάποιες είναι διαχρονικές όπως η ανάγκη για φορολογικά κίνητρα, φορολογικές ελαφρύνσεις και απαλλαγές, άλλες πάλι είναι σύγχρονες όπως η ανάγκη για ψηφιοποίηση, χρήση τεχνητής νοημοσύνης, αντικατάσταση ανθρώπινου εργατικού δυναμικού και προσαρμογή στα ευρωπαϊκά πρότυπα. Όμως επειδή θα πρέπει να υιοθετηθεί ένα μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης είναι απαραίτητο να γίνει μια σταδιακή μετάβαση σε διάφορους τομείς και να υπολογιστούν και άλλοι παράγοντες πέρα από την ταχεία κίνηση κεφαλαίων μέσω των άμεσων ξένων επενδύσεων.

4.2 Προτάσεις για φορολογικά κίνητρα

Οι φόροι εισοδήματος εταιρειών και φυσικών προσώπων έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη και τις επενδύσεις. Οι φόροι εισοδήματος εταιρειών επηρεάζουν τόσο τον τόπο εγκατάστασης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων όσο και τις εγχώριες και άμεσες ξένες επενδύσεις. **Οι φορολογικοί συντελεστές, ο τρόπος καθορισμού της φορολογικής βάσης και πτυχές της φορολογικής συμμόρφωσης** αποτελούν σημαντικούς προσδιοριστικούς παράγοντες των οικονομικών συνεπειών της φορολογίας. Η φορολογική μεταχείριση των διαφόρων πηγών χρηματοδότησης, ο σχεδιασμός των φορολογικών κινήτρων και ο χρόνος που δαπανάται από τις επιχειρήσεις για τη φορολογική συμμόρφωση μπορούν να επηρεάσουν τις παραγωγικές επενδύσεις. Οι διαφορές στους φόρους εισοδήματος εταιρειών μπορούν να προκαλέσουν τη μετατόπιση των κερδών των πολυεθνικών εταιρειών από χώρες με υψηλή φορολογία σε χώρες με χαμηλή φορολογία.

Τι πρέπει όμως να ισχύει φορολογικά προκειμένου να έλξει η χώρα μας τις άμεσες ξένες επενδύσεις³⁸?

- 1) Φορολογικό σύστημα που συγκρατεί σε χαμηλά επίπεδα τον πραγματικό οριακό φορολογικό συντελεστή. Έτσι ώστε να αισθάνεται ασφαλής ο επενδυτής για κάθε επιπλέον ποσό που επιθυμεί να επενδύσει ότι θα αντιμετωπιστεί φορολογικά ευνοϊκά.
- 2) Παροχή χρονοδιαγραμμάτων ταχύτερης απόσβεσης ή άμεσος καταλογισμός δαπανών ή η δυνατότητα έκπτωσης των δαπανών.
- 3) Μετατροπή του κόστους ιδίων κεφαλαίων σε εκπιπτόμενο.
- 4) Παροχή φορολογικών κινήτρων για E&A.
- 5) Βελτίωση των προϋποθέσεων για τις μεταφερόμενες ζημιές.
- 6) Κίνητρα για φορολογικές ελαφρύνσεις στις πράσινες επενδύσεις.
- 7) Μείωση της φορολόγησης της εργασίας, ιδίως με τους νέους που μπορούν να στελεχώσουν και να προσφέρουν στις επιχειρήσεις όντας πιο πολύ εξοικειωμένοι με την τεχνολογία καθώς μπορεί να συμβάλει και σαν αντικίνητρο για να μη φεύγουν στο εξωτερικό αναζητώντας θέσεις εργασίας.
- 8) Μετατόπιση της φορολογικής βάσης σε βάσεις που θα είναι ωφέλιμες και ανταποδοτικές για την κοινωνία όπως οι περιβαλλοντικές βάσεις.

³⁸Θεματικό Ενημερωτικό Δελτίο Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σχετικά με την φορολογία, ημερομηνία πρόσβασης, Ιούνιος του 2018 <https://commission.europa.eu/system/files/2018-06/european-semester-thematic-factsheet-taxation-el-0.pdf>.

- 9) **Περιοδική φορολόγηση των ακινήτων.** Αυτό το μέτρο θα μπορούσε να προσελκύσει το ενδιαφέρον επενδυτών για επενδύσεις σε ακίνητα προκειμένου να μην αποθαρρύνονται από την συνεχή και συστηματική φορολόγηση της ακίνητης περιουσίας.
- 10) **Ευνοϊκά προς τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας φορολογικά καθεστώτα** που παρέχουν φορολογική ελάφρυνση για τα αποτελέσματα δραστηριοτήτων E&A.
- 11) **Θεσμοθέτηση απλών και κατανοητών φορολογικών νόμων** προκειμένου να καλλιεργηθεί η συμπεριφορά εκπλήρωσης των φορολογικών υποχρεώσεων χωρίς να δημιουργούνται φαινόμενα φοροδιαφυγής.
- 12) **Σύνδεση των φόρων με παροχές**, προκειμένου να εκπληρωθεί και το ανωτέρω μέτρο και να καλλιεργηθεί μια ηθική για την ορθή φορολογική συμπεριφορά.
- 13) **Ενίσχυση στρατηγικών επενδύσεων** που συμβάλλουν στην άνθηση της οικονομίας μιας χώρας με διενέργεια αφορολόγητων αποθεματικών, επιστροφές πιστωτικού υπολοίπου φόρου προστιθέμενης αξίας και μείωση ή η απαλλαγή από τέλη, ειδικούς φόρους και δικαιώματα ή αμοιβές τρίτων.
- 14) **Μειωμένος Φορολογικός Συντελεστής για Νέες Επενδύσεις** για τα πρώτα χρόνια προκειμένου να βοηθηθούν οι επιχειρήσεις για τα πρώτα χρόνια.
- 15) **Φορολογικά κίνητρα για επιχειρήσεις που συμβάλλουν σε κοινωνικά προγράμματα,** ενθαρρύνοντας την εταιρική κοινωνική ευθύνη.

Τα ανωτέρω θα μπορούσαν να αποτελέσουν ιδέες και λύσεις που θα στρέψουν την προσοχή των επενδυτών στον ελλαδικό χώρο.

4.3 Προβολή τομέων της ελληνικής οικονομίας με συγκριτικό πλεονέκτημα

Η Ελλάδα έχει συγκριτικά πλεονεκτήματα σε διάφορους τομείς της που μπορούν να αξιοποιηθούν για επενδύσεις. Ορισμένοι από αυτούς τους τομείς είναι οι κάτωθι:

I. Γεωγραφική Θέση:

Η γεωγραφική θέση της Ελλάδας την καθιστά γέφυρα μεταξύ της Ευρώπης, της Ασίας και της Αφρικής. Αυτό μπορεί να αξιοποιηθεί για διευκόλυνση εμπορικών συναλλαγών και λογιστικών ροών. Η γεωγραφική θέση της Ελλάδας από την αρχαιότητα επιτελούσε πολύ σημαντικό ρόλο στο εμπόριο ανάμεσα σε αυτές τις τρεις ηπείρους. Οι μεγάλοι λιμένες της Ελλάδας, όπως ο Πειραιάς, είναι κεντρικοί κόμβοι ναυτιλίας στη Μεσόγειο. Αυτό καθιστά ευκολότερες τις εισαγωγές και εξαγωγές, ενθαρρύνοντας την επένδυση σε ναυτιλιακές δραστηριότητες. Η θέση όμως της Ελλάδας μπορεί να αξιοποιηθεί και σε ενεργειακά έργα. Η γεωγραφική θέση της

Ελλάδας, μπορεί να αποτελέσει πολύ σημαντικό παράγοντα για την ανάπτυξη στρατηγικών συνεργασιών με γειτονικές χώρες.

II. Τουρισμός:

Η Ελλάδα διαθέτει πλούσια πολιτιστική κληρονομιά, φυσική ομορφιά και ιστορία, που την καθιστούν έναν από τους κορυφαίους τουριστικούς προορισμούς. Ο τομέας του τουρισμού μπορεί να είναι πολύ ελκυστικός για επενδύσεις σε καταλυτικές υποδομές και τουριστικές υπηρεσίες. Η θεσμοθέτηση ευνοϊκών πολιτικών προς τον τουρισμό ο οποίος είναι ο κύριος παράγοντας ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας αποτελεί διαχρονικό μέλημα της χάραξης των πολιτικών της χώρας μας και δεν θα πρέπει ως προς τον τομέα αυτό να υπάρξει εφησυχασμός, ωστόσο θα πρέπει να λαμβάνονται πάντα υπόψιν και το τοπικό πλαίσιο και ο σεβασμός προς αυτό.

III. Ενέργεια:

Η Ελλάδα διαθέτει σημαντικό δυναμικό στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, όπως ο άνεμος και το ηλιακό φως. Επενδύσεις σε αυτόν τον τομέα μπορούν να συμβάλουν στη μείωση των εξαρτήσεων από τις παραδοσιακές πηγές ενέργειας, όπως αναφέρθηκε κι ανωτέρω το παράδειγμα της Αστυπάλαιας.

Διάγραμμα 9. Ποσοστά ερωτηθέντων επιχειρήσεων και επενδυτών σχετικά με την βιωσιμότητα ως παράγοντας επιρροής για την πραγματοποίηση επενδύσεων σύμφωνα με έρευνα της ΕΥ European Investment Monitor (EIM) του Ιουλίου 2021, όπως δημοσιεύτηκαν από την Ernst & Young – Greece στην ιστοσελίδα τους https://www.ey.com/el_gr/attractiveness/21/ereyna-ey-gia-tis-ameses-ksenes-ependyseis-stin-ellada-2021 ,ημερομηνία πρόσβασης: 14-07-2021

IV. Ναυτιλία:

Η ναυτιλία αποτελεί έναν σημαντικό τομέα που συνδέεται άμεσα με τις επενδύσεις και διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην οικονομία. Συγκεκριμένα, η ναυτιλία συμβάλλει στην συνδεσιμότητα των Εμπορικών Λιμένων με την εύκολη εισαγωγή και εξαγωγή εμπορευμάτων, η ναυτιλία συνδέεται στενά με άλλους κλάδους της οικονομίας όπως η ενέργεια, η κατασκευή, οι υπηρεσίες και ο εμπορικός τομέας, ενισχύονται οι διεθνείς σχέσεις μέσω της ναυτιλίας. Επίσης ο ρόλος της ναυτιλίας είναι πολύ σημαντικός στην ανάπτυξη των επενδύσεων καθώς είναι πολυεπίπεδη και προσφέρει ευρεία γκάμα εργασιών. Τέλος, η ναυτιλία συμβάλλει στη διασφάλιση της ενεργειακής ασφάλειας, μεταφέροντας καύσιμα και άλλες ενεργειακές πηγές σε διάφορες περιοχές του κόσμου.

V. Αγροτική Παραγωγή:

Ένας από τους τομείς που έχει συγκριτικό πλεονέκτημα η Ελλάδα είναι αναμφισβήτητα ο πρωτογενής τομέας. Ο πρωτογενής τομέας αφορά τη γεωργία, την κτηνοτροφία, τον αλιευτικό τομέα και τη δασική οικονομία. Στην Ελλάδα, η πρωτογενής παραγωγή αποτελεί σημαντικό τμήμα της οικονομίας, και οι επενδύσεις σε αυτόν τον τομέα μπορούν να έχουν σημαντικές επιπτώσεις. Οι επενδύσεις θα μπορούσαν να γίνουν σε σύγχρονες γεωργικές πρακτικές, τεχνολογία και μεθόδους καλλιέργειας, στην έρευνα και στην καινοτομία στον τομέα της γεωργίας, περιλαμβανομένων των βιοτεχνολογικών εφαρμογών, μπορούν να βελτιώσουν την ποιότητα και την ποσότητα των γεωργικών προϊόντων στην βιώσιμη κτηνοτροφία, στην αλιεία και υδατοκαλλιέργεια και στην υποστήριξη τοπικών προϊόντων και αγορών.

Οι επενδύσεις στους ανωτέρω τομείς θα μπορούσαν να διευκολυνθούν όταν παρέχεται από το κράτος ένα σύστημα ταχύτερης αδειοδότησης με την απλοποίηση των διαδικασιών εγκρίσεων. Η χώρα μας έχοντας συγκριτικό πλεονέκτημα σε αυτούς τους τομείς θα πρέπει να αξιοποιήσει τις δυνατότητες της στο έπακρο προκειμένου να έλξει επενδύσεις, καθώς αυτοί οι τομείς είναι ήδη γνωστοί στο εξωτερικό και προσελκύουν διαχρονικά άμεσες ξένες επενδύσεις. Ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να λησμονείται ότι η αξιοποίηση αυτών των τομέων απαιτεί υποδομές και ένα κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο.

4.4 Ο ρόλος των ομογενών

Ο όρος "ομογενείς" αναφέρεται σε άτομα ή κοινότητες που προέρχονται από τον ίδιο γεωγραφικό χώρο ή καταγωγή. Στο πλαίσιο των ξένων επενδύσεων, οι ομογενείς μπορούν να διαδραματίσουν εξαιρετικά σημαντικό ρόλο, ειδικά όταν υπάρχει σημαντική ομογένεια σε μια χώρα που επενδύει σε μια άλλη.

Επισημαίνει ότι η προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων σε μια χώρα στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στους ομογενείς της³⁹. Καθώς η διασπορά διαθέτει πολύ μεγαλύτερη εξοικείωση απ' ό,τι οι ξένοι επενδυτές με τα τεκταινόμενα στη χώρα, είναι σε θέση να ξεπεράσει αβεβαιότητες και κινδύνους που στους ξένους φαντάζουν ανυπέρβλητοι και να λάβει ευκολότερα επιχειρηματικές αποφάσεις πραγματοποιώντας επενδύσεις, μεταφέροντας τεχνολογία, εμπλεκόμενη σε δικτυώσεις, που σε κάθε άλλη περίπτωση θα φάνταζαν δύσκολες ή αδύνατες.

Γιατί πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στους ομογενείς⁴⁰?

- 1) Η Ελλάδα διαχρονικά γνώρισε μεγάλα κύματα μεταναστευτικών εκροών, που εκτεταμένη ομογένεια και σημαντικά δίκτυα διασύνδεσης.
- 2) Η ομογένεια κατέχει αξιόλογες θέσεις στην πολιτική, στις επιχειρήσεις, στην ακαδημαϊκή ζωή.
- 3) Οι ομογενείς στην πλειοψηφία τους βρίσκονται σε καλή οικονομική κατάσταση σε οποιονδήποτε τομέα κι αν απασχολούνται.
- 4) Οι ομογενείς όπου κι αν βρίσκονται θέλουν να διατηρούν τους ιδιαίτερους δεσμούς τους με την πατρίδα οι οποίοι εκφράζονται πολλές φορές με την απόκτηση περιουσίας σε αυτήν και την πραγματοποίηση επενδύσεων.
- 5) Οι ομογενείς μπορούν να λειτουργήσουν ως διάυλοι επικοινωνίας και διάδοσης της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς και μέσω αυτών να ‘ διαφημιστεί’ η χώρα μας ως επενδυτικός προορισμός και σε άλλους λαούς με τους οποίους έρχονται σε επαφή οι ομογενείς. Αυτά τα κοινωνικά δίκτυα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία επιχειρηματικών ευκαιριών και για την προώθηση των ξένων επενδύσεων.
- 6) Λόγω των ριζών τους, οι ομογενείς μπορεί να έχουν καλύτερη κατανόηση του τοπικού περιβάλλοντος και των επιχειρηματικών ευκαιριών. Αυτή η γνώση μπορεί να είναι χρήσιμη για τις εταιρείες που εξετάζουν επενδύσεις σε αυτήν τη χώρα.

Για τους ανωτέρω λοιπόν λόγους γίνεται κατανοητό ότι θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στους ομογενείς και στην προσέλκυση αυτών με την εξασφάλιση ιδιαίτερων προνομίων. Πώς μπορεί να γίνει αυτό? Η απάντηση μάλλον βρίσκεται στην ενίσχυση των δεσμών συγγενικών, τοπικών, θρησκευτικών, πολιτιστικών και φυσικά εθνικών. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα

³⁹ Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «i-efemerida» με τίτλο «Αγορά ακινήτων: Οι ομογενείς επενδύουν στην Ελλάδα -Νησιά και Ελληνικό οι τοπ επιλογές» <https://www.iefemerida.gr/oikonomia/agora-akiniton-oi-omogeneis-ependyoyn-stin-ellada>, ημερομηνία πρόσβασης: 8-10-2023.

⁴⁰ Άρθρο του Λόη Λαμπριανίδη που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «Reporter.gr» με τίτλο «Η σημασία της ομογένειας για την οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας» <https://www.reporter.gr/Eidhseis/Oikonomia/373147-H-shmasia-ths-omogeneias-gia-thn-oikonomikh-anaptyxh-ths-Elladas>, ημερομηνία πρόσβασης: 1-01-2019.

μια πολιτικής που υλοποιείται από το 2017 η Πρωτοβουλία «Γέφυρες Γνώσης και συνεργασίας» (<https://www.knowledgebridges.gr/>), μια πολιτική που απευθύνεται στο εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό που εργάζεται στο εξωτερικό αναγνωρίζοντας πως ένα σημαντικό μέρος από αυτούς που έφυγαν στο πλαίσιο του *brain drain* θα παραμείνουν στο εξωτερικό για κάποιο τουλάχιστον διάστημα. Δημιουργείται έτσι μια ηλεκτρονική κοινότητα όλων των Ελλήνων επιστημόνων, ανεξάρτητα σε ποια χώρα ζουν, για να συνδεθούν με την ελληνική οικονομία.. Η δημιουργία διεθνών δικτύων ομογενών, επιχειρηματιών ή ακαδημαϊκών με χρήση των νέων τεχνολογιών, μπορεί να συμβάλει καθοριστικά σε πολλές από τις οικονομικές όψεις της σύνδεσης της ομογένειας με την Ελλάδα.

Η ομογένεια ψηφίζει για τις επενδύσεις της την Ελλάδα και αυτό είναι ένα γεγονός που καθρεφτίζεται κυρίως στην αγορά ακίνητης περιουσίας.

Ειδικότερα πάνω από 1 στα 10 εξοχικά (12,3%) στην Ελλάδα αγοράστηκαν το 2023 από ομογενείς, σύμφωνα με τα στοιχεία από το δίκτυο πωλήσεων της Elxis, εταιρείας παροχής κτηματομεσιτικών και νομικών υπηρεσιών στην Ελλάδα. Αναλυτικότερα, σύμφωνα με τον Γιώργο Γαβρηλίδη, διευθύνοντα σύμβουλο της Elxis, με βάση τα στοιχεία της εταιρίας το 20,5% των ομογενών που αγοράζουν εξοχικό στην Ελλάδα, προέρχονται από την Γερμανία, ένα πρόσθετο 20,5% από τον Καναδά, ενώ ακολουθούν οι ομογενείς από τις ΗΠΑ με 17,8%. Κατοικίες στην Ελλάδα αγοράζουν επίσης ομογενείς που ζουν μόνιμα στην Ολλανδία (11%), την Γαλλία (6,8%) και την Ελβετία (5,4%).

Σύμφωνα με εκτιμήσεις ερευνών και στοιχεία από μεσιτικά γραφεία, χρονικό ορόσημο για το αυξανόμενο ενδιαφέρον της ομογένειας για την αγορά ακινήτων αποτέλεσε η αλλαγή σελίδας της ελληνικής οικονομίας μετά τη δεκαετή οικονομική κρίση, οι αντοχές που δείχνει στις νέες προκλήσεις, καθώς και οι μεγάλες βιώσιμες υπερτοπικές αναπτύξεις, με επίκεντρο την ανάπλαση στο Ελληνικό που αλλάζει τα δεδομένα στη Αθηναϊκή Ριβιέρα.

4.5 Νομοθετικές επεμβάσεις στο ιδιοκτησιακό καθεστώς και παροχή κινήτρων στην επενδυτική πρωτοβουλία (πρόγραμμα Golden Visa)

Οι νομοθετικές επεμβάσεις στο ιδιοκτησιακό καθεστώς και οι παροχές κινήτρων για την επενδυτική πρωτοβουλία αποτελούν συνήθεις πολιτικές επιλογές που χρησιμοποιούν οι κυβερνήσεις για να προωθήσουν την οικονομική ανάπτυξη, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την ελκυστικότητα για επενδυτές. Ορισμένα παραδείγματα πολιτικών ενεργειών σε αυτούς τους τομείς περιλαμβάνουν:

- Φορολογικά Κίνητρα: Ορισμένες κυβερνήσεις παρέχουν φορολογικά κίνητρα για επενδύσεις σε συγκεκριμένους τομείς ή περιοχές. Μπορεί να περιλαμβάνονται φοροαπαλλαγές, μειώσεις φορολογίας ή άλλες ελαφρύνσεις φορολογικού βάρους για τις επενδύσεις.
- Ευνοϊκό Ιδιοκτησιακό Καθεστώς: Εδώ μπορεί να περιλαμβάνεται πιο ευέλικτη νομοθεσία σχετικά με τη γη, τον εκσυγχρονισμό των διαδικασιών άδειας κατασκευής, και άλλα.
- Κίνητρα για Έρευνα και Ανάπτυξη: Εδώ θα πρέπει να προωθηθεί η έρευνα και η ανάπτυξη με διάφορα κίνητρα, όπως φορολογικά και χρηματοδοτικά κίνητρα για επιχειρήσεις που επενδύουν σε καινοτόμες τεχνολογίες.
- Διευκρινιστική Νομοθεσία: Κάποιες χώρες εφαρμόζουν νομοθετικά μέτρα για να διευκολύνουν τις επενδύσεις, όπως η απλοποίηση των διαδικασιών άδειας και η βελτίωση της διαφάνειας στη νομοθεσία.
- Επιδοτήσεις και Επιχορηγήσεις: Ορισμένες κυβερνήσεις παρέχουν άμεσες επιδοτήσεις ή επιχορηγήσεις για επενδύσεις σε συγκεκριμένους κλάδους ή περιοχές που θέλουν να αναπτύξουν αυτό θα μπορούσε να το υλοποιήσει και η Ελλάδα αξιοποιώντας μάλιστα τους τομείς στους οποίους έχει συγκριτικό πλεονέκτημα όπως αναφέρθηκε ανωτέρω.
- Διαφανής και Προβλέψιμη Νομοθεσία: Η κυβέρνηση μπορεί να εργαστεί για να δημιουργήσει διαφανείς και προβλέψιμες νομικές διαδικασίες για την απόκτηση, χρήση και πώληση ιδιοκτησίας. Οι επενδυτές χρειάζονται σαφείς κανόνες που να μην υπόκεινται σε συνεχείς αλλαγές.
- Απλοποίηση των Διαδικασιών Άδειας: Η μείωση της γραφειοκρατίας και η απλοποίηση των διαδικασιών άδειας μπορεί να ενισχύσει την ευελιξία για τους επενδυτές.
- Καταπολέμηση της Εγκληματικότητας και της Απάτης: Η κυβέρνηση μπορεί να λάβει μέτρα για την αύξηση της ασφάλειας των επενδύσεων, καταπολεμώντας την εγκληματικότητα και την απάτη σε σχέση με την ιδιοκτησία.
- Ευνοϊκά Ιδιοκτησιακά Καθεστώτα: Η θέσπιση ευνοϊκών ιδιοκτησιακών καθεστώτων, που προωθούν την εύκολη απόκτηση, χρήση και πώληση ιδιοκτησίας, μπορεί να ενισχύσει το επενδυτικό κλίμα.
- Ευνοϊκοί Φορολογικοί Κανόνες: Η εφαρμογή φορολογικών κινήτρων, όπως φοροαπαλλαγές για επενδύσεις, μπορεί να καταστήσει πιο ελκυστική τη χώρα για τους επενδυτές.

Το πρόγραμμα Golden Visa επίσης είναι ένα πρόγραμμα που προσφέρει σε άτομα την δυνατότητα να αποκτήσουν άδεια διαμονής ή ιθαγένεια σε μια χώρα με βάση την επένδυση που πραγματοποιούν στη χώρα αυτή. Τα οφέλη της χώρας μας από την Golden visa που αφορά κυρίως την ιδιωτική πρωτοβουλία επένδυσης είναι πολλαπλά καθώς σχετίζεται με την ακίνητη

περιουσία, η οποία αποτελεί ένα πολύ σημαντικό εργαλείο άντλησης εσόδων από το κράτος *per se* φορολογικά (φόροι , τέλη, ΕΝΦΙΑ κλπ.). Εκτός αυτού, ενισχύεται η κινητικότητα και ο τουρισμός με τον ερχομό επενδυτών και των οικογενειών τους καθώς η αύξηση των επενδυτών της Golden Visa ανοίγει νέες θέσεις εργασίας στους σχετιζόμενους κλάδους με την αγορά ακινήτων όπως οικοδομές, τουρισμός, μηχανικοί, συμβολαιογράφοι κλπ.

4.6 Ψηφιοποίηση και τεχνολογική εξέλιξη

Η ψηφιοποίηση και η τεχνολογική εξέλιξη έχουν σημαντικό αντίκτυπο στον κόσμο των επενδύσεων. Η ραγδαία αύξηση των ψηφιακών τεχνολογιών και η ψηφιοποίηση των διαφόρων τομέων της οικονομίας έχουν δημιουργήσει νέες ευκαιρίες και δυνατότητες για τους επενδυτές. Όσο πιο φιλικό είναι το περιβάλλον για την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών τόσο πιο εύκολα θα σκεφτεί ένας επενδυτής ότι θα ευνοηθεί η επιχειρηματική του ιδέα και η επενδυτική του πρωτοβουλία. Ένα σύγχρονο περιβάλλον που ‘αγκαλιάζει’ τις νέες τεχνολογίες αποτελεί έναν τόπο κατάλληλο για την δημιουργία *Startups* επιχειρήσεων που επικεντρώνονται στην ανάπτυξη νέων ιδεών, προϊόντων και υπηρεσιών.

Επιπροσθέτως, η αυξανόμενη ζήτηση για ψηφιακές υπηρεσίες και καινοτόμα ψηφιακά προϊόντα είναι σημεία της σύγχρονης εποχής με αποτέλεσμα να στρέφει την προσοχή και των επενδυτών προς αυτήν την κατεύθυνση. Συνεπώς, θα πρέπει να υπάρχουν όλες εκείνες οι υποδομές και το κατάλληλο εξειδικευμένο προσωπικό που μπορεί να τις κάνει λειτουργικές αυτές τις υποδομές στην χώρα υποδοχής προκειμένου να δημιουργηθεί επενδυτικό ενδιαφέρον. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει :

- 1) Να θεσμοθετηθεί ένα κατάλληλο νομικό πλαίσιο που να εγγυάται ασφάλεια στην ανάπτυξη αυτών των επενδύσεων και να έρχεται σε αρμονία με τις νέες απαιτήσεις της ψηφιοποίησης και της τεχνολογικής εξέλιξης (ρυθμίσεις για την τεχνητή νοημοσύνη, για τα κρυπτονομίσματα κλ.).
- 2) Να παρέχονται σεμινάρια και να δημιουργηθούν σχολές οι οποίες θα μπορούν να καταρτίσουν καταλλήλως τους φοιτητές στους τομείς αυτούς προκειμένου να μπορούν να αποτελέσουν το κατάλληλο εργατικό δυναμικό των τομέων αυτών που θα ενεργοποιήσουν το ενδιαφέρον των μελλοντικών επενδυτών και θα λειτουργήσουν και θα τους παρέχουν ασφάλεια για την υλοποίηση επενδύσεων. Θα μπορούσαν να γίνουν και προγράμματα ανταλλαγής με άλλες χώρες που είναι ήδη πιο καταρτισμένες στους τομείς αυτούς, με στόχο την διάχυση της γνώσης.

- 3) Δημιουργία υποδομών και χρηματοδοτήσεις – επιχορηγήσεις από το κράτος για επενδύσεις σε τομείς ψηφιακής υγείας, τηλεϊατρική , **κρυπτονομίσματα** και νέες τεχνολογίες στον τομέα των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.
- 4) Συμμόρφωση με τον ψηφιακό μετασχηματισμό που επιβάλλεται ως προτεραιότητα από την Ευρωπαϊκή Ένωση και προσπάθεια αξιοποίησής του ειδικά στους τομείς που η χώρα μας έχει συγκριτικό πλεονέκτημα. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός αφορά ουσιαστικά την διείσδυση των ψηφιακών τεχνολογιών στις επιχειρήσεις. Εμείς ειδικά στις επιχειρήσεις που αφορούν τον πρωτογενή τομέα και τον τουρισμό μπορούμε να τις αξιοποιήσουμε στο έπακρο. Ένα παράδειγμα αναφορικά με την γεωργία είναι η χρήση αισθητήρων και δεδομένων για την παρακολούθηση των καιρικών συνθηκών, την ποιότητα του εδάφους και τις ανάγκες άρδευσης. Οι αγρότες μπορούν να λαμβάνουν προσαρμοσμένες συμβουλές για την καλλιέργεια, βελτιώνοντας έτσι την απόδοση και μειώνοντας την χρήση φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων. Στον τουρισμό, από την άλλη ο ψηφιακός μετασχηματισμός μπορεί να εκδηλωθεί μέσω ηλεκτρονικών κρατήσεων, εξατομικευμένων εμπειριών ταξιδιού και εφαρμογών που παρέχουν πληροφορίες για τοπικά αξιοθέατα και δραστηριότητες.

Δεν πρέπει να λησμονούμε ότι αυτά τα προγράμματα πρέπει να τα αγκαλιάσει η ελληνική πολιτική και κοινωνία καθώς ήδη υπάρχει σημαντική θεσμοθέτηση και αρωγή από την Ευρωπαϊκή Ένωση και εκτός των άλλων θα οδηγήσουν στην καλλιέργεια ενός ευνοϊκού κλίματος για την ανάπτυξη επενδύσεων. Είναι χαρακτηριστικό μάλιστα ότι σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου⁴¹... *τον Απρίλιο του 2021, το Κοινοβούλιο ενέκρινε το πρόγραμμα Ψηφιακή Ευρώπη, το πρώτο εργαλείο της ΕΕ που αποσκοπεί να επιταχύνει τον ψηφιακό μετασχηματισμό των ευρωπαϊκών κοινωνιών και οικονομιών. Το πρόγραμμα θα επενδύσει σε ψηφιακές λύσεις που μπορούν να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης, να συμβάλουν στην πράσινη μετάβαση και να διασφαλίσουν την τεχνολογική της υπεροχή. Θα επενδύσει 7,6 δισ. ευρώ σε 5 τομείς: στους υπερυπολογιστές (€2,2 δισ.), στην Τεχνητή Νοημοσύνη (€2,1 δισ.), στην κυβερνοασφάλεια (€1,6 δισ.), στις εξελιγμένες ψηφιακές δεξιότητες (€577 εκατ.) και στη διεύρυνση της χρήσης των ψηφιακών τεχνολογιών σε ολόκληρη την οικονομία και την κοινωνία της ΕΕ (€1,1 δισ)..*''

Τέλος, είναι πολύ σημαντικό ότι στην τάση αυτή έπαιξε καθοριστικό ρόλο και η έκρηξη της πανδημίας. Όπως τονίζουν οι αναλυτές της Alpha Bank παρατηρείται σημαντική αύξηση

⁴¹ Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με τίτλο «Διαμόρφωση ψηφιακού μετασχηματισμού: Επεξήγηση της στρατηγικής της ΕΕ» <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/society/20210414STO02010/diamorfosi-psifiakou-metaschimatismou-epexigisi-tis-stratigikis-tis-ee>, ημερομηνία πρόσβασης: 22-04-2021.

επενδύσεων σε μηχανολογικό εξοπλισμό και τεχνολογία, αναθέρμανση των άμεσων ξένων επενδύσεων, αλλά και γρήγορη ψηφιοποίηση λειτουργιών των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Η μεγάλη άνοδος των επενδύσεων σε μηχανολογικό και τεχνολογικό εξοπλισμό το 2021 και η αναθέρμανση των ξένων επενδύσεων, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η πανδημία επιτάχυνε την ψηφιοποίηση των λειτουργιών των μικρομεσαίων ελληνικών επιχειρήσεων, με περισσότερες από τις μισές να δηλώνουν ότι άλλαξε ο βαθμός στον οποίο χρησιμοποιούν την τεχνολογία, δημιουργούν τις βάσεις για σημαντική άνοδο της παραγωγικότητας στην οικονομία, με την υποστήριξη, τα επόμενα χρόνια, και των μεγάλων επενδύσεων που θα γίνουν μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης.

Όπως σημειώνει σε ανάλυσή της η Alpha Bank⁴², οι επενδύσεις στην Ελλάδα αυξήθηκαν στο πρώτο εννεάμηνο του 2021, κατά 16,3% σε ετήσια βάση ενώ εκτιμάται ότι θα ενισχύσουν περαιτέρω τη δυναμική τους την επόμενη τριετία, υποστηριζόμενες, σε μεγάλο βαθμό, από τη χρηματοδότηση που αναμένεται να λάβει η χώρα μας από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης, το οποίο θα αναλυθεί κατωτέρω, οι οποίες αποσκοπούν στην εμπέδωση ενός φιλικού, προς την επιχειρηματικότητα και τις επενδύσεις, περιβάλλοντος.

Η άνοδος των επενδύσεων σε μηχανολογικό και τεχνολογικό εξοπλισμό το πρώτο εννεάμηνο του 2021, -συνεισφέροντας το 41% περίπου της συνολικής αύξησης των επενδύσεων - έχει ιδιαίτερη σημασία.

Παρά τις δυσμενείς επιπτώσεις στην παραγωγικότητα από τις διαταραχές στις εφοδιαστικές αλυσίδες κατά την περίοδο της πανδημίας, η σημαντική άνοδος των επενδύσεων σε κεφαλαιουχικό εξοπλισμό, σε συνδυασμό με την ψηφιοποίηση και την τεχνολογική αναβάθμιση που πραγματοποιείται την τελευταία διετία, αναμένεται να προσδώσουν σημαντικά οφέλη σε όρους παραγωγικότητας, ενισχύοντας, κατά συνέπεια, την αναπτυξιακή δυναμική της Ελληνικής οικονομίας. Στην κατεύθυνση αυτή αναμένεται να συμβάλει η αναμενόμενη εισροή άμεσων ξένων επενδύσεων (Α.Ξ.Ε) τα επόμενα έτη.

⁴² Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «Business daily» με τίτλο «Νέες επενδύσεις και ψηφιοποίηση των ΜμΕ δίνουν ώθηση στην παραγωγικότητα» https://www.businessdaily.gr/oikonomia/56417_nees-ependyseis-kai-psi-fiopoiisi-ton-mme-dinoyn-othisi-stin-paragogikotita, ημερομηνία πρόσβασης: 23-01-2022.

4.7 Πρόγραμμα’’ Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας: Ελλάδα 2.0’’

Έχοντας φτάσει στο τελευταίο κεφάλαιο αυτής της Ενότητας καθώς και συνολικά του ουσιαστικού μέρους της εργασίας θα γίνει και μια σύντομη αναφορά του "Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας: Ελλάδα 2.0"⁴³ το οποίο αναφέρεται σε ένα εκτενές πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ξεκίνησε στην Ελλάδα με στόχο την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης και την προετοιμασία της χώρας για τη μετακίνηση προς μια πιο βιώσιμη και ανθεκτική οικονομία και όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό συνδέεται άμεσα με την επενδυτική πρωτοβουλία την οποία έρχεται για να την ‘αγκαλιάσει’ και ουσιαστικά να την υποστηρίξει.

Το πρόγραμμα αυτό δημιουργήθηκε από την Ελληνική Κυβέρνηση και ανακοινώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2020⁴⁴. Πρόκειται για ένα εκτενές πρόγραμμα που σχεδιάστηκε για να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις της πανδημίας του COVID-19 και να προωθήσει την οικονομική ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα της χώρας. Περιλαμβάνει πολλαπλές δράσεις που καλύπτουν διάφορους τομείς, όπως η ψηφιοποίηση, η εκπαίδευση, η υγεία, η αειφορία, η ενέργεια, η καινοτομία, και άλλοι. Οι κύριοι άξονες του προγράμματος περιλαμβάνουν:

-Ψηφιοποίηση και Καινοτομία: Επενδύσεις σε ψηφιακές υποδομές, τεχνολογίες και καινοτομία, με στόχο την ενίσχυση της ψηφιακής οικονομίας και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας. Ο δεύτερος πυλώνας του ελληνικού Σχεδίου αφορά στην ψηφιακή μετάβαση (συνδεσιμότητα, ψηφιακός μετασχηματισμός κράτους και επιχειρήσεων), έχει συνολικό προϋπολογισμό Ευρώ 2,1 δισ. και περιλαμβάνει επενδύσεις ύψους Ευρώ 375 εκατ. που θα δοθούν με τη μορφή επιδοτήσεων, για την ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών ηλεκτρονικών πληρωμών, εργασίας από απόσταση, ψηφιακού γραφείου, digital marketplace, Κυβερνοασφάλειας κ.λπ., με σκοπό τη βελτίωση της λειτουργίας, της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητάς τους.

-Εκπαίδευση και Δεξιότητες: Προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και την προετοιμασία για την ψηφιακή εποχή.

⁴³ <https://greece20.gov.gr/>

⁴⁴ Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «Business daily » με τίτλο «Νέες επενδύσεις και ψηφιοποίηση των ΜμΕ δίνουν ώθηση στην παραγωγικότητα» https://www.businessdaily.gr/oikonomia/56417_nees-ependyseis-kai-psifiopoiisi-ton-mme-dinoy-n-othisi-stin-paragogikotita ημερομηνία πρόσβασης: 23-01-2022.

-Αειφορία και Πράσινη Ανάπτυξη: Προγράμματα για την προώθηση της πράσινης ανάπτυξης, της αειφορίας και της ανακύκλωσης. Επενδύσεις σε πράσινες τεχνολογίες, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και πρωτοβουλίες για τη μείωση του ανθρακούχου αποτυπώματος μπορούν να ελκύνουν επενδυτές που ενδιαφέρονται για την αειφορία.

Διάγραμμα 10. Ποσοστά επιλογής των επενδυτών για Άμεσες Ξένες Επενδύσεις με βάση την βιωσιμότητα σύμφωνα με έρευνα Schrodgers που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «new money», 12-12-2022 σε άρθρο με τίτλο «Οι «έμπειροι» επενδυτές «βλέπουν» τη βιωσιμότητα ως κλειδί για αποδόσεις»<https://www.newmoney.gr/roh/palmos-oikonomias/ependyseis/erevna-schrodgers-i-empiri-ependites-vlepoun-ti-viosimotita-os-klidi-gia-apodosis/>.

-Ανάπτυξη Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος: Μέτρα για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, την ελαχιστοποίηση των γραφειοκρατικών διαδικασιών και την ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

-Υγεία: Επενδύσεις στον τομέα της υγείας, συμπεριλαμβανομένης της ψηφιακής υγείας και της αναβάθμισης των υποδομών υγείας.

-Επενδύσεις στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ): Στήριξη των ΜΜΕ μέσω επενδύσεων, χρηματοδότησης και παροχής επιχειρηματικού υποστήριξης.

-Τουρισμός: Επενδύσεις στον τομέα του τουρισμού για την αναζωογόνηση του κλάδου μέσω ψηφιακών τεχνολογιών και πράσινων πρωτοβουλιών.

-Υποδομές και Καινοτομία: Η δέσμευση σε υποδομές και καινοτομία μπορεί να είναι ένας προσανατολισμός που προσελκύει επενδυτές. Έργα υποδομής, όπως η βελτίωση των ψηφιακών επικοινωνιών, αειφόροι μεταφορές και ενέργεια, μπορούν να κάνουν τη χώρα πιο ελκυστική για επενδύσεις.

Συνολικά, η δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για τις επιχειρήσεις και η επένδυση σε καινοτόμες λύσεις μπορούν να καταστήσουν την Ελλάδα προσιτή και ελκυστική για τους ξένους επενδυτές.

Η επίσημη ιστοσελίδα που αναφέρεται στο ανωτέρω πρόγραμμα είναι η εξής: <https://greece20.gov.gr/> και σύμφωνα με αυτή :

Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Ελλάδα 2.0, εγκρίθηκε στις 13 Ιουλίου 2021 από το Συμβούλιο Οικονομικών Δημοσιονομικών Θεμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ecofin). Το «Ελλάδα 2.0» περιλαμβάνει 106 επενδύσεις και 68 μεταρρυθμίσεις, καταναμημένες σε 4 πυλώνες: Πράσινη Μετάβαση, Ψηφιακή Μετάβαση, Απασχόληση-Δεξιότητες- Κοινωνική Συνοχή, Ιδιωτικές επενδύσεις και μετασχηματισμός της οικονομίας.

Συγκεντρώνει 31,16 δισ. ευρώ εκ των οποίων ευρωπαϊκοί πόροι 30,5 δισ. ευρώ που θα διοχετευθούν μέσω επιχορηγήσεων και δανείων, ενώ αναμένεται να κινητοποιήσει 60 δισ. € συνολικές επενδύσεις στη χώρα, έως το τέλος του 2026, όπου θα πρέπει να έχουν υλοποιηθεί όλα τα έργα.

Πίνακας 5- Προϋπολογισμός Ταμείου Ανάκαμψης - Επενδυτικοί Πόροι που Κινητοποιούνται (σε εκατ. €) σε σύμπτυξη από την ιστοσελίδα <https://greece20.gov.gr/pylwnes-aksones/>

1. Πράσινη Μετάβαση (4 άξονες)	6.194	11.604
2. Ψηφιακή Μετάβαση (3 άξονες)	2.177	2.337
3. Απασχόληση, Δεξιότητες, Κοινωνική Συνοχή (4 άξονες)	5.185	5.268
4. Ιδιωτικές επενδύσεις και μετασχηματισμός της οικονομίας (7 άξονες)	4.880	8.779

Γενικό Άθροισμα :

18.435

27.988

Δάνεια :	12.728	31.819
Συνολικοί Επενδυτικοί Πόροι :	31.163	59.

4.8 Συμπεράσματα

Στο κεφάλαιο αυτό επιχειρήθηκαν να δοθούν απαντήσεις στο ερώτημα του τι μπορεί να βελτιωθεί περαιτέρω προκειμένου να αποτελέσουμε χώρα υποδοχής επενδύσεων. Για τη βιώσιμη ανάπτυξη των επενδύσεων στην Ελλάδα θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην δημιουργία ενός σταθερού επιχειρηματικού περιβάλλοντος, με μειωμένη γραφειοκρατία και διαφανή νομοθεσία, προάγει την εμπιστοσύνη των επενδυτών, να εκπαιδευτεί και να καταρτιστεί ένα εργατικό δυναμικό ανταποκρινόμενο αφενός στους τομείς που η χώρα μας διαθέτει συγκριτικό πλεονέκτημα αφετέρου στις σύγχρονες τάσεις ψηφιακού μετασχηματισμού, να δημιουργηθούν οι κατάλληλες υποδομές που θα υποστηρίξουν τα προαναφερθέντα, να γίνουν οι σωστές διασυνδέσεις μέσω των ομογενών οι οποίοι αποτελούν πολύ σημαντικό και αναπόσπαστο τμήμα της ιστορίας και της οικονομίας μας και τέλος να συνεχιστεί το πολύ σημαντικό πρόγραμμα του Προγράμματος'' Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας: Ελλάδα 2.0'' προκειμένου να δοθεί ώθηση στην ελληνική οικονομία. Η ολοκλήρωση αυτών των πτυχών μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που προάγει τη βιώσιμη ανάπτυξη των επενδύσεων στην Ελλάδα. Ωστόσο, πάντα είναι σημαντικό να γίνεται σωστή διαχείριση για να αποφευχθούν πιθανά προβλήματα, όπως η εξάρτηση από ξένες εταιρείες ή η ανεπαρκής προστασία των εργαζομένων και του περιβάλλοντος.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ -ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγηση του αποτυπώματος των επενδύσεων στην Ελλάδα είναι ένα πολύπλοκο θέμα και εξαρτάται από διάφορους παράγοντες, οι περισσότεροι από τους οποίους με την παρούσα εργασία επιχειρήθηκε να αναφερθούν. Οι επενδύσεις σχετίζονται με την εισροή χρημάτων και τα χρήματα με το κέρδος και την οικονομία μιας χώρας συνεπώς είναι ένα φαινόμενο που επηρεάζει όλους τους τομείς της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής ζωής μιας χώρας και ως τέτοιο επηρεάζεται από αυτούς.

Στην Ελλάδα επενδύσεις γίνονται από τις απαρχές της ιστορίας της παίρνοντας διαφορετικές κάθε φορά μορφές και αυτό οφείλεται τόσο στην ιστορία και τον πολιτισμό της όσο και στην γεωγραφική της θέση. Την τελευταία δεκαετία άλλαξαν πολλά βελτιώθηκαν σημαντικά κάποιοι τομείς της μέσω πολιτικών αποφάσεων, ψήφισή νόμων και την αδήριτη ανάγκη της για την ανάπτυξη της οικονομίας της με αποτέλεσμα να γίνουν πολλές επενδύσεις από μεγάλες πολυεθνικές και όχι μόνο και από την ιδιωτική πρωτοβουλία.

Οι επενδύσεις των μεγάλων εταιριών όπως η Pfizer, Deloitte, Amazon, Cisco, Microsoft και Volkswagen είχαν μεγάλο αντίκτυπο στην οικονομία της χώρας μας. Νέες θέσεις εργασίας δημιουργήθηκαν, η τεχνολογική ανάπτυξη άνθησε και διευκολύνθηκε η ψηφιακή μετάβαση, η έρευνα και ανάπτυξη ενισχύθηκαν και λήφθηκαν πρωτοβουλίες και έργα που πιθανόν να μην είχαν ληφθεί ποτέ αν δεν μεσολαβούσαν οι επενδύσεις αυτές.

Ωστόσο, πρέπει να λαμβάνονται υπόψιν τα εξής πρώτον θα πρέπει οι κυβερνήσεις να θεσμοθετούν νόμους που ευνοούν τις άμεσες ξένες επενδύσεις, όπως και έκαναν πολλές φορές τα τελευταία χρόνια με τους νόμους που έδωσαν κίνητρα για επένδυση στην Ελλάδα όπως ο Ν. 4635/2019, νόμοι για την βιωσιμότητα των επιχειρήσεων με την δημιουργία του μητρώου αξιολογητών ήδη από το 2011, νόμοι για την προώθηση των επενδύσεων όπως τον νόμο του 5093/2023 και φυσικά με την δημιουργία του πλαισίου του ‘Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας : Ελλάδα 2.0’. Οι κυβερνήσεις θα πρέπει να συνεχίσουν προς αυτήν την κατεύθυνση υπολογίζοντας όμως ότι θα πρέπει να υπάρχει βιωσιμότητα και σεβασμός στους ίδιους τους ανθρώπους της κοινωνίας που θα υποδεχτεί τις επενδύσεις και του περιβάλλοντος που θα γίνει χώρος υποδοχής αυτών.

Τα χρόνια προβλήματα που αποτελούν τροχοπέδη για τις επενδύσεις, όπως η γραφειοκρατία, η διαφθορά, η οικονομική κρίση και ούτω καθεξής αν και έχει γίνει προσπάθεια να αντιμετωπιστούν μένουν ακόμη πολλά για να γίνουν προκειμένου να φτάσουμε στο έπακρο των

δυνατοτήτων μας ως επενδυτικός προορισμός. Και θα πρέπει να γίνει η αξιοποίηση αυτή, γιατί οι επενδύσεις αυτές θα βοηθήσουν στην οικονομική ανάπτυξη, δημιουργώντας θέσεις εργασίας και ενισχύοντας την παραγωγικότητα, θα βοηθήσουν στην δημιουργία κατάλληλων υποδομών που θα χρησιμοποιηθούν και από τους ντόπιους κατοίκους και θα ενισχυθεί η καινοτομία και η μετάβαση στην νέα εποχή της ψηφιοποίησης.

Η συνεχής αξιολόγηση και προσαρμογή των πολιτικών μπορεί να βοηθήσει στη βελτίωση του αποτυπώματος των επενδύσεων και στην επίτευξη της επιθυμητής βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης η οποία πρέπει να εντυπωθεί στην νοοτροπία όλων μας.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διαγράμματα:

Διάγραμμα 1. Ποσοστό ανεργίας Ελλάδα και Ε.Ε από την χρονική περίοδο 2008-2023 σύμφωνα με έρευνα της Eurostat «Οικονομικός Ταχυδρόμος» <https://www.ot.gr/2023/11/03/oikonomia/macro/anergia-nea-yporisisti-sto-65-stin-eyrozoni-stis-dyo-xores-me-dipsifio-pososto-i-ellada/>, ημερομηνία πρόσβασης: 3-11-2023.....σελ. 11

Διάγραμμα 2. Ποσοστά των δέκα πιο ελκυστικών ευρωπαϊκών επενδυτικών προορισμών σύμφωνα με έρευνα της EY European Investment Monitor (EIM) όπως δημοσιεύτηκαν από την Ernst & Young – Greece στην ιστοσελίδα τους, https://www.ey.com/el_gr/attractiveness/21/ereyna-ey-gia-tis-ameses-ksenes-ependyseis-stin-ellada-2021, ημερομηνία πρόσβασης: 14-07-2021.....σελ.17

Διάγραμμα 3. Ποσοστά ερωτηθέντων επιχειρήσεων και επενδυτών σχετικά με την εκτίμηση τους ότι η εικόνα της Ελλάδας θα βελτιωθεί ως επενδυτικός προορισμός σύμφωνα με έρευνα της EY European Investment Monitor (EIM)) όπως δημοσιεύτηκαν από την Ernst & Young – Greece στην ιστοσελίδα τους. https://www.ey.com/el_gr/attractiveness/21/ereyna-ey-gia-tis-ameses-ksenes-ependyseis-stin-ellada-2021, ημερομηνία πρόσβασης: 14-07-2021.....σελ.17

Διάγραμμα 4. Ποσοστά ερωτηθέντων επιχειρήσεων και επενδυτών σχετικά με την εκτίμηση τους για τις επενδύσεις τους στην Ελλάδα σύμφωνα με έρευνα της EY European Investment Monitor (EIM) του Ιουλίου 2021) όπως δημοσιεύτηκαν από την Ernst & Young – Greece στην ιστοσελίδα τους. https://www.ey.com/el_gr/attractiveness/21/ereyna-ey-gia-tis-ameses-ksenes-ependyseis-stin-ellada-2021, ημερομηνία πρόσβασης: 14-07-2021.....σελ.18

Διάγραμμα 5. Περιεχόμενου του Αστυπάλαια project / Volkswagen Group που αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα <https://www.autonomous.gr/pos-ependysi-vw-group-tha-metashimatisi-tin-astypalaia/> σε άρθρο του Μένιου Κατή με τίτλο « Πως η επένδυση του VW Group θα μετασηματίσει την Αστυπάλαια», ημερομηνία πρόσβασης στις 4-11-2020.....σελ.42

Διάγραμμα 6. Η εξέλιξη των άμεσων ξένων επενδύσεων στην Ελλάδα μέχρι το 2021 που αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα της εφημερίδας της «καθημερινής» που δημοσιεύτηκε σε άρθρο της Δήμητρας Μανιφάβας με τίτλο «Ρεκόρ 31 ετών στις άμεσες ξένες επενδύσεις» στις 11 -06-

2022:<https://www.kathimerini.gr/economy/561903766/rekor-31-eton-stis-ameses-xenes-ependyseis/>.....σελ.57

Διάγραμμα 7. Μέσοι όροι των άμεσων ξένων επενδύσεων το 2021 και το 2022 ανάλογα των επενδυτικών προϊόντων από την Τράπεζα της Ελλάδος που δημοσιεύτηκε σε άρθρο της Ειρήνης Χρυσολωράς με τίτλο «Οι «σκιές» στο ρεκόρ των ξένων επενδύσεων στην ιστοσελίδα της εφημερίδας της καθημερινής» στις 11-04-2023:<https://www.kathimerini.gr/economy/562366864/oi-skies-sto-rekor-ton-xenonependyseon/>.....σελ.58

Διάγραμμα 8. Σύγκριση Ελλάδας με άλλες χώρες του ρυθμού αύξησής των άμεσων ξένων επενδύσεων από EY Attractiveness survey Ελλάδα, 2022 που δημοσιεύτηκε σε άρθρο του Στέλιου Μορφίδη με τίτλο «Πάμε για νέο ρεκόρ ξένων άμεσων επενδύσεων το 2022» στην ιστοσελίδα «newmoney», 28-08-2022: <https://www.newmoney.gr/roh/palmos-oikonomias/ependyseis/pame-gia-neo-rekor-xenon-ameson-ependiseon-to-2022-pinakes/>.....σελ.60

Διάγραμμα 9. Ποσοστά ερωτηθέντων επιχειρήσεων και επενδυτών σχετικά με την βιωσιμότητα ως παράγοντας επιρροής για την πραγματοποίηση επενδύσεων σύμφωνα με έρευνα της EY European Investment Monitor (EIM)) όπως δημοσιεύτηκαν από την Ernst & Young – Greece στην ιστοσελίδα τους. https://www.ey.com/el_gr/attractiveness/21/ereyna-ey-gia-tis-ameses-k-senes-ependyseis-stin-ellada-2021, ημερομηνία πρόσβασης: 14-07-2021.....σελ.64

Διάγραμμα 10. Ποσοστά επιλογής των επενδυτών για Άμεσες Ξένες Επενδύσεις με βάση την βιωσιμότητα σύμφωνα με έρευνα Schroders που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «new money» , 12-12-2022 σε άρθρο με τίτλο «Οι «έμπειροι» επενδυτές «βλέπουν» τη βιωσιμότητα ως κλειδί για αποδόσεις»<https://www.newmoney.gr/roh/palmos-oikonomias/ependyseis/erevna-schroders-i-empiri-ependites-vlepoun-ti-viosimotita-os-klidi-gia-apodosis/>.....σελ.73

Πίνακες:

Πίνακας 1- Άρθρο 5 παράγραφος 5 του Ν.3908/2011 «Ποσοστά Ενισχύσεων» από την ιστοσελίδα <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/58456/nomos-3908-2011>.....σελ.22

Πίνακας 2- Χώρες που πραγματοποίησαν τις πιο πολλές Άμεσες Ξένες Επενδύσεις στην Ελλάδα το 2021 από την Coordinated Direct Investment Survey (CDIS), ΔΝΤ που δημοσιεύτηκε σε άρθρο της Συμέλας Τουχτίδου με τίτλο « ΔΝΤ: Η «ακτινογραφία» των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στην Ελλάδα» στην ιστοσελίδα «new money», 9-12-2022: <https://www.newmoney.gr/roh/palamos-oikonomias/oikonomia/dnt-i-aktinografia-ton-ameson-xenon-ependiseon-stin-ellada-diagrammata/>.....σελ.56

Πίνακας 3- Ποσά των άμεσων ξένων επενδύσεων το 2021 και το 2022 ανάλογα των επενδυτικών προϊόντων από την Τράπεζα της Ελλάδος που δημοσιεύτηκε σε άρθρο της Ειρήνης Χρυσολωράς με τίτλο «Οι «σκιές» στο ρεκόρ των ξένων επενδύσεων στην ιστοσελίδα της εφημερίδας της καθημερινής» στις 11-04-2023: <https://www.kathimerini.gr/economy/562366864/oi-skies-sto-rekor-ton-xenon-ependyseon/>.....σελ.58

Πίνακας 4- Χώρες που πραγματοποίησαν Άμεσες Ξένες Επενδύσεις και μερίδια προέλευσης με βάση την γεωγραφική κατανομή της Ελλάδας σύμφωνα με την EY Attractiveness survey Ελλάδα, 2022 που δημοσιεύτηκε σε άρθρο του Στέλιου Μορφίδη με τίτλο «Πάμε για νέο ρεκόρ ξένων άμεσων επενδύσεων το 2022» στην ιστοσελίδα new money, Αθήνα 2022 :<https://www.newmoney.gr/roh/palamos-oikonomias/ependyseis/pame-gia-neo-rekor-xenon-ameson-ependiseon-to-2022-pinakes/>.....σελ.59

Πίνακας 5- Προϋπολογισμός Ταμείου Ανάκαμψης - Επενδυτικοί Πόροι που Κινητοποιούνται (σε εκατ. €) σε σύμπτυξη από την ιστοσελίδα <https://greece20.gov.gr/pylwnes-aksones/>.....σελ.74

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ιστοσελίδες:

1. Άρθρο του Γιώργου Μανέττα που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της εφημερίδας «Εθνος» με τίτλο «Γραφειοκρατία, το μεγαλύτερο εμπόδιο για τις επενδύσεις» <https://www.ethnos.gr/Economy/article/81037/grafeiokratiatomegalyteroempodiogiatisependyseis> , ημερομηνία πρόσβασης 6-01-2020.
2. Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της ηλεκτρονικής εφημερίδας «Πρώτο Θέμα» με τίτλο «Έρευνα: Παραμένει εχθρική στις ξένες επενδύσεις η Ελλάδα»

- <https://www.protothema.gr/economy/article/802284/ereuna-paramenei-ehthriki-stis-xenes-ependuseis-i-ellada> , ημερομηνία πρόσβασης 4-07-2018.
3. Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της ηλεκτρονικής εφημερίδας «vorია.gr» με τίτλο «Φορολογία και γραφειοκρατία τροχοπέδη για ξένες επενδύσεις στην Ελλάδα», <https://www.voria.gr/article/forologia-ke-grafiokratia-trochopedi-gia-xenes-ependisis-stin-ellada>, ημερομηνία πρόσβασης 4-07-2018.
 4. Άρθρο του Νικόλαου Φίλιππα στα Οικονομικά Χρονικά, που δημοσιεύθηκε στην τριμηνιαία έκδοση του Οικονομικού Επιμελητηρίου, “Οικονομικά Χρονικά” Τεύχος 160, καθώς και στην ιστοσελίδα Euro2day.gr, Αθήνα 2018. <https://www.euro2day.gr>
 5. Έρευνα του διαNEOσις, Νοέμβριος του 2017 «Πολυνομία, Κακονομία και Γραφειοκρατία στην Ελλάδα Ανάλυση Αποτυχιών του Παρελθόντος και Προτάσεις Βελτιωτικών Παρεμβάσεων» https://www.dianeosis.org/wp-content/uploads/2017/12/Polynomia_Main_UPD_41217.pdf
 6. Άρθρο με τίτλο «Η πολυνομία εμποδίζει τις επενδύσεις» στην ιστοσελίδα <https://www.oenet.gr/%CF%84%CE%B5%CE%BB%CE%B5%CF%85%CF%84%CE%B1%CE%AF%CE%B1-%CE%BD%CE%AD%CE%B1/item/44082-i-polinomia-ebodizei-tis-ependiseis>, ημερομηνία πρόσβασης 6-07-2016.
 7. Άρθρο της Ιωάννας Μάνδρου που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της εφημερίδας «Καθημερινή» με τίτλο «Η Ελλάδα παράγει χιλιάδες διατάγματα, νόμους, τροπολογίες» <https://www.kathimerini.gr/society/847611/i-ellada-paragei-chiliades-diatagmata-nomous-tropologies/> , ημερομηνία πρόσβασης: 30-01-2016.
 8. Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «Economistas» με τίτλο «Φορολογία και ΦΠΑ εμποδίζουν τις ξένες επενδύσεις στην Ελλάδα» https://www.economistas.gr/oikonomia/14530_forologia-kai-fpa-empodizoyn-tis-xenes-ependyseis-stin-ellada , ημερομηνία πρόσβασης: 26-05-2019.
 9. Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της «Ναυτεμπορικής» με τίτλο «Η συμφωνία για ελάχιστο συντελεστή φορολογίας ευκαιρία για ξένες επενδύσεις στην Ελλάδα» <https://www.naftemporiki.gr/finance/790407/i-symfonia-gia-elachisto-syntelesti-forologias-efkairia-gia-xenes-ependyseis-stin-ellada/> , ημερομηνία πρόσβασης: 7-07-2021.
 10. Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της εφημερίδας «Το Βήμα» με τίτλο «ΣΕΒ: Στην Ελλάδα η πιο αργή απονομή δικαιοσύνης στην Ευρώπη» <https://www.tovima.gr/2022/10/14/society/sev-stin-ellada-i-pio-argi-aponomi-dikaiosynis-stin-eyropi/> , ημερομηνία πρόσβασης: 14-10-2022.
 11. Άρθρο του Χρήστου Φλώρου που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «money review» με τίτλο «Πολιτική Σταθερότητα και Οικονομική Ανάπτυξη»

<https://www.moneyreview.gr/opinion/95208/politiki-statherotita-kai-oikonomiki-anaptyxi/> ημερομηνία πρόσβασης: 22-11-2022.

12. Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα του « Οικονομικός Ταχυδρόμος» με τίτλο «Ανεργία: Νέα υποχώρηση στο 6,5% στην ευρωζώνη – Στις δύο χώρες με διψήφιο ποσοστό η Ελλάδα» <https://www.ot.gr/2023/11/03/oikonomia/macro/anergia-nea-yboxorisi-sto-65-stin-eyrozoni-stis-dyo-xores-me-dipsifio-pososto-i-ellada/>, ημερομηνία πρόσβασης: 3-11-2023.
13. Άρθρο του Βαγγέλη Μανδραβέλλη στην ιστοσελίδα του «the power game» με τίτλο «Pfizer: Φοροαπαλλαγές 7,1 εκατ. για την επένδυση στη Θεσσαλονίκη» <https://www.powergame.gr/epichirisis/281043/pfizer-foroapallages-71-ekata-gia-tin-ependysi-sti-thessaloniki/>, ημερομηνία πρόσβασης: 22-07-2022.
14. Άρθρο από την Ernst & Young – Greece με την Επωνυμία: ΕΡΝΣΤ ΚΑΙ ΓΙΑΝΓΚ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της εταιρείας με τίτλο «ΕΥ Attractiveness Survey Ελλάδα, Ιούλιος 2021 , άμεσες ξένες επενδύσεις Η Ελλάδα κερδίζει έδαφος στον επενδυτικό χάρτη. Πώς θα διατηρήσουμε αυτήν τη δυναμική;» https://www.ey.com/el_gr/attractiveness/21/ereyna-ey-gia-tis-ameses-ksenes-ependyseis-stin-ellada-2021, ημερομηνία πρόσβασης: 14-07-2021.
15. Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «Οικονομικός Ταχυδρόμος» με τίτλο «Ελλάδα: Στην 18η θέση στον τομέα των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας» <https://www.ot.gr/2023/03/07/epikairothta/kosmos/ellada-stin-18i-thesi-ston-tomea-ton-dikaiomaton-dianoitikis-idioktiasias/>, ημερομηνία πρόσβασης: 7-03-2023.
16. <https://www.enterprisegreece.gov.gr/ependyste-sthn-ellada/strathgikes-ependyseis/nomiko-plaisio>.
17. Άρθρο της Αλεξιάννας Τσότσου στην ιστοσελίδα του «Lawyer magazine» με τίτλο «Το νομικό πλαίσιο των επενδύσεων στην Ελλάδα: Μια αργή πορεία ετών προς την απλοποίηση» <https://lawyermagazine.gr/to-nomiko-plaisio-twn-ependysewn-sthn-ellada-mia-argh-poreia-etwn-pros-tin-aplopoihshe/>, ημερομηνία πρόσβασης: 22-06-2022.
18. Άρθρο του Στέλιου Μορφίδη με τίτλο στην ιστοσελίδα του «newmoney» «Νέα σημαντική επένδυση της Pfizer στη Θεσσαλονίκη ανακοίνωσε ο Μπουρλά» <https://www.newmoney.gr/roh/palmos-oikonomias/business-stories/nea-simantiki-ependisi-tis-pfizer-sti-thessaloniki-anakinose-o-bourla/>, ημερομηνία πρόσβασης: 3-12-2020.
19. Άρθρο της Έφης Τσιβίκα στην ιστοσελίδα του «insider» με τίτλο «Νέα επένδυση Pfizer: Hub κλινικών μελετών στη Θεσσαλονίκη - Πάνω από 100 νέες θέσεις εργασίας» <https://www.insider.gr/epiheiriseis/270172/nea-ependysi-pfizer-hub-klinikon-meleton-sti-thessaloniki-pano-apo-100-nees>, ημερομηνία πρόσβασης: 5-04-2023.

20. Άρθρο του Ηλία Μπέλλου στην ιστοσελίδα της «Καθημερινή» με τίτλο «Η Volkswagen επενδύει στην Αστυπάλαια» <https://www.kathimerini.gr/economy/561141379/i-volkswagen-stin-astypalaia/>, ημερομηνία πρόσβασης: 3-11-2020.
21. Άρθρο του Στέλιου Μορφίδη στην ιστοσελίδα του «newmoney» με τίτλο «Υπεγράφη η μεγάλη επένδυση της Volkswagen στην Αστυπάλαια» <https://www.newmoney.gr/roh/palmos-oikonomias/epixeiriseis/ypegrafh-h-megalh-ependisi-tis-volkswagen-sthn-astypalaia-to-ayrio-einai-hdh-edv/>, ημερομηνία πρόσβασης: 4-11-2020.
22. Άρθρο στην ιστοσελίδα του «Reporter.gr» με τίτλο ««Πράσινη» επένδυση της Volkswagen στην Αστυπάλαια- Τι περιλαμβάνει Reporter.gr» <https://www.reporter.gr/Eidhseis/Epicheirhseis/Holdings-and-counseling/458194-H-%C2%ABprasih%C2%BB-ependysh-ths-Volkswagen-sthn-Astypalaia-Ti-perilambanei>, ημερομηνία πρόσβασης: 3-11-2020.
23. Άρθρο του Στέλιου Μορφίδη στην ιστοσελίδα του «newmoney» με τίτλο «Η επέκταση της Deloitte στην Ελλάδα με «κλειδί» το ντιλ με την Google και οι νέες θέσεις εργασίας» <https://www.newmoney.gr/roh/palmos-oikonomias/business-stories/i-epektasi-tis-deloitte-stin-ellada-me-klidi-to-ntil-me-tin-google-ke-i-nees-thesis-ergasias/>, ημερομηνία πρόσβασης: 29-12-2022.
24. Δελτίο Τύπου της Deloitte σχετικά με την επέκταση στην Πάτρα https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/gr/Documents/press-releases/gr_press_release_patra_opening_noexp.pdf, ημερομηνία πρόσβασης 26-01-2023.
25. Άρθρο στην ιστοσελίδα του «newmoney» με τίτλο «Η Deloitte εγκαινιάζει νέα γραφεία στα Ιωάννινα» <https://www.newmoney.gr/roh/palmos-oikonomias/epixeiriseis/i-deloitte-egkeniazi-nea-grafia-sta-ioannina/>, ημερομηνία πρόσβασης: 12-05-2023.
26. Άρθρο του Νικόλαου Ταμπακόπουλου στην ιστοσελίδα του «liberal» με τίτλο «Amazon: Τι περιλαμβάνει η επένδυση των 150 εκατ. ευρώ στην Ελλάδα» <https://www.liberal.gr/oikonomia/amazon-ti-perilambanei-i-ependysi-ton-150-ekat-eyro-stin-ellada>, ημερομηνία πρόσβασης: 3-12-2021.
27. Άρθρο του Δημήτρη Δελεβέγκου στην ιστοσελίδα της εφημερίδας «Καθημερινή» με τίτλο «Amazon Web Services: Προχωρεί η επένδυση στην Αθήνα» <https://www.kathimerini.gr/economy/561730642/amazon-web-services-prochorei-i-ependysi-stin-athina>, ημερομηνία πρόσβασης: 22-02-2022.
28. Άρθρο στην ιστοσελίδα «Euronews» με τίτλο «Μεγάλη επένδυση της Amazon Web Services στην Ελλάδα» <https://gr.euronews.com/2021/12/02/amazon-web-services-ependisi-stin-ellada>, ημερομηνία πρόσβασης: 2-12-2021.

29. Άρθρο της Μαρίας Κουζούφης στην ιστοσελίδα της εφημερίδας «Tyrothes» με τίτλο «Θεσσαλονίκη: Αγγίζει τα 2,5 εκατ. η επένδυση της Cisco - Δυο χρόνια DT&S» https://www.typosthes.gr/thessaloniki/294105_thessaloniki-aggizei-ta-25-ekat-i-ependysi-tis-cisco-dyo-hronia-dts ,ημερομηνία πρόσβασης: 30-09-2022.
30. Άρθρο του Αλέξανδρου Αλεξιάδη στην ιστοσελίδα «Gr. Times» με τίτλο «Cisco: Πολλαπλασιαστικά τα οφέλη για τη Θεσσαλονίκη από τη λειτουργία του Διεθνούς Κέντρου Ψηφιακού Μετασχηματισμού» <https://www.grtimes.gr/oikonomia/epixeiriseis/cisco-pollaplastiastika-ta-ofeli-gia-ti-thessaloniki-apo>, ημερομηνία πρόσβασης: 30-09-2022.
31. Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «voria.gr» με τίτλο «Θεσσαλονίκη: Άνοιξε το Διεθνές Κέντρο Ψηφιακού Μετασχηματισμού της Cisco» <https://www.voria.gr/article/thessaloniki-se-litourgia-to-diethnes-kentro-psifiakou-metaschimatismou-tis-cisco> ,ημερομηνία πρόσβασης: 24-09-2020.
32. Άρθρο της Όλγας Κλώντζα που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «Οικονομικός Ταχυδρόμος» με τίτλο «Microsoft: Σε τροχιά υλοποίησης η μεγάλη επένδυση στην Ελλάδα» <https://www.ot.gr/2022/11/18/tehnologia/microsoft-se-troxia-ylopoiisis-i-megali-ependysi-stin-ellada/> ,ημερομηνία πρόσβασης: 18-11-2022.
33. Άρθρο του Δημήτρη Δελεβέγκου που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «money review» με τίτλο «Προχωρά η επένδυση των data centers της Microsoft» <https://www.moneyreview.gr/business-and-finance/105715/prochora-i-ependysi-ton-data-centers-tis-microsoft/> ,ημερομηνία πρόσβασης: 18-03-2023.
34. Άρθρο του Αντώνη Τσιμπλάκη που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «Ναυτεμπορική» με τίτλο «Αναγέννηση και των Ναυπηγείων Ελευσίνας» <https://www.naftemporiki.gr/maritime/1527390/anagennisi-kai-ton-naypigeion-eleysinas/> ,ημερομηνία πρόσβασης: 20-10-2023.
35. Άρθρο του Ηλία Μπέλλου που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της εφημερίδας «Καθημερινή» με τίτλο «Στρατηγικός επενδυτής στα Ναυπηγεία Ελευσίνας» <https://www.kathimerini.gr/economy/561551458/stratigikos-ependytis-sta-naypigeia-eleysinas/> ,ημερομηνία πρόσβασης: 23-10-2021.
36. Άρθρο της Δήμητρας Μανιφάβας που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της εφημερίδας «Καθημερινή» με τίτλο «Ρεκόρ 31 ετών στις άμεσες ξένες επενδύσεις» <https://www.kathimerini.gr/economy/561903766/rekor-31-eton-stis-ameses-xenes-ependyseis/> ,ημερομηνία πρόσβασης: 11-06-2022.
37. Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «Business Daily» με τίτλο «ΕΥ: Μέσα στο 2022, η Ελλάδα προσέλκυσε 47 άμεσες ξένες επενδύσεις» https://www.businessdaily.gr/oikonomia/97465_ey-mesa-sto-2022-i-ellada-proselkyse-47-ameses-xenes-ependyseis ,ημερομηνία πρόσβασης: 3-10-2023.

38. Θεματικό Ενημερωτικό Δελτίο Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σχετικά με την φορολογία, Ιούνιος του 2018 <https://commission.europa.eu/system/files/2018-06/european-semester-thematic-factsheet-taxation-el-0.pdf>.
39. Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «i-efemerida» με τίτλο «Αγορά ακινήτων: Οι ομογενείς επενδύουν στην Ελλάδα -Νησιά και Ελληνικό οι τοπ επιλογές» <https://www.iefimerida.gr/oikonomia/agora-akiniton-oi-omogeneis-ependyoun-stin-ellada>, ημερομηνία πρόσβασης: 8-10-2023.
40. Άρθρο του Λόη Λαμπριανίδη που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «Reporter.gr» με τίτλο «Η σημασία της ομογένειας για την οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας» <https://www.reporter.gr/Eidhseis/Oikonomia/373147-H-shmasia-ths-omogeneias-gia-thn-oikonomikh-anaptyxh-ths-Elladas>, ημερομηνία πρόσβασης: 1-01-2019.
41. Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με τίτλο «Διαμόρφωση ψηφιακού μετασχηματισμού: Επεξήγηση της στρατηγικής της ΕΕ» <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/society/20210414STO02010/diamorfosi-psifiakou-metaschimatismou-epexigisi-tis-stratigikis-tis-ee>, ημερομηνία πρόσβασης: 22-04-2021.
42. Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «Business daily» με τίτλο «Νέες επενδύσεις και ψηφιοποίηση των ΜμΕ δίνουν ώθηση στην παραγωγικότητα» <https://www.businessdaily.gr/oikonomia/56417-nees-ependyseis-kai-psifiopoiisi-ton-mme-dinoyn-othisi-stin-paragogikotita>, ημερομηνία πρόσβασης: 23-01-2022.
43. <https://greece20.gov.gr/>
44. Άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «Business daily» με τίτλο «Νέες επενδύσεις και ψηφιοποίηση των ΜμΕ δίνουν ώθηση στην παραγωγικότητα» <https://www.businessdaily.gr/oikonomia/56417-nees-ependyseis-kai-psifiopoiisi-ton-mme-dinoyn-othisi-stin-paragogikotita>, ημερομηνία πρόσβασης: 23-01-2022.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ορισμοί

Ελληνικοί:

ΛιαΝΕΟσις: Είναι ένας ανεξάρτητος, μη κερδοσκοπικός ερευνητικός οργανισμός.

Εγγυητική επιστολή: Μία εγγυητική επιστολή είναι ένα έγγραφο που εκδίδεται από ένα χρηματοοικονομικό οργανισμό και ενεργεί ως εγγύηση τήρησης, από τον εντολέα (αυτόν για τον οποίο παρέχεται η εγγύηση), υποχρεώσεων οικονομικού ή άλλου περιεχομένου σε έναν δικαιούχο και οι οποίες απορρέουν από διατάξεις νόμου ή από νόμιμες συναλλαγές.

Κρυπτονομίσματα: είναι ψηφιακά ή εικονικά νομίσματα που χρησιμοποιούν κρυπτογραφία για την ασφαλή πραγματοποίηση των συναλλαγών και τον έλεγχο της δημιουργίας νέων μονάδων. Η πιο γνωστή μορφή κρυπτονομίσματος είναι το Bitcoin, αλλά υπάρχουν και πολλά άλλα, όπως το Ethereum, το Ripple και το Litecoin. Τα κρυπτονομίσματα λειτουργούν με τη χρήση τεχνολογίας blockchain, που είναι ένα αποκεντρωμένο και ασφαλές κατακευματισμένο καταγραφικό σύστημα. Επιπλέον, τα κρυπτονομίσματα συχνά χρησιμοποιούνται και ως επενδυτικό είδος ή ως μέσο ανταλλαγής για διάφορες υπηρεσίες και αγαθά.

Οριακός φορολογικός συντελεστής: Το ποσοστό του επόμενου δολαρίου (Ευρώ, κ.ο.κ.) που βγάζει κάποιος σε εισόδημα το οποίο πηγαίνει σε φόρους.

Ρουσφέτια: Αναφέρεται στην πρακτική της (συχνά αναξιοκρατικής) εύνοιας κάποιων ατόμων εις βάρος άλλων, ενίοτε με σκοπό την εξαγορά υπηρεσιών.

Φωτογραφικές διατάξεις : Φωτογραφική είναι η διάταξη «που προσδιορίζει σε τέτοιο βαθμό τα προσόντα που απαιτούνται (συνήθως για την κατάληψη μιας θέσης), ώστε να ταιριάζουν σε ένα κυρίως άτομο».

.Αγγλικά:

Brain drain: Αναφέρεται στην αποδιάρθρωση της εργατικής δύναμης ή στην απώλεια των εξειδικευμένων επαγγελματιών και επιστημόνων από μια χώρα προς άλλες χώρες, συνήθως λόγω καλύτερων ευκαιριών απασχόλησης, αμοιβών ή συνθηκών ζωής στο εξωτερικό.

Brexit: Αναφέρεται στην απόφαση του Ηνωμένου Βασιλείου να αποχωρήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ecofin: Αναφέρεται στο Συμβούλιο των Υπουργών Οικονομικών και Δημοσιονομικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αποτελεί έναν από τους βασικούς θεσμούς της ΕΕ και συγκεντρώνει τους υπουργούς οικονομικών των κρατών μελών της ΕΕ.

EU Effectiveness Survey: Έρευνα αποτελεσματικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τότε πρόκειται για μια έρευνα που διεξάγεται, για να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα της Ένωσης σε διάφορους τομείς.

Gaming: Αναφέρεται εκτός από τα ηλεκτρονικά παιχνίδια και σε δραστηριότητες ή καταστάσεις που μοιάζουν με ένα παιχνίδι ή προσφέρουν κάποιον βαθμό διασκέδασης ή ανταγωνισμού, αλλά δεν απαιτούν απαραίτητα τη χρήση πραγματικών παιχνιδιών ή παιχνιδιών εκ του ασφαλούς.

G7: Είναι μια ομάδα από τις επτά πλουσιότερες και ισχυρότερες εκ των βιομηχανικά ανεπτυγμένων χωρών του κόσμου.

Hub: Ο ενεργός δικτυακός εξοπλισμός που υλοποιεί ένα δίκτυο συγκεκριμένου τύπου και επιτρέπει σε μια ομάδα Η/Υ να επικοινωνούν μεταξύ τους.

In vivo- in vitro: **In vivo:** Αναφέρεται σε πειράματα ή μελέτες που διεξάγονται εντός του οργανισμού ή του ζώου. Συνήθως, αυτό σημαίνει ότι οι παρατηρήσεις γίνονται σε ζώντα οργανισμούς ή σε κύτταρα που βρίσκονται εντός ενός οργανισμού.

In vitro: Αναφέρεται σε πειράματα ή μελέτες που διεξάγονται έξω από τον οργανισμό, συνήθως σε ελεγχόμενες συνθήκες σε εργαστηριακό περιβάλλον. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τη χρήση κυτταρικών καλλιεργειών ή άλλων in vitro μεθόδων.

JESSICA: Πρόκειται για ένα πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που χρησιμοποιείται για την ανάπτυξη και ανασυγκρότηση περιοχών με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος.

Single-digit millisecond latencies: Οι μονοψήφιες καθυστερήσεις χιλιοστών του δευτερολέπτου αναφέρονται σε χρόνους απόκρισης του δικτύου ή του συστήματος που μετρώνται σε χιλιοστά του δευτερολέπτου, συγκεκριμένα σε λιγότερο από 10 χιλιοστά του δευτερολέπτου. Η επίτευξη τόσο χαμηλών καθυστερήσεων είναι ζωτικής σημασίας σε διάφορες εφαρμογές πραγματικού

χρόνου όπου απαιτούνται γρήγορες απαντήσεις, όπως τα διαδικτυακά παιχνίδια, οι χρηματοπιστωτικές συναλλαγές και οι διαδραστικές εφαρμογές ιστού.

Startup: Είναι μια νεοσύστατη επιχείρηση που ξεκινά από μια καινοτόμα ιδέα ή τεχνολογία, συνήθως με στόχο την ταχεία ανάπτυξη και επέκταση στην αγορά. Συχνά, οι startups ξεκινούν με περιορισμένους πόρους αλλά με μεγάλο δυναμικό για καινοτομία και αλλαγή. Η επιτυχία τους συνδέεται συχνά με την ικανότητά τους να προσελκύσουν επενδύσεις, να αναπτύξουν αποτελεσματικές στρατηγικές μάρκετινγκ και να προσαρμόζονται γρήγορα στις αλλαγές της αγοράς.